

SORUN **Polemik**

**MARKSİST
İNCELEME
ARAŞTIRMA
ELEŞTİRİ
DERGİSİ**

40

MART 2010

www.sorunpolemik.com e.posta: **sorunkolektif@gmail.com**

Süresi: Şimdilik İki Ayda Bir Yayınlanır

Sayı: 40 (2010)

Fiyatı: 4 TL (KDV Dâhil)

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: **Sırrı Öztürk**

Yönetim Yeri ve İletişim:

Akbıyık Değirmeni Sokak, No: 33/A 34122

Sultanahmet-Eminönü/İstanbul

Telefon: (0212) 638 81 82 Fax: (0212) 638 81 72

Posta Çeki No: 98213

Banka Hesap No: İş Bankası Cağaloğlu Şubesi (1095) 325 835

Abonelik Yurtiçi yıllık 6 sayı - 30 TL. Yurtdışı dört katı

Yayın ilkelerimizle bağdaşmayan ilanlar kabul edilmez.

Gönderilen yazıların beş dergi sayfasını geçmemesi (CD ve e-posta),

Word programında zenginleştirilmiş metin biçiminde

kaydedilerek gönderilmesi gerekir.

Yazılı metinler kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Teknik Hazırlık: Sorun Teknik Büro

Baskı: Kenan Ofset

Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No: 258 Topkapı / İstanbul

Tel: (0212) 613 31 20

Yayın Türü: Yerel Süreli

ISSN 1303-2402

İÇİNDEKİLER

- **SORUN Polemik Dergisi** mizin 40. Sayısı Üzerine **POLİTİKA CEPHESİ** 3
- **Sırrı Öztürk**
Tekel İşçisinin Verdiği Ders 10
- **Sırrı Öztürk**
Genel Grev Nedir Ne Değildir? 19
- **Yusuf Özçelik**
"Demokrasi Kahramanı" Özal'ı Nasıl Bilirdiniz? 23
- **Halid Özkul**
"Kendi İçinde" Sınıf Olmaktan "Kendi İçin" Sınıf Olmanın Sınavları;
"15/16 Haziran"dan "TEKEL" Direnişine... 27
- **Babür Pınar**
Mülkiyet İlişkilerinin ve Sınıf Savaşının Düsturu Olarak Hukuk 32
- **Ahmet Temizel**
'Hukukun Üstünlüğü' 'Hangi Hukuk ve Adalet?' 42
- **Turgay Ulu**
Dr. Hikmet Kıvılcımlı Okumaları 50
- **Ahmet Çakmak Deliorman**
Tarih ve Sınıf 59
- **Sedat Şen**
Yeni Hareketin Zorunluluğu -II- 68
- **Yavuz Yıldırım Türk**
Kürt Halkının Ulusal Sorununun Çözümünün İki Alternatifi 82
- **Yeldar Barış Kalkan**
Çerkes Sosyo-Kültürel Yapısı ve Ulusal Mücadele 98
- 8 MART 2010 Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün
100. Yıldönümü Mesajımız 109
- NEWROZ PİROZ BÊ!.. MERHABA NEWROZ!.. 111
- **İşçi Sınıfının Sendikal-Siyasal Birliği Mücadelesine Adanmış Bir
Yaşam: Hasan Arif Şimşek** 113
- **Necmi Kaymakçı**
Bizim Arif Ustamız 115
- **Necmi Kaymakçı**
8 Mart'ta Emekçi Kadınlarımız şöyle seslenmeli! 117
- **Sahte Gündemleri ve Çarpıtılmış Görüşleriyle
Etkinliklerimize Neden Saldırıyorlar?** 118
- **Bizden Haberler** 126

SORUN *Polemik Dergi*'mizin 40. Sayısı Üzerine

Yüzde yüz bağımsız ve yüzde yüz işçi sınıfı ve emekçi halklarımızın sosyal / sınıfsal / enternasyonal kurtuluşundan yana olan **SORUN *Polemik Dergi***'miz elimizdeki 40. Sayısıyla süreklilik içerisinde, iddiasının arkasında durarak önemli bir noktaya gelmiştir.

Bundan sonraki konumumuzu sınıflar mücadelesi ve bu süreçte yapacağımız anlamlı katkılar belirleyecektir.

“Anlamlı katkı” Devrimci ve Marksist Sol Kadroların sosyal pratikteki etkinlikleriyle birleşik, güçlü, güvenilir ve donanımlı bir **PARTİ**'nin kongre yöntemiyle üretilmesiyle gerçekleşebilecektir.

Komünistlerin anlamlı ve ileri bir adım atma şartına bağlı olarak sosyal muhalefet dinamikleri ve onların talepleri ancak iki basamak sıçrama gösterecektir.

Bu uzun yürüyüşte neleri yaptık ve neleri niçin yapamadık ya da yapabilir miydik gibi soruları ilk önce kendimize yönelttik.

“Somut şartların somut tahlili” yöntemiyle yaptığımız iç değerlendirme dost okurlarla da paylaşmayı uygun buluyoruz.

1) Birinci sayımızda çerçevesini çizdiğimiz ilkelerimizin arkasında inat, ısrar, özveri, süreklilik, iş ve emek sevgisi, çalışkanlık gibi Proleter Devrimci niteliklerimizi her şeye rağmen geliştirip güçlendirmeye; kolektif çabalarla sağlıklı “sol”lu burjuva ideolojisi-ne, reformizme ve revizyonizme karşı anlamlı bir mevzi olmaya; sistemin hukukî, cezaî, icraî, idarî, mali, keyfi, fiilî gibi çok yönlü baskısına ve terörüne karşı sürekliliğimizi korumaya; dil, terim ve kavram kargaşasına karşı Bilimsel Sosyalizm / Komünizm literatürünü savunmaya; idealist-metafizik düşünce-davranış çizgilerine karşı diyalektik, tarihsel, felsefî materyalizm hattını tutmaya; eklektik, pragmatik, bilinemezci, aşırma tez ve alıntı mantığı ile yapılmak istenen politikalara karşı durmaya; bilim-politika-sanat-

estetik bütünlüğünü korumaya; kutsal kitaplardaki gibi söze “dedi ki” diye başlayanlara “Sen ne diyorsun” ya da “Biz ne diyoruz” denilmesini gündemleştirmeye; Marksizm-Leninizm’in temel ilkelere sulandırmaya meyilli tüm sapkın akımlarla anladığı dilde mücadele etmeye; “Marksizm’in yorumu ve pratikte yeniden üretimi” yöntemini tüm süreçlerde gündemde tutmaya özen gösterdik.

2) Sınıflı toplumlarda çok zor olan kolektif üretim, dağıtım ve paylaşım ilişkilerinin kökleşmesi yolunda basit, sıradan ve gösterişsiz temrinler yaptık. Yaşamın tüm süreçlerinde geleneğimizdeki komünal değerlerimizi koruduk.

3) Burjuva ve küçükburjuva “sol” akımların bireyci, benmerkezci kibir ve gurur dağıtan, böbürlenen tavırlarına karşı proleter devrimci sınıfsal tevazuumuzu tüm süreçlerde koruduk. Devrimci düşünce-davranış çizgilerini koruyan birey, grup, çevre ve örgütlere asla zarar vermedik. Etkinliklerini sahiplendik, dayanışmamızı eksik etmedik.

4) İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği mücadelesinde sağ ve “sol” teslimiyetçi tüm bilim ve akıl dışı akımlara anladığı dilde cevap verdik.

5) **Komünistlerin Birliği** sorunsalını sulandırmaya aday akımların teşhis, mümkünse tedavi, değilse teşhir ve tecridi ilkeselliğinden asla geri adım atmadık.

6) Hayat ve mücadelenin asla doğrulamadığı programsız partileri, partisiz programları “politik açığa vurma” yöntemleriyle yeterince açığa vuramadık. “Sinsi kuşatma”, yok sayma, otosansür uygulama, “suskunluk kumkuması” gibi burjuva ahlakını genelleyenlerle de yeterince hesaplaşarak verdikleri zararları aza indirmedik.

7) İşçi sınıfının malı olan *Kolektifimiz*’de üretilen kitap, dergi, gazete, broşür ve benzeri araçlarımızı asla amaçlandırmadık.

8) Anılan araçlarımızda nihai amacı-hedefi (sınıfsız-sömürsüz-sınırsız-eşit-özgür bir dünya idealine bağlı olan) bir ve aynı olan mücadele arkadaşlarımızla çerçevesi çizilmiş ilkeli birlikler aradık. Dışımızdaki yol arkadaşlarımızın yazılarına ve eser-

lerine de araçlarımızda yer vermeyi doğru bulduk. Devrimci ve Marksist Kadroların yeni nitelikler kazanabilmesine böylelikle örnek olmayı düşündük.

9) Tecimsel ilişkiler ağını öne çıkarmadık. Bu türden ilişkileri kolektifliğin önüne koymadık. Bunu anlayan da, anlamayan da çıktı. Bu devrimci tavrımızı sömürmeye, yararlanmaya ve *Kolektifimize* zarar vermeye kalkanlarla hiçbir kurumsal, iş ve ilişkiye girişmedik.

10) Kolektif aklı, bilinci ve eylemi örgütleme çabalarımızı sürekli biçimde gündemde tuttuk. Bu yolda anılan-anılmayan etkinliklerde bulunduk. Tüm süreçlerde kolektifliğin yaygınlaşması için ilkin *Kolektifimiz* taşın altına elini koydu. Bu türden Proleter Devrimci duruşu, ilkeselliği ve özverileri anlayanların da, sömürmeye yeltenenlerin de çıkmış olması doğaldı. Üretim faaliyetinde bu türden ilişkiler karşısında proleter devrimci bir “bağışıklık aşısı” kazanabilmemiz geç oldu, fakat güç olmadı.

11) *Kolektifimiz’i* asla bir örgüt ya da parti yerine koymadık. İlişkilerimizde rol ve sorumluluk alan herkes birbirini iş içinde sınavıp denemiştir. Ahmak dostlar yerine akıllı düşmanlarımızın özlemine tüm süreçlerde hissettik. Uygun bir “Yayın Kurulu Disiplini” ile üretimde bulunmamızın nedenlerini ve de asla şekilsiz olmadığımızı dost-düşman herkes anlamakta gecikmedi. Bilimsel Sosyalizm / Komünizm geleneğinden haberi olanlar; içeride ve dışarıda mutlaka hesaba katılması şart olan Devrimci ve Marksist bir **Kurum** olduğumuzu, işçi sınıfının bağımsız tavrı temeline dayalı gerekli bir mevziyi koruduğumuzu kavramakta gecikmedi. Birer arayış ve yöneliş içinde olan dışımızdaki kadrolara program dayatmasında bulunmadık. Çünkü program tartışmalarının ne demek olduğunun, “Devrimci Oturum” disiplinleriyle yapılacağıının ve de sonuçlarına katlanılacağıının bilincindeyiz. Tüm süreçlerde Kadrolar arası demokratik tartışma, ikna, azınlık haklarını koruma ilkeselliğini ideolojik süzgeçlerinden geçirmiş olanlarla ilgili diyalogları geliştirme çabası içinde olduk. Doğallıkla ideolojik-teorik-politik duruşumuzu anlayan da, anlamayan da çıktı. Bu türden kuşatmalara da hazırlıklydık.

12) *Kolektifimiz*'in kurullarından çeşitli nedenlerle ayrılarak “dar grup kültü” ya da “dar grup tapınıcı”na girenler olmadı. *Sorun Yayınları Kolektifi* bileşiminden devrimci hizayı bozmaya aday hiçbir “yuvar” çıkmadı. Sınırlı imkân ve yeteneklerimizle önümüze iş olarak koyduğumuz gündemi sektirmeden uyguladık. Kolektif üretime yatkın olanlar “Sel gider kum kalır” misali geliştirilmeye, daha da güçlü kılmaya aday tahlillerimizi ve tezlerimizi kavramakta gecikmedi. Eleştirel katkıya açık ve muhtaç olan tezlerimiz sürekli Sol “Cenahımızın” gündemini işgal etti.

13) **Parti ve Partileşme Sorunu**; Temel ilke ve Amaçlarda anlaşarak Tarihî TKP'nin kongre yöntemiyle oluşturulmasının uzantısında **II. Tüm Türkiye Komünistleri Kongresi**'nin hazırlanması; işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği; **Komünistlerin Birliği** ya da **Komünist Birlik**'in ancak işçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketin buluşup bütünleşmesiyle oluşturulması; “Tutarlı-somut-amaçlı bir demokrasi mücadelesi” ile “Tutarlı-somut-amaçlı bir iktidar -siyasal-sosyal devrim- mücadelesinin” koordine edilmesi; sosyal muhalefet dinamiklerine (işçi sınıfı hareketi, sosyalist hareket, emekçi kadın hareketi, ilerici-devrimci gençlik hareketi, Kızılbaş-Alevi hareketi, Kürt ulusal özgürlük hareketi, Yoksul (Türk-Kürt) köylülük, Fukara Müslümanlar vb.) politika üretecek ve de kurmaylık yapabilecek bir hareketin oluşturulması ve daha onlarca sıralanacak konu ve sorunlarımızın gündemleşmesinde tüm devrimcileri, Komünistleri düşündürmeyi başardık.

14) “Düşündürmeyi başardık” ama devrimci ve komünist geçinenler üzerinde bir basınç uygulayamadık. Basınç uygulayabilir miydik? Uygulayamazdık. Ancak kolektif çabalarla bu türden kapsamlı bir görevin yerine getirileceğinden kuşquamız yoktur. O nedenle ideolojik-teorik-politik yığınağı bu alana yapmayı uygun bulduk.

15) Devrimci ve Marksist bakış açısıyla geliştirilen özgün tahlillerimizi ve tezlerimizi gerek dışımızdaki kadrolarla, gerekse kitlelerle ve yüzleşmeye açık çeşitli panel ve söyleşiler, forumlar,

sempozyumlar, konferanslar, kurultaylar yoluyla tartışmaya açtık. Böylece kitlelerin nabzını tutmaya çalışıp öğretirken onlardan da öğrenmeyi ihmal etmedik.

16) Farklı sosyoekonomik formasyonlardaki siyasal-sosyal devrim deneyimlerini kölece taklit ve uyarılama, eklektik ve pragmatik yöntemlerle aşırma tezlerden alıntı yapma ile zaman yitirmedik. Özgün sentezimizin üretilmesi yolunda oldukça değerli malzeme ve deneyim birikimi sunduk. Hayat ve mücadelenin hepimize öğrettiğini sandığımız ideolojik-teorik-politik ve örgütsel görüş ve duruşlarımızı dışımızdaki Kadroların eleştirel katkısına sunduk.

17) Sağlı "sol"lu burjuva partileri karşısında hesaba katılması gereken bir program üretemeyen Sol "Cenahımız"ın ayrışması, Komünistlerin buluşup bütünleşmesi için elimizde olanı değil, gerekeni yapmanın çabası içinde olduk. Bu yolda kimi Kadrolar üzerinde bir basınç gerçekleştiremeyişimizin nedenleri vardır. Kolektif adımlarla, tutarlı işçi-kitle, köylü-kitle, gençlik-kitle vb. çalışmalarlarıyla sosyalizmin asıl sahibi proletaryayı tüm kurum ve kurullarda işbaşı yaptırmak üzere çalışmak gerektiğinin ve de bu yolda daha kat edeceğimiz pek çok işimizin olduğunun bilincindeyiz.

18) Bir yandan sağ ve "sol" teslimiyetçi oportünist akımlar, diğer yandan liberal ve "ulusalci sol" (nasyonal solcu ya da faşist) akımlar, çeşitli niyet ve gerekçelerle hem sistemle uzlaşarak, hem de yardımcı olarak **İşçi Sınıfı Partisi** ya da **Komünist Partisi**'nin oluşturulması davasına darbe vurma yarışındadır. Devrimciler, Komünistler tutarlı bir tarih ve sınıf bilincini kuşanarak henüz "Öndersizlik Krizi" sorunsalını aşmamıştır. "Örgütler Anarşisi" konumundan kurtulamayan Sol "Cenahımız"ın anlamlı ve ileri bir adım atamayışının çok yönlü nedenleri vardır. Parlamentarizme, ekonomizme endeksli politikalarıyla reformist, sosyalreformist, şoven, sosyalşoven "sol" akımlar, revizyonist, yeni-sol, özgürlükçü sol, liberal, postmodern "sol" akımların verdiği zararları aza indirecek, bu akımlarla hesaplaşabilecek **İSP** ya da **KP**'nin sosyal pratikte henüz üretilmeyişi yaşadığımız coğrafyadaki tüm devrimcilerin, Komünistlerin "vukuat" hanesine yazılmıştır.

19) Yerel (mahalli), ulusal, sosyal / sınıfsal ve enternasyonal birliğin sağlanamaması, yaşadığımız topraklardan evrensel devrimci bir halkın daha eklenemeyişinin acısı çekilmektedir.

20) İdeolojik-teorik-akademik çalışmalara büyük bir ihtiyaç duyulduğu, bu türden çalışmaların işçi sınıfı ve emekçi halkların en ileri ve militan gücüyle buluşturulamayışı Devrimci Hareketimizin en büyük eksikliklerinden biridir.

21) Gençliğin ilerici-devrimci dinamizminin sınıfın koruyuculuğuna çekilemeyişi, "**Gençliğin Yolu İşçi Sınıfının Yoludur**" ilkelermizim hayata geçirilemeyişi de hareketimizin en büyük eksiğidir.

22) Bir yandan uvriyerizm (işçi dalkavukluğu) ve popülizm (halk dalkavukluğu), diğer yandan Batı'dan devşirme burjuva feminist akımların erkek düşmanlığına endeksli politikalarıyla hegemonya kurmak isteği (kadın dalkavukluğu) ve Kürt ulusal hareketine ilkesiz-faydacı yöntemlerle tutunma (Kürt dalkavukluğu) gibi bilim ve akıldışı yönelişler Marksizm'in teori pratiğine büyük darbeler vurmuş, çeşitli kafa karışıklıklarına neden olmuştur.

23) *Kolektifimiz*'in elindeki araçlarla ve de anılan-anılmayan etkinliklerimizle Marksist-Leninist Öğretime ters bu türden akımları karşıya aldığı bilinmektedir.

24) K. Marx-F. Engels-V. İ. Lenin sürecini öğrenip bilince çıkarırken, bu süreci sulandırmaya çalışanları, "Marksizm Tartışmaları" adı altında Marksizm'in devrimci ruhuna, özüne darbe vermeye özenenleri; telif eserlerimizle, çeşitli panel-söyleşi, forum, sempozyum ve benzeri etkinliklerimizle her zaman karşıya aldık. Sağlı "sol"lu tüm provokatif saldırıları, maddî ve manevî kayıpları göğüsledik. Büyük bedeller ödedik. Burjuva ideologları, devlet memuru "akademik" Marksistleri, Marksologları, Troçkist ve Anarşistleri, Frankfurt Okulu çömezlerini anladıkları dilde karşıya alıp onlarla hesaplaşmaktan asla geri durmadık, verdikleri zararı aza indirme çabası içinde olduk.

* * *

“Günümüz geçmişin ışığında başka bir gündür.” “Somut şartların somut tahlili” yöntemiyle **An**’ın önümüze çıkardığı sorunlara çözüm yöntemi üretmek Devrimcilerin, Komünistlerin en önemli görevleri arasındadır. “Marksizm’in yorumu ve pratikte yeniden üretimi” yöntemiyle bundan sonra da sorunlarımızı çözmeye çalışacağımız tabiidir. Marx-Engels düşünce-davranışlarıyla insana ve insanlığa hafızlayacakları bir “kutsal kitap” değil, tarihsel-sosyal-iktisadî-siyasî-kültürel-felsefî vb. olay, olgu ve verileri nesnel gerçekliği içinde tahlil edebilmek için çok değerli bir anahtar armağan etmiştir. Marx-Engels-Lenin sürecinden öğreneceğimiz daha çok şey vardır. *Kolektifimiz Çalışanları* bu sürecin iyi bir öğrencisi olmayı gündemlerinden asla düşürmemiştir. Yaşadığımız topraklarda, sosyal pratikte kolektif ve tutarlı kitle çalışmaları yaparak, kendi özgün sentezimizi üreterek Dünya devrimci pratiğine önemli bir halka katacağımızı asla unutmuyoruz.

Her şeye rağmen tarihsel-sosyal iyimserliğimizi koruyarak üretim faaliyetinden kopmamaya özen gösteriyoruz. Yılgınlık göstermeyeceğiz. Başaracağız. Çünkü haklıyız ve kazanacağız. Gelecek bizimdir.

Dergimizin 40. Sayısının üretilmesi nedeniyle hem bir özeleştiriri hem de bir durum tespiti yapmak amacıyla kaleme aldığımız bu notlar nasıl bir konumda olduğumuzu açıklıkla gösteriyor. Konumumuzu ne idealize ne de dramatize ediyoruz. Nesnel gerçekliği yansıtmaya çalışıyoruz. Bu süreçten edindiğimiz birikim ve çıkardığımız çok yönlü ders ve sonuçlarla daha donanımlı bir *Derginin* kolektif çabalarla üretimi ve sorunlarımızı aşmanın yol ve yöntemlerini hayatın öğrencisi olarak arıyoruz. Arayışımız kolektif aklın-bilincin-eylemin örgütlenmesidir. Dolayısıyla bu akıldabilinçte-eylemde tüm okuyucularımızın sorumluluğu olduğunu düşünüyor, daha ileri ve anlamlı bir adım için aynı işliklerde birlikte emek harcamaya çağırıyoruz.

SORUN Polemik

POLİTİKA CEPHESİ

Sırrı Öztürk

-Durum Değerlendirmesi-

Tekel İşçisinin Verdiği Ders

“Tutarlı bir tarih ve sınıf bilinci” konusunu ne zaman dile getirsek burjuva ve küçükburjuva “sol” akım temsilcilerinin bu konuyu gündeme taşıyışımızı çeşitli burun kıvrıma yöntemleriyle aşağılamaya ve de çarpıtmaya yeltendiklerini görüyoruz. Elleri kalem tutuyor, fakat hayat ve mücadelenin büyük oranlarda doğruladığı yaptığımız tahlillerimize, tezlerimize cevap yazacak ne senteze kavuşmaya aday bilgileri ne de hakikati savunacak yürekleri var. Spekülasyon yöntemlerini doğal karşılıyor.

Devrimci ve Marksist Sol Kadroların sınıfsallık vurgusuna yüklediği bilimsel anlamların önüne sürekli ve sistematik biçimde sınıf dışı katmanların konulduğunu görüyoruz. Sınıf dışı katmanlar; kır ve kent küçükburjuvazisi, üretim faaliyeti dışındaki öğrenci gençlik, vb.lerinin eylemleri, emekçi halkların eylemlerinin önüne konulmak istenmektedir.

Sınıf dışı katmanları devrimci harekete kazanmak konusu ayrı bir tartışmayı gerekli kılıyor.

Kendilerini “Kapitalist Batı”nın sermayesine teslim etmiş antimark-sist aydınların sınıf dışı katmanların eylemleri ile bu yoldaki tüm “ideolojik-teorik” yayın bombardımanları gün geçirmeden Türkiye’ye taşınmaktadır. Kivılcımlı Yoldaş bu türden üniversite okumuş yarım aydınların “vukuatı” ayyuka çıktığında, onlarla dalga geçip “tercüman civanlar” literatürünü kullanırdı.

Burjuva ve küçükburjuva “sol” akım temsilcilerinin çalıntı tezleri, TEKEL İşçisinin direnişi ile sosyal pratikte bir kez daha önemli ölçüde çürütüldü. Tutarlı bir tarih ve sınıf bilinci konusunda da hem tercüman civanların etkisindeki “aydınlar” hem de “elveda proletarya” diye sükse yapanların “ideolojik-teorik” perişanlığı görüldü.

Bağımsız sınıf tavrının ne demek olduğu kör gözlere girmeye başladı.

“Tutarlı bir tarih ve sınıf bilinci” konusunda burjuvazinin kimi “sol” akım temsilcilerinden daha “yetkin ve donanımlı” olduğunu da gözlemlemiş olduk. Onlar sınıfsal çıkarlarını koruyup-kollama konusunda tarihsel deneyimlere sahiptir.

Peki, devrimci, sosyalist, komünist ve de Bolşevik geçinenlerimizin tutarlı bir tarih ve sınıf bilinci var mıdır?

AKP iktidarı karşısında “muhalafet” görevi yaptığını iddia eden sağlı “sol”lu burjuva partilerinden CHP, MHP ve dışındaki reformist, revizyonist vb. sıfatlarıyla EMEP, ÖDP, SİP tekape, vb. hatta BDP örgütleri de tutarlı bir tarih ve sınıf bilinci konusunda sınavlardan geçti.

Bu süreçte Devrimci, sosyalist, komünist isim ve sıfatlarını keyfede ve de disiplinsizce kullananların “vukuatı” da yeniden sılandı.

100 yıllık sınıflar mücadelesi tarihimizin birikimini arkasına alan 1970 - 15-16 Haziran Direnişi'mizin ektiği devrimci tohumların TEKEL eylemiyle yeşerdiği görüldü.¹

TEKEL işçisi 78 günlük Başkentteki direnişiyle Sol “Cenahımıza” güzel ve anlamlı bir ders verdi. ‘Yerli Komünarlarımız’ kimlikleriyle bir direniş ziyafeti sundu.

TEKEL işçisinin direnişi; devrimci, sosyalist, komünist geçinenlerin işçi sınıfı ile ilişkileri açısından tam bir “turnusol kâğıdı” oldu. Görmek için bakan gözler kimin maviye, kimin kırmızıya boyandığına bir kez daha şahit oldu.

Devrimci, sosyalist, komünist geçinenlerin işçi sınıfıyla ilişkilerinin son derece zayıf ve tartışmalı olduğu TEKEL İşçilerinin direnişinde açıkça görüldü.

Küresel krizin 2010 yılını takiben daha da boyutlanacağını, doğal sonuçlarının neler olacağını uluslararası tekeli sermayenin sözcüleri zaten önceden söylemekteydi.

TEKEL İşçilerinin direnişi, özelleştirme ve taşeronlaşma gibi burjuva politikalarının krizle örtüştüğü bir zamana denk gelmiştir. Emek-Sermaye güçleri bundan böyle de işçi-kitle eylemleriyle daha çok yüzleşecektir.

Krizin sosyal / sınıfsal sonuçları önümüzdeki yıllarda daha da boyutlanacaktır.

Burada sormak zorundayız: Sol “Cenahımız” bu türden sınıflar mücadelesine ideolojik, politik ve örgütsel açılardan hangi düzeyde hazırlıklıdır? TEKEL İşçisinin direnişi sürecinde bu durum (işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği sorunu) nesnel gerçeklikle bir kez daha somutlanmıştır.

CHP, MHP, HKP, “İP”, SP vb. gerici partiler birbirleriyle örtüşen politikalarını TEKEL İşçileri üzerinden geliştirmek isterken, bu oyunu

bozacak **İSP** ya da **KP**'nin oluşturulması ve kurmaylık görevini üstlenmesi sorunu yakıcı biçimde hissedilmiştir.

İşçi sınıfının bilincini bulandıran sağlı "sol"lu burjuva partileriyle tarihsel / sosyal / sınıfsal ölçeklerde hesaplaşacak ve oyunları bozacak (aynı zamanda iktidara taşıyacak), birleşik, güçlü, güvenilir ve donanımlı **PARTİ**'nin oluşturulması konusundaki tahlil ve tezlerimizi hayat ve mücadele doğrulamıştır.

TEKEL İşçisinin gerçekleştirdiği direniş pek çok eksiğine rağmen, böylece hem sağlı "sol"lu burjuva partilerine hem de işçi sınıfı adına sendikacılık ve partililik yapanlara anlamlı bir ders vermiştir.

İşçi sınıfının gerici-sömürücü sınıfların ideolojik, politik etkisi altında kalışı bir gerçeklik olsa da bu onların kusuru değildir. Aynı zamanda bu olgu geçici bir durumdur. TEKEL İşçisinin direnişinde de bunun böyle olduğu çok net biçimde ortaya çıkmıştır.

"İşçi sınıfını örgütleme becerisi gösterebilirsen örgütlenir, öğretmeyi biliyorsan da öğrenir." özdeyişimiz sosyal pratikte bir kez daha doğrulanmıştır.

Eylem işçi sınıfını düşündürmüş, eğitimine ve siyasî bilinçlenmesine katkı getirmiştir.

İşçi sınıfı sosyal değişim ve dönüşüme en uygun bir sosyal sınıftır.

CNN Türk'teki "5 N,1 K", programı sözcüsünün sorusuna bir TEKEL İşçisi: *"Ben 5 vakit namazımı kılardım. Burada da komünist olduk."* Şimdi de *"Evet, 5 vakit komünistim."* diye anlamlı bir cevap vermiştir.

Sedat Simav da: *"Biz burada kardeşliği gördük. Kürd'ü, Alevi'si, Laz'ı, Çerkes'i hepimiz burada tekiz. Tayyip açılım diyor. Gelsin de açılım neymiş görsün. Ne yalan söyleyeyim buraya gelene kadar Kürd arkadaşlara önyargım vardı. Ama bakın (üstündeki Diyarbakır spor atkısını göstererek) şimdi omuz omuzayız ekmeğimiz için. Tayyip oyalamasın açılım maçılım diye. Birlik olursak biz açılım yapacağız Tayyip'e"* diyerek eylemin verdiği bilinci konuşturmuştur.

Bu tekil örnekleri çoğaltacak daha pek çok demec -ifade- vardır.

Sınıflar mücadelesinin ne demek olduğunu görmeye çalışan TEKEL İşçisinin "sınıfsal sol duyusu" ile verdiği dersi iyi anlamak durumundayız.

"Laik-Şeriat" ve Kürt-Türk düşmanlığına-kışkırtmasına dayalı sahte gündemi işçi sınıfı bozmuş, sınıf temeline dayalı Burjuvazi-Proletarya asıl gündemi dayatmıştır. Kürt kökenli proletarya TEKEL İşçisinin eylemine renk katmış, âdeta öncülük yapmıştır.

Kürt kökenli proletaryanın sınıf kardeşleriyle eyleme renk katması, sosyal sınıf olgusunun öne çıkışı karşısında AKP TEKEL direnişi karşısındaki ideolojik yenilgisini hazmedemeyerek “Bunlar PKK’li.” diyerek şovenizmi kışkırtma şantajına başvurup işçilerin birliğini bölmeyi denemiştir.

Burjuvazinin küfür niyetine kullandığı “pekaka” söylemli şantajı direnişte işçiyi bölmeye yetmemiştir.

AKP iktidarı hakikî düşmanın “Ergenekon” değil, **örgütlü işçi sınıfı** olduğunu bilmektedir.

Sosyal muhalefet dinamiklerinin en anlamlısı “**Ulusallık-Sınıfsallık dinamiklerinin birbirinin dilinden anlaması, birlikte yürümesi, birbirinden öğrenmesi ve deneyim aktarımında bulunması**” tespit-öneri ve özdeyişimizin bu direnişte ete kemiğe bürünmesinin işaretleri de alınmıştır.

AKP lideri Erdoğan’ın gündemin işçi sınıfından yana dönüşmesiyle daha çok öfkelenildiği ve üslubunun iyice bozulduğu da görülmüştür.

AKP iktidarı işçi sınıfına daha fazla şiddet uygulayamıyor. Sendika bürokratlarıyla “el ense çekip” çeşitli manevralarla direnişin kırılmasını zamana yayarak tekelci sermayenin “yüksek” çıkarlarını koruyup-kolluyor!..

AKP ile sendika bürokrasisi direnişi bitirmek için sadaka türünden işçilere verilen düşük ücrete ve 4-C’ye razı etmek için çırpınıyor.

* * *

T. C. nin tarihi işçi sınıfının sendikal ve siyasal örgütlenmelerine getirilen yasaklamalarla doludur. Günümüzdeki “kapitalist anarşi” dediğimiz finans-kapital düzeni zaten başka türlü kurulamazdı.

İşçi sınıfının sendikal ve siyasal özgürlüklerini kullanmasının engellenmesiyle T. C. deki finans-kapitalin palazlanması gerçekleştirilmiştir.

Diğer yandan Sıkıyönetim, OHAL ve günümüzde çok tartışılan EMASYA vb. yöntemler olmadan rejim ve sistem bir türlü ayakları üzerinde duramıyor.

Burada anlamlı bir örnek verebiliriz: 1950 yılında Çalışma Bakanlığı Müsteşarı Fuat Erciyes: “**Grev isteyen işçinin Türklüğünden şüphelenmemiz ederim!..**” diyebilmiştir.

Bakanlar Kurulu: “Millî Güvenlik” ve “kamu yararı” gibi gerekçelerle, son derece kısıtlanmış sendikal haklara ve grevlere de yasaklar getirilebilmektedir.

Öte yandan sistem; İşçi sınıfının bilincini bulandırmak için, işçi sınıfı yerine liberal, reformist, postmodern “sol” akımları, demokrat ve sosyalist geçinen sendikaları, partileri de piyasaya sürmüştür.

“Ergenekon”cular iktidara geldiklerinde emekli ve emeksiz paşalardan Millî Savunma Bakanı yapacakları iddianamelere geçen birinin kendisiyle yapılan röportaja verdiği cevap çok anlamlıdır: “28 Şubat 1997 postmodern darbenin sözcülerinden emekli bir general, geçenlerde bir TV programında, ‘Peki TSK idareye ne zaman el koymayı düşünüür?’ açık ve tuzak olmayan bir soruya, MGK Raporunda sıralanan ‘üç tehlike’ (irtica, terör, ırkçı faşizm) detaylanarak anlatılacak sanırken, emekli general; ‘İçinde bulunduğumuz konjonktürde TSK’nın bir müdahalesi yakışık almaz, ama görüldüğü gibi eğer ekonomik kriz sonucu patlak vermeye başlayan işçi eylemlerinde, yani grevlerde bir yaygınlaşma söz konusu olursa, işte o zaman TSK üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmek üzere ister istemez idareye el koyma durumuyla karşı karşıya kalabilir.’ şeklinde cevap vermiştir.”²

NATO’cu, IMF’ci, CIA’cı, “Avrasyacı” sağlı “sol”lu burjuva partileri ile emekli ve emeksiz paşaların işçi sınıfına, emekçi halklarımıza bakış açısı hep aynıdır.

Yukarıdaki alıntı 1970 - 15 / 16 Haziran Direnişi’nde TSK’nın direnişi durdurması için ilan edilen sıkıyönetimi hatırlatmakta, İşçi sınıfının henüz aşılammış olan bu eylemini işaret etmektedir. 15 / 16 Haziran Direnişi TSK’nın müdahalesiyle kırılmak istenmiştir.

15 / 16 Haziran Direnişi’nde “idareye el koyamayan”, sınıfsal açıdan darbeyi riskli gören TSK, bu işi -görevini- 12 Mart 1971’de gerçekleştirmiştir.

Sol “Cenahımız”ın ideolojik süzgeçlerinden bir türlü geçiremediği bir olguyu burada bir kez daha söylemeliyiz: **12’li askerî faşist darbeler işçi sınıfının kendisi için sınıf olma bilincini köreltmek, işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğinin gerçekleşmesini önlemek ve öğrenci gençlik temeline dayalı devrimci kalkışmaların işçi sınıfının koruyuculuğuna getirilmemesi için yapılmıştır.**

Emekli-emeksiz paşaların günümüzde kullandığı “Anarşi-terör vb.” argümanlar yalnızca tekelci sermayenin “yüksek” çıkarlarını koruyan birer “dolgu” malzemesi olarak kullanılmıştır.

Çevrecileri, eşcinselleri, feministleri, militarizme karşı çıkanları ve savaş karşıtlarını da işçi sınıfı ile aynı kategoriye koyan bilimsel öğreti dışı akımlar da bilinçli olarak sahneye sürülmüştür.

Devrimci, demokrat, sosyalist geçinen küçükburjuva “sol” eğilimler; bu coğrafyada modern sosyal sınıflardan Proletarya-Burjuvazi yerine, sosyal sınıf ve sosyolojik emekçi halklar gerçekliği dışında politika yapmak istemektedir. TEKEL İşçisi eylemleriyle tutulacak **Ana Halka**’nın ne olduğunu da öğretmiştir. Elbette anlayana!..

Güncel politikada “devlet”, “hukuk”, “barış”, “demokrasi”, “cumhuriyet” gibi terim ve kavramların ideolojik ve sınıfsal anlamları sinsice gizlenerek yapılan tartışmaların tamamının birer palavra olduğunu TEKEL İşçisi meşru ve yasal direnişle herkese öğretmiştir.

AKP iktidarı; IMF’nin “kamu harcamalarını azaltın” direktifleri doğrultusunda işçi sınıfının kazanılmış haklarını gasp etmektedir.

Özelleştirmelerin doğrudan işçi sınıfına karşı olduğu meselesi işçi sınıfına yeterince anlatılamamıştır. Burjuva ve küçükburjuva “sol” unsurlar özelleştirmede “millî” işletmeler elden gidiyor söyleminin ötesine geçememiştir.

“Devlet sendikacılığına” endeksli sendika konfederasyonlarının da işçi sınıfının bu eyleminin yaygınlık göstermemesi, “Genel Greve” dönüşmemesi ve de işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği davasının arkasında duran devrimci ve Komünist Kadrolarla buluşup bütünleşmesi için çeşitli yol ve yöntemlere başvurduğu gözlerden kaçmamıştır.

Burada bu satırları yazanın da içinde bulunduğu tarihsel bir deneyimden söz etmeyi uygun buluyoruz: 1970 - 15 / 16 Haziran Direnişinin nihai amacına ulaşmaması için Sendika bürokrasisi (DİSK üst yönetimi)+MESS+MİT üçlüsü işbirliği sonucunda direniş tabanda ören, işkencede, poliste, mahkemelerde sosyalizmin onurlu ve gür sesini her koşulda haykıran, direnişin sınıfsal haklılığını savunan sınıf bilinçli işçiler (ki, sayıları 5 bini aşmaktaydı) ömürleri boyunca bir daha hiçbir fabrikaya alınmayacaktı. DİSK, direnişin örgütlü kadrosu 5 bin militanın çalıştıkları fabrikalarda işbaşı yapabilmesi için hiçbir çaba göstermemiş, iktidarlara uzlaşmayı tercih etmiştir. DİSK üst yönetiminin geri adım atmasıyla yapılan yargılamalardan beraat ettirmiş, direniş örgütleyen militan işçiler ise hüküm giymiştir.³

Bu olgu da gösteriyor ki, **İSP** ya da **KP**’nin kurmaylığından yoksun olan mevcut sendikacılık anlayışı, sistemin baskısı altında daima geri çekilebilmekte ve tabandaki devrimci işçilerin taleplerini sistemle uzlaşarak bastırabilmektedir.

Günümüzdeki TEKEL İşçilerinin direnişinden önceki direniş, grev ve kütleli çıkışlar döneminde de sendika bürokrasisinin siyasî iktidarlara uzlaşarak işçi sınıfına ihanet ettiğini hatırlatmakta yarar vardır.

Sendikacılarla “sol” örgütlerin 1989 Bahar Eylemleri, 1990-1993 Zonguldak Maden İşçileri Sendikası'nın tarihi yürüyüşü ve hâlen yaşanan kriz nedeniyle 1 milyon 300 bin işçinin işten atılması karşısındaki tavırları da düşündürücüdür.

“TEKEL İşçisinin Direnişi tüm işçi sınıfı hareketini ilgilendirmektedir.” özdeyişimizin pratikte yeterince kavranmadığı, yalnızca “ajitasyon” değeri taşıdığı anlaşılmıştır.

“Somut şartların somut tahlili” yöntemiyle sıkça gündeme taşındığımız bir konuyu da burada tekrarlamak zorundayız: İşçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareket demiryolu misali ebediyete kadar paralel gitmez. Bu iki ana hareketin buluşup bütünleşmesiyle oluşacak olan Komünist Hareket'in eksikliği kör gözlere girercesine gündeme gelmiştir.

Direnin başarıya ulaşabilmesindeki zayıflık, işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğinin henüz gerçekleşemeyişi ve Direnişi çok yönlü taktiklerle yönetecek kurmay eksikliği yüzündendir. TEKEL İşçisinin militanlığı ve kararlılığı tek başına belirleyici değildir, olamazda.

Kriz derinleştikçe sistemin işçi sınıfına saldırısı da artacaktır. Bu saldırıları ne mevcut sendika bürokrasisi ne de “sol” örgütler göğüsleyip karşılamaya adaydır.

TEKEL İşçisinin direnişine karşı sistemin baskısı ve çeşitli manevraları arttıkça küçükburjuva “sol” akımların tamamı, “Birleşin! Ayaklanın!..” komutu(!) vermeye kalkmıştır...

İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğinin bir türlü gerçekleştirilemediği bir ortamda genel grev, hak grevi, siyasî grev vb.leri ilkel ve dürüst biçimde tartışılmamaktadır.

Genel Grev kararı verip işçi sınıfına kurmaylık yapacak bir **PARTİ** yoksa, henüz üretilememiş ise, tüm “genel grev” çağrısı yapanların (“özel iyi niyetlerine” rağmen), işçi sınıfına zarar veren anarşizan yöntemlere kayması doğaldır.

Türk-İş'in sendika bürokrasisi zaten kapalı mekânlarda pasif “Açlık Grevi” eylemi önererek kütesel sokak eylemlerinin önünü kesmiştir. “Ölüm Orucu” gibi çaresizlik içeren eylem girişimleri de aşılmalıdır. Ayrıca, işçilere kefen giydirilmesi, soyunup dökülme eylemleriyle **“işçi sınıfının kendisi için sınıf olma”** bilinci köreltilmek istenmiştir. İşçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketin buluşup bütünleşmesinin önünü kesmeye aday tüm girişimler açığa vurulmalıdır.

TEKEL İşçisinin haklı direnişi ne magazinleşmeye ne de sansasyona getirilecek bir eylemdir. Artısı eksisi ile değerlendirilmelidir.

TEKEL İşçisi sınıflar mücadelesinin ne anlama geldiğini çabuk kavramış, eylemlerde sarkan yanlışları gördükçe “Direniş Komite”lerinin oluşturulması gerektiğini görmüş ve bu yolda davranmıştır.

TEKEL İşçisi: “**Ölmek Var Dönmek Yok - Direne Direne Kazanacağız - TEKEL İşçisi Direnişin Simgesi - Hükümet 4-C’yi Al Başına Çal - Devlet Gündümlü Sendikaya Hayır!**” gibi ideolojik sloganlarıyla, işçi düşmanı sermayeyi ve onun iktidarı AKP’yi silkelemeyi başarmıştır. İşçi sınıfının mücadeleler tarihine anlamlı bir kayıt düşürmüştür.

AKP ile çelişkileri olan gerici-ırkçı-şoven örgütler de TEKEL İşçisinin eylemine aklınca “sahip” çıkmıştır?!

İşçi-kitle hareketlerine çeşitli niyetlerle katılan siyasî sol akımlar TEKEL İşçisinin eyleminden nasıl bir ders ve sonuç çıkaracaktır? Çıkabilecek midir?

Nasyonal solcular, emekli ve emeksiz paşalar, Ergenekoncular, resmî ideolojiye bulaşmış Sol geçinen şoven ve sosyalşoven akımlar, liberal ve postmodern “sol”lar hangi yüzle TEKEL İşçisinin eylemine eklenip nağmeler düzmeye yeltenmiştir?

“Tutarlı-amaçlı-somut bir demokrasi mücadelesi” ile “Tutarlı-amaçlı-somut bir iktidar mücadelesini” atbaşı götürmekten uzak “Pankart Solcusu” akımlar açığa düşen politikalarından vazgeçerek nasıl bir yol izleyecektir? İzleyebilecek midir?

İşçi sınıfı hareketine faydacı biçimlerde tutunmaya çalışan “sol” grupların “gel bana biat et” mantığının bu eylemlerde bir kez daha iflas ettiği açıkça görülmüştür.

4 Şubat 2010 eylemi ise daha çok “dayanışma grevi” niteliğinde gerçekleştirilmiştir. Sokağı deneyen bu türden eylemler daha görkemli gerçekleştirilebilirdi.

Sermaye sınıfına karşı yapılan tüm eylemlerin sosyal meşruiyeti ve devrimci yasallığı vardır.

İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği davasının arkasında duran *Kolektifimiz* ve **İŞÇİ BİRLİĞİ Gazetemiz**; TEKEL İşçisinin tarihsel anlamı büyük olan direnişi ile ilgili tüm sorunların takipçisi olacak ve “**İşçi Sınıfının Sendikal ve Siyasal Birliği**” sorununu sulandırmaya yönelik tüm akımları bundan böyle de “politik açığa vurmaya” devam edecektir.

TEKEL İşçisinin taleplerinin yerine getirilemeyişinin düğümü buradadır. Direnişin yaygınlık gösterememesinde, **Genel Grev** türünden eylemlerin önünü kesen sendika bürokrasisi ile Sol “Cenahımızın” politikasızlığı bundan böyle de tartışılacaktır.

İşçi sınıfı ile emekçileri sermaye sınıfının saldırısından kurtaracak biricik hareketin oluşturulması devrimcilerin, Komünistlerin önündeki en büyük görevdir.

Not: Bu yazının bir özeti **İŞÇİ BİRLİĞİ** gazetemizin Mart 2010 tarihli 3. sayısında da yayımlanmıştır. (S. P.)

Dipnotlar:

- 1 TEKEL Direnişi'ne pankartını alıp katılan "sol" akım temsilcileri **İŞÇİ BİRLİĞİ** İşçi-Kitle Gazetemiz'in neden pankart açıp kendileri gibi eyleme katılmadığımızı sorgulamaya yeltenince onlara şu cevap verilmiştir: TEKEL işçisi yüz yıllık sınıflar mücadelesi tarih ve geleneklerimizin uzantısında görevlerini yapıyor. Onlar 'Yerli Komünarlarımız' kimlikleriyle 15/16 Haziran Direnişi'nden aldıkları güçle ne yaptıklarının bilincindedir. Tarihe anlamlı bir kayıt düşürüyorlar. Tarihsel-sosyal-sınıfsal organik ilişkili olduğumuz bir kütleli çıkışa pankart açarak niçin katılalım? Bu eylemin içinde ve bir parçasıyız, onlar zaten bizim insanlarımız. **Kolektifimiz** işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğini savunan biricik bir **Kurum**'dur; iddiasının arkasında işlevsel olmanın kavgasını vermektedir; aynı zamanda bu **Kurum** bizatihi işçi sınıfının malıdır. TEKEL işçisine hayat ve mücadelenin reddettiği teori pratikleriyle katılanlardan değiliz. Gerektiğinde nasıl bir pankart açılacağına işçi sınıfı karar verecektir. TEKEL İşçisi başta olmak üzere İstanbul'daki İtfaiye İşçilerine, tüm direniş, grev ve mitinglerine **İŞÇİ BİRLİĞİ** Gazetemiz'in çalışanları pankart yarışına girmeden katılmıştır. Av. Zeki Öçal'ın kaleme aldığı ve *Sorun Yayınları* tarafından yayımlanmış olan ve de işçilerin yararlanacağı temel başucu kitaplarından: **1. İŞÇİLER İÇİN TEMEL HUKUK BİLGİLERİ**, **2. İŞYERİ SENDİKA TEMSİLCİLİĞİ-ATANMASI-GÖREVLERİ-GÜVENCESİ**, **3. Şimdi Söz Yapanlarda!... GELENEKTEN GELECEĞE 15 / 16 HAZİRAN VE GÜNÜMÜZ** isimli kitaplarından yüzlercesi eylemdeki işçilere armağan edilmiştir. Devrimciler, Komünistler bu türden Proleter Devrimci tavrımızın ne demek olduğunu anlamakta gecikmeyecektir.
- 2 Ayrıntılı bilgi için bakınız: Sırrı Öztürk, *TARİHSELDEN GÜNCELE BAĞIMSIZ SINIF TAVRI*, Sorun Yayınları, Sorun Broşür Dizisi: 11, s. 110, Mayıs 1999.
- 3 Ayrıntılı bilgi için bakınız: Sırrı Öztürk, *İŞÇİ SINIFI-SENDİKALAR VE 15 / 16 HAZİRAN- OLAYLAR-NEDENLERİ-DAVALAR-BELGELER-ANILAR-YORUMLAR*, 2. Baskı, Sorun Yayınları, 2001.

Genel Grev Nedir Ne Değildir?

TEKEL işçilerinin 78 gündür sürdürdüğü onurlu direniş dün Danıştay 12. Dairesi'nin aldığı kararla, "4 Şubat 2010 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı'nın, TEKEL işçilerinin de aralarında bulunduğu geçici personelin, 4-C'ye geçiş için 30 günlük süre içinde ilgili kurumlara başvurmasını ön-gören hükmünün yürütmesini durdurdu" şeklindeki kararı sonrasında bitirildi!..

Danıştay'ın aldığı karar bazı "sol, demokratik" kesimlerle sendikalar tarafından coşkuyla karşılandı ve bu karar yine bu kesimler tarafından "yargı devlete yeniden sorumluluklarını hatırlatmış oldu", "hükümetin hukuksuzluğuna karşı adaletin olduğunu gösterdi" cümleleriyle açıklandı. Tek Gıda-İş Sendikasının aldığı kararla TEKEL direnişi "yeni" bir sürece girdi.

Türk-İş ve direnişe "katkı" sunduğunu iddia eden diğer sendikalar hangi düzeyde "işçiden yana" olduklarını belgeleyen açıklamalarda bulundu. "Devlet Sendikası" kimliklerinin gereğini yerine getiren sendika bürokrasisi Danıştay'ın kararıyla rahat bir nefes aldı ve teşekkürlerini iletti! Direnişin 78. gününde işçiler eylemlerine son verip kendi elleriyle kurduğu çadırlarını söktü ve memleketlerine döndü. Taleplerinin kabul edilmemesi hâlinde eylemlerine devam edeceklerini bildirdi.

Bu süreç "Sol "Cenah" üzerinde bir süre daha tartışılacak pek çok konuyu ve sorunu beraberinde getirdi. TEKEL direnişiyle birlikte "işçi sınıfı hareketi ile sosyalist hareketin doğrultuları çakışmadan demiryolu misali ebediyete kadar paralel mi gidecek?" türünden haklı soruları da tetikledi.

TEKEL direnişinin tetiklediği ve çeşitli niyet ve gerekçelerle ileri sürülen "Genel Grev", "Genel Direniş" konusunu da gündemden düşürmedi.

Eylemlerin gündeme taşıdığı diğer can alıcı sorunlardan biri de; sınıflı toplumlardaki sendikacılık ve partililik anlayışıydı. Sendikalizm, demokratizm, parlamentarizm üzerine de sosyalizmden haberli kadroların oldukça yoğun bir çalışma içine girdiği de görüldü.

AKP; sendika bürokrasisi ile işçi aristokrasisi ve daima tekelsel sermayenin "yüksek" çıkarları doğrultusunda uzlaşma içindedir. Fakat sendikacılar, işçi sınıfının tabandan gelen talepleriyle direnişine her zaman

karşı koyamamaktadır; devlet sendikacılığı konumlarıyla işçi sınıfının taleplerini koruyor, ihtiyaçlarını karşılıyor görünümünden de bir türlü geri durmadıkları anlaşıldı.

Sendikacıların bu ikiyüzlü konumu onların mızrağı çuvala sokması ni engellemektedir. Gerek işçi sınıfı hareketi gerekse sosyalist hareket içinde sendika bürokrasisi ile işçi aristokrasisinin oyunlarını bozmaya yönelik devrimci ve Komünist nüveler her zaman varlıklarını hissettirmektedir.

TEKEL direnişinde sendika bürokrasisinin işçiler üzerinde kurmaya çalıştığı yer yer de kurduğu abluka bir türlü aşılamadı. “Aşılabilir miydi?” sorusunun sınıflar mücadelesinin mevcut konjonktüründeki cevabı; aşılamazdı. Çünkü TEKEL direnişi işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğinin bir türlü sağlanamadığı bir dönemde gerçekleşmiştir.

İşçi sınıfı hareketinin aleyhindeki mevsimsel ve benzeri pek çok faktörlerle sendikal ve siyasal engeller birleştiğinde dahi TEKEL işçilerinin direnişteki başarısı asla küçümsenemez. Özgün bir işçi sınıfı hareketi olarak tarihe kaydını düşüren bu direniş artısı ve eksisi ile daha çok tartışılacaktır.

Yapılacak tartışmalar aşırı teorizme ve entelektüalizme kaymadan, pratik örgütçü çabalarla geleceği kazanmak için yapılacaktır.

Bu direnişten çıkardığımız çok yönlü derslerle sonuçlar nelerdir? Bu türden sorulara devrimciler, Komünistler bilimsel öğretiye uygun doğru, ilerletici ve işçi sınıfı hareketini toparlayıcı cevaplar verirken, kimi “sol” grupların hâlâ kendi “dar grup kültü” ya da “dar grup tapınımi” açısından baktığı görülmektedir.

TEKEL direnişini düzenin sınırları içinde tutmayı amaçlayan sendika bürokrasisi, işçi aristokrasisi ile Sol “Cenahımız”ın “vukuatı” üzerine söylenecek çok sözümüz vardır.

İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği yoksa, ulusal ve evrensel ölçülerde dayanışma yoksa, varolan dayanışma halkaları da zayıf ve de belirleyici değilse TEKEL işçisinin militan direngenliği bir yere kadar etkili olacaktır. Böyle de olmuştur.

TEKEL direnişinin 52. gününde gerçekleştirilen 4 Şubat 2010 eylemi işçi sınıfının stratejik dayanışmasını 81 İl’e taşımıştır. Bu dayanışma eylemi önemlidir. Fakat eylemin yaygınlaşmasını ve sistemi sorgulamasını ileri basamaklara sıçratamamıştır.

Eylemin devrimci yasallık ve meşruluğu ulusal ve evrensel ölçülerde kabul görmüş ve bu hareket yakından ilgi ile izlenmiş, yer yer de desteklenmiştir.

AKP iktidarı sınıflar mücadelesiyle “laik-şeriat” sahte gündeminin delineceğinden, işçi sınıfının Burjuvazi-Proletarya hakikî gündemini dayatacağından korkmuştur.

AKP direnişi kırmak için çok yönlü manevralar içine girmiştir. İşçileri tehdit ve aralarında “kışkırtıcı” grupların olduğu propagandasını yapmıştır. Sınıf olgusunu hisseden AKP iktidarının korkusu anlaşılır bir şeydir. İşçi sınıfının gaspedilen hakları yüzünden sağlı “sol”lu tüm burjuva partilerini korkutmuştur. Korksunlar!..

AKP iktidarı eylemdeki işçilere başlangıçtaki gibi saldırmayı planlamamıştır.

İşçilerin pasif eylemlere yöneltilmesi sendika bürokrasisi ile burjuva partilerini sevindirmiştir. Açlık grevi, ölüm orucu gibi eylemlerin başka koşul ve mekanların eylem biçimi olduğu bu araçların sanki başka araçlar yokmuş gibi kullanıldığı görülmüştür.

Kendiliğinden kurulmuş, kendine Müslüman ve de kendi amentüsünü okuyan örgüt / partiler ise “Genel Grev” sazını çalmıştır.

T. C. de genel grev, hak grevi, siyasî grev vb. haklarımız şairin dediği gibi “Şale Köşkünde havyarla yenilmiştir...” Finans-kapital bu sayede palazlanmış, uluslarötesi teknelci sermayenin yerli bir ortağı, taşeronu ve işbirlikçisi olmayı becermiştir.

“İşçi sınıfının kendi içinden bağımsız önderlikler çıkarmasını” öneren örgüt / partiler de çıkmıştır! Böylesine: “Sen ne biçim partisin ki, kurmaylık görevini bir türlü yerine getiremiyorsun?!..”, “Ve de işçi sınıfına ‘önderinizi çıkarın’ komutunu verebiliyorsun?!..” diyen de çıkmamıştır.

Kimi örgütlerin de “işçi sınıfını sendika bürokrasisi karşısında yeterli inisiyatif kullanmamakla” suçlamaya yeltendiği görüldü?!..

İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğinin gerçekleşemeyişi ne TEKEL, ne de diğer işkollarındaki işçilerin kusuruydu. Bu alanı böylesine tepetaklak biçimlere sokan burjuva ve küçükburjuva “sol” anlayışların sistemle uzlaşmasının bir sonucuydu.

“Politika dışı sendikacılık”, “partiler üstü sendikacılık” anlayışlarının sonuçta geleceği yer devlet sendikacılığı durağıydı.

Devlet sendikacılığı anlayışını yıkmak için örgüt / partiler bugüne kadar ne yapmıştı? Örgüt / partiler kafakol ilişkileriyle sendika bürokrasisi ile kırıtırıp mevcut sendikalara entrikacı yöntemlerle postu serip “uzman” denilen oportünist kadrolarla kimi bilinçsiz işçileri kendilerine benzetmekten başka ne yapıyordu? Ayrıca mevcut Sol “Cenahta” birlik için dövüşen var mıydı?

Marksist Sol Kadroların yaşadığı “Öndersizlik Krizi” aşılımadan yapılan tüm değerlendirmeler havada kalmıştır. İnisiyatif kullanarak işçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketi buluşturup bütünleştirmeye aday kadrolar devrimcilerdir, Komünistlerdir. Sınıfsal sol duygusuyla yüreğini ve her şeyini eylemde ortaya koyan işçi sınıfı sınıflar mücadelesinin ateşinden gelen kadrolarla buluşup bütünleştiğinde kendi kurmayını da üretecektir.

Mevcut Sol “Cenahımız”dan her örgüt, basın-yayın-TV araçlarıyla TEKEL işçisine kendi “dar grup kültü”nü ya da “grup tapınımı” hastalığını taşımıştır. İşçi sınıfının ise örgütsüz ajitasyonlara karnı toktur. Böylelerinin ideolojik, politik ve örgütsel anlayışları öteden beri sosyal pratikte sinanıp denenmiş, aşınmış ve de açığa vurulmuştur.

Tutarlı bir tarih ve sınıf bilinci taşıyan öncü işçiler dışındaki işçiler Sol “Cenahımızın” görüşleriyle tanışmış ve kafaları iyice karışmıştır.

Örgütsüz ajitasyonlarla yapılan “genel grev” çağrısı bu hâliyle yerini bulmamıştır. Kurmayından yoksun, örgütsüz kitleleri “genel greve” çağırın örgüt / partilerin hiç birinin tutarlı bir işçi-kitle çalışması yapmadığını biliyoruz.

İşçi sınıfı hareketiyle sosyalist hareketin buluşup bütünleşmediği, işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği davasının onulmaz darbeler aldığı ortamlarda yapılan “genel grev” çağrısı bir heves, merak ya da tatmin değildir. Genel Grev, Hak Grevi, Siyasî Grevlerin örgütsel bir hesabı, kitabı ve mantığı vardır. Olmalıdır.

Önerilen “genel greve” Türk-İş mi, DİSK mi, KESK mi, Kamu-Sen mi, SES mi, TTB mi, TMMOB mu, ÖDP mi, EMEP mi, SDP mi, SİP tekape mi ya da adını anmadığımız 61 adet “illegal” örgütler mi kurmaylık edecektir? Edebilecek midir?

Sınıflar mücadelesinden habersiz konumları ve örgütsüz ajitasyonlarıyla “genel grev”, “genel direniş” çağrısı yapanların bilerek-bilmeyerek (fark etmiyor) ya Papaz Gaponluğa ya da anarşizan maceralara soyunduğu görülmüştür.

Bir kez daha hatırlatmakta yarar vardır: “Her kırmızı şal devrimin bayrağı değildir.” Her grev çağrısı da işçi sınıfının talep ve ihtiyaçlarını karşılamayabilir. Sınıflar mücadelesi, ham heves, grup çıkarı, hezeyan ve arkası boş girişimlerin hepsini tarihin çöplüğüne süpürmüştür.

Devrimci, Marksist, Komünist, Bolşevik isim ve sıfatlarını kullanma iddiasında olan örgütler-gruplar sayı hesabıyla kendine gelmeli. Gericici, bilim ve akıldışı, örgütsüz ajitasyonları saflarımızdan atmalı, birlik harcına kendisini karmalıdır.

“Demokrasi Kahramanı” Özal’ı Nasıl Bilirdiniz?

Özal hakkındaki tartışma hükümet yanlısı cenahın önde gelen ideologlarından liberal-muhafazakâr (ne demekse?) öğretim görevlisi Doç. **Berat Özipek**’in Başbakanın da hazır bulunduğu bir toplantıda yaptığı konuşmasıyla başladı. Bay Özipek’e göre Özal yaşasaydı sivil hükümete karşı ordu içinde hazırlanan planlar hakkında “*gereğinin yapılmasını beklemez. Genel Kurmay Başkanı’ni derhal görevden alırdı.*” Hatta bununla da yetinmeyebilir “*belki de, bir basın toplantısı düzenler ‘şunları şunları görevden alıyoruz, yerlerine şunları şunları atıyoruz’ derdi. Belki Genelkurmay Başkanı görevden alındığını televizyondan öğrenirdi.*” İşte böylesine cesur bir “sivil”di Özal.

Buna karşılık sermayenin hükümet karşıtı cenahının son dönemde sivrilmiş gözdelelerinden **Nuray Mert** ise “*Özal ne kadar sivildi?*” başlıklı bir makalesiyle cevap vermeye çalıştı: “*Özal 12 Eylül rejiminin bürokrati ve darbe vesayetinin ön verdiği bir siyasetçiydi. Hadi, o ortamın bunu zorunlu kıldığını varsaydık, kurcalamadık, 12 Eylül’ün siyasî yasaklarını kaldırmak için referandum yapıldığında, siyasî yasakları kaldırmaya “Hayır” kampanyasını neyle izah edeceğiz?*” Mert’in Özal’ın “sivilliğinin” tartışmalı olduğunu göstermek için hatırlatmayı uygun bulduğu başlıca argüman 12 Eylül’den sonra siyasî yasakların kaldırılmasına karşı çıkmıştı. Özal’ın rejimin bürokrati olmasını ve faşist darbenin “önverdiği” bir siyasetçi olmasını ise fazla kurcalamamayı tercih ediyordu.

Aslında Özal ne rejimin sıradan bir bürokratydi ne de 12 Eylül faşizminin ön plana ittiği bir “siyasetçi”ydi. Özal gerçi gerçekten de 12 Eylül’den sonra geleneksel anlamda bir “siyasetçi” haline gelmişti. Ama o, 12 Eylül’den önce de belli bir tarzda bir siyasal mücadele yürütüyordu. Bu siyasal mücadeleyi **MESS** gibi en büyük sermaye örgütlerinden birinin tepesinde ve işçilere karşı yürütüyordu Özal. Özal’ın 12 Eylül’den sonra ön plana çıkması, önce Devlet Bakanı ve Başbakan yardımcısı olarak atanması ve ardından da Başbakan olması, 12 Eylül’den önce verdiği bu mücadelede son derece “başarılı” olarak değerlendirilmesinden kaynaklanıyordu. Bu başarıyı takdir eden ise 12 Eylül generalleri değil, onların emrinde oldukları büyük sermayenin temsilcileriydi.

“Sakıp Sabancı, Vehbi Koç, İbrahim Bodur, Halit Narin sürekli Kenan Evren’e geliyordu. Sık sık görüşüyorlardı. Halit (Narin) benim arkadaşım olduğu için bana görüşmeleri anlatıyordu. **Turgut Özal’ı onlar ekonomiden sorumlu başbakan yardımcısı yaptı. Ben karşı çıkıyordum da Halit Narin bana, ‘yahu bizim adamımız, karşı çıkma’ diyordu.**” Bunlar 12 Eylül 1980 tarihinde Genelkurmay Karargahında olan faşist darbecilerden Tuğamiral Erhan Günçan’ın 12 Eylül 2004 tarihinde *Vatan* gazetesinde yayınlanan röportajından bazı satırlar.

Özal’ın 12 Eylül’den önce sermayenin gözdesi olmasına yol açan başarıları neydi? Bunu anlamak için, Özal’ın 12 Eylül’den önceki siyasal mücadelesi konusunda tipik bir örnek olarak, MESS Gazetesi, 25 Haziran 1979’daki sayısında yayınlanan bir açıklamasına gözatalım. “MESS Başkanı ÖZAL, “Sosyal anarşi”nin hızla yayıldığına işaret ederek şöyle demiştir;

Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en kritik günlerini yaşamaktadır. ... Bugün Türkiye’de ana muharrik gücü **Beynelmilel Komünizmin** muhtelif fraksiyonlarından olan ve bunu mezhep ve etnik farklılıkları işleyerek güçlendiren ve süratle gelişen büyük bir tehlike vardır. ... 3-4 sene evvel Üniversite ve Yüksek Okullarda başlayan ve gelişen ve genellikle Ankara, İstanbul ve İzmir’de olan bu hareketler son 2 sene içinde Lise ve Orta okullara ve fabrikalara yayılmaktadır. Bunun yanında büyük şehirlerde başlayan bu hareket Anadolu’nun en ücra köşelerine kadar gelişmektedir.

Memlekette mevcut Ekonomik ve Sosyal düzeni tamamıyla hedef alan bu hareketlerin **maalesef sıkıyönetim ilan edilen illerde dahi silahlı kuvvetlerimizin büyük gayretlerine rağmen önlenemediği** müşahede edilmektedir.

Sokakta bu hareketleri yapanların **fikri destekçileri memleketimizdeki geniş fikri özgürlüğünü aşırı derecede suiistimal ederek** rahat bir şekilde faaliyet göstermektedirler. Maalesef Devletin tarafsız olması gereken radyo ve televizyonunda sadece sol ve aşırı sol fikirler büyük bir ustalıkla sahneye konulmaktadır.

Memleketimiz eğer **çok sıkı ve gerçekçi tedbirler alınamaz ise altı ay gibi bir zaman içerisinde artık önlenemeyecek boyutlara ulaşmış bir ‘sokak anarşisi’** ile karşı karşıyadır. Bunun sonucunda evlerimizde rahat uyuyamayacağız, işyerlerine korku içinde gideceğiz, çocuklarımızın kardeşlerimizin mekteplerinden dönüşlerini büyük bir heyecanla bekleyeceğiz. Şehirlerimizin sokakları namuslu insanların korusuz dolaşacağı bir yer olmaktan çıkacaktır.”

İşte böylesine çoşkulu bir "sivil demokrasi" savaşıydı Özal! Gerçi biz, büyük siyaset bilimcilerimizin yanında haddimiz olmayarak bu satırlarda "bu kış komünizm gelecek" cinsinden adi bir antikomünist propagandayı, sıkıyönetimin de ötesine geçen "sıkı tedbirlere" yani açıkça faşist bir darbe çağrısını, 12 Eylül faşist yasalarının tüm ruhunu ve daha fazlasını görüyoruz. Ama herhalde bu bizim liberal-muhafazakârlığı (!) yeterince özümsememiş olmamızdan kaynaklanıyor olmalı. Özal'ın işçi sınıfı karşısındaki konumu da oldukça netti -hem de "işçi düşmanı" lakabını fazlasıyla hakedecek kadar. Özellikle işçilerin Grev ve Direniş eylemlerine, "Beynelmilel Komünizme" karşı olduğundan bile daha büyük bir nefret besliyordu. 24 Ocak 1980 Kararlarının açıklanmasını izleyen hafta içinde **askerlere verdiği brifingte** de Özal bu konuları işlemiştir. "*Grev alanları ve grev mevzuatı mutlaka gözden geçirilmelidir. Grevler ve anarşi, yatırımları birlikte önlemektedir. Demokrasi bir başıbozukluk değil bir disiplin rejimidir.*" Demokrasi yatırımcılar yararına ve işçiler zararına bir disiplin rejimiydi.

Özal'da bugün kendilerini gururla Özal'ın izleyicileri olarak tanımlayan politikacılarımızın dillerinden düşmeyen "ideolojik grev" söyleminin kökenini de bulabilmek mümkündür. "*Sendikaların çoğunun grevi ideolojiktir. Bunlar belli günlerde greve gitme eğilimindedirler. İşçiyi zorla greve götürmek için eli sopalı militanlar kullanıyorlar. Sendikaların kasasındaki parayı da bu militanlara yediyorlar veya başka türlü kullanarak işçiyi grev döneminde mağdur bırakıyorlar... Onun için greve gidecek sendika Merkez Bankasına yatırsın parayı, devlet ödesin ona her ay. Bunu yapamayacak, işçisine bakamayacak sendika ağaları, kendi çıkarları için grev diye tutturmasın.*" Görüldüğü gibi diğer bütün konularda keskin bir liberal olan Özal konu Grev Fonları olunca koyu bir devletçi idi.

Bugünlerde işçilerin Ankara'daki anlamlı direnişiyle gündeme gelen TEKEL konusunda da ilginç demeçleri vardı Özal'ın. 11 Eylül 1980'de (yani 12 Eylül'den bir gün önce) MESS gazetesinde çıkan bir demecinde de "*KİT'ler satılır veya kapatılabilir, sendikalar bunu iyice bilmeli*" diyerek -araştırmacı Mustafa Sönmez'in ifadeleriyle- işçileri işsizlikle tehdit edip aba altında sopa göstermeyi sürdürüyordu. Özal ayrıca şöyle diyordu: "*Militanlara ayda 30 bin lira verirken grevdeki işçilere 500 lira bile vermiyorlar. Sendika ağaları da maaşlarını tam olarak alıyorlar. Devlet bu zorbalığa mani olacaktır... Tekel idaresi vaktiyle devlete gelir getirirken şimdi götürür olmuştur. Anormal sayıda işçi, düşük kapasite kullanımı, direnişler, bize sigara ithal ettirmektedir. İthal*

için 70 milyon dolar veriyoruz yazıktır. Ama böyle giderse burada çalışan işçiler, kendi bindikleri dalı kesmiş olurlar...”

Bunları okuyunca insan tarih tekerrür mü ediyor diye düşünmekten kendini alamıyor. Aradaki tek fark şu: o dönemde gelir kayıplarını telafi edebilmek için greve çıkan işçiler işsizlikle tehdit ediliyor ve sigara ithalatından bile sorumlu tutularak “vatana, millete zarar vermekle” suçlanıyorlardı, bugün ise aynı işletmelerdeki işçiler “yatarak para kazanmakla” suçlanıyor ve acımasızca kapının önüne konuluyor. Her dönem işçileri suçlamak için vatan ve millet sever bir bahane bulmak mümkündür. Bu dün sigara üretmedikleri için ithalata yol açarak ülkeye zarar ettirmek olur, bugün isteseler bile ne sigara ne de başka bir şey üretmelerine izin verilmediği için çalışmadan maaş almak olur.

12 Eylül faşizmi, sınıfının çıkarlarının kararlı ve acımasız bir temsilcisi olarak kendisini kanıtlayan Özal’ı önce ekonominin kilit noktalarına getirdi, sonra da ona Başbakanlığa giden yolu açtı. Sendikaları kapattı, bütün yasaları Özal’ların, Halit Narin’lerin, Koçların, Sabancıların ve benzerlerinin istediği şekle soktu, Nazilerin toplama kamplarının giriş kapılarının üzerinde yazan “Arbeit Macht Frei” (“Çalışmak Özgürleştirir”) ilkesi uyarınca bütün grevleri silah zoruyla kaldırdı ve işçileri zorla işbaşı yaptırdı. Ama işçi sınıfının mücadelesini yine de sona erdiremedi.

Bunları hatırlamak ve hatırlatmak belli burjuva odaklarının günlük çıkarları doğrultusunda tarihi her gün yeniden yazan Berat Özipek gibi “liberal-muhafazakâr” ya da Nuray Mert gibi “demokratik sosyalist” ve daha başka bilmemneci sayısız burjuva ideologlarının hiçbir zaman işlerine gelmez. Onlar sivil-asker, demokrat-anti-demokrat vb. çocukça çelişkiler içinde bütün tarihi açıklamaya çalışmak onların her zaman işine gelir çünkü böylece hem kendi aile kavgalarını sürdürülebilirler ama hem de ezilen ve sömürülen geniş kitlelerin karşısında sermaye sahibi sınıfın Türkiye tarihinde oynadığı gerçek rolünü gizleyebilirler. Onların özgürlük, demokrasi vb. üzerine kafa göz yaran bütün kayıkcı kavgalarının tek bir anlamı vardır: işçilerin başkaları yararına gerektiğinde zorla çalışma ve sömürülme “özgürlüğü”, milyonlarca insana karşı bir avuç sermaye sahibinin “hür demokrasisi”nin ne pahasına olursa olsun korunması. İşte tarih bilincine sahip bütün işçiler Özal’ı bu anlamda büyük bir “demokrasi kahramanı” olarak hatırlarlar.

Not: Bu yazıda kullanılan Özal’a ait bütün demeçler Mustafa Sönmez’in *Özal Ekonomisi ve İşçi Hakları* kitabından alınmıştır.

“Kendi İçinde” Sınıf Olmaktan “Kendi İçin” Sınıf Olmanın Sınavları; “15-16 Haziran”dan “TEKEL” Direnişine...

Bireyin “kendi” olgusu ilk olarak Hegel tarafından vurgulanmış bir felsefî kavramdı. Onu tıpkı tarihsel materyalist diyalektik gibi, iktisadî determinist(gerekirci) ayakları üzerine oturtan *Marx(Engels)* olmuştur. Böylece egemen/yöneten/sömüren ile egemen olamayan/yönetilen/sömürülen birey toplulukları veya yığınların tarih içindeki konumları [emek gücünün yarattığı artı-emek/ artı-değer kaynaklı] ekonomi politik nesnellüğünde zorunlu gerçeklik olarak açığa çıkıyordu. Yani üretim faaliyeti türdeş bireylerin oluşturduğu biçim/form olarak sınıfların inkâr edilemez varlığı- “tarih sınıflar mücadelesinin yansımasıdır”. Böylece insanlık tarihi içinde yüzyıllardır örtülen bir ideolojik “gizem” daha bütün çıplaklığı ile vurgulanmış oluyordu. Modern(çağdaş) -kapalist- toplumda, toplumsal üretim araçları üzerinde egemen (hatta hegemon)-yöneten-sömüren olarak burjuvazi, “kendi için” bir sınıf olarak varlığının bilincine sahipti. Bu varlığını sürdürmek için kapitalist alt yapıya dayanarak tıpkı ardıl egemen (köle sahibi ve feodal) türdeşler gibi kendi ideolojisini üretiyor ve diğer sınıflara genellikle gönüllü olarak bunu kabul ettiriyordu. Ama işçi sınıfı ekonomi politikte ifadesini bulan nesnel gerçekliğin açınımlarında “kendi içinde” sınıf olarak “bilinçsiz” kalmamıştı-bıraktırmıştı. Bu bıraktırmışlık kefenini yırtmak için onun iktisadî mücadelesi en ileri ifadesini sendikal örgütlenmesi ile bulmaktaydı. Fakat işçi sınıfı “kendi için” sınıf (olmak) bilincine varmadan, tarihsel misyonunu asla tamamlayamayacaktı. Sovyet deneyimi bunun kanıtıdır. Tabii hatalar doğru olarak kavranmış ise! “Kendi içinde” sınıf kefenini yırtmanın tezahürü siyasal bir zorunluluk ifadesidir. Bunun için *Marx-Engels* daha 1848’de “*Komünist (Parti) Manifestosu*”nu kaleme alarak ilkeleri “açık ve seçik” olarak belirlemişlerdir. İlginçtir ki ‘kendi kendileri’ne ‘komünist’ yaftası yapıştırdıktan sonra, “öyledir ama günümüzde çok şey (o neyse) değişmiştir” deyip patinaj yapanlara karşın; ilkeler hâlâ kullanırlılığını bütün parlaklıkları ile sürdürmektedir. Üstelik kapitalizmin sürekli bunalımının gittikçe sıklaşan krizlerinin patladığı günlerde...

Bu genellemeden, özele-ülkemize dönersek; bilimsel sosyalizm/komünizmde, proleter devrimci siyasal kültürden, bir burjuva ideolojik “sapma”yı ifade eden “sol” terimini kendilerine yaftadan öte “bayrak” olarak kabul edenlerin; ki bunların nerede ise hepsi, etnik büyük toprak sahiplerinin burjuva “demokratik-insan hakları” çığırkanlığını gönüllü olarak ifa ederlerken; Türkiye işçi sınıfının beklenmedik bir anda sahneye giren sendikal “direniş”i -güncel spekülatif ifade ile- “balyoz” gibi kafalarına inmiştir... “Sol” birden kitaplarda değil, yaşamın içinde *de facto* işçi sınıfını “keşfetmiş”tir, bravo! *Rosa Luxemburg*’un eşsiz deyişi ile “mezarlarından fırlamış kadvralar” olan mikro-milliyetçilik sevdası ‘şimdilik’ terk edilerek, işçi sınıfının XIX. yüzyıl Britanya Troylarını esinlendiren “hak direniş”i saflarına geçilmiştir. Bilimsel ufuktan değil, ajitasyon ve goy-goy ufkundan. Bu “sol”cularımızın işçi sınıfı tarafından (saygın proleter devrimci teorisyen Dr. *Hikmet Kıvılcımlı*’nın deyimi ile) “fenersiz” yakalanmasının ilki değildir. 15–16 Haziran 1970’de aynı olay yaşanmıştı. O günden bu güne ise sadece tek istisna vardır, aradan çıkmış anlamlı ve küçükburjuva tekkecilik ikelliği ile görmemezlikten gelinen bir örnek olarak. Proleter devrimci önder “*Terzi*” *Fikri Sönmez*’in Fatsa’da yaşama geçirdiği olay! *Fikri Sönmez-Fatsa Olayı* sadece bir ‘teori ve pratik’ değildir, irdelenmediği için anlaşılamayan onun praxis yönüdür. İlginçtir ki Paris Komünü’nü ezen Bonapartist militarizm gibi, “Fatsa Komünü”de 12 Eylül 1980 faşist darbecisi TSK generallerinin kanlı katliamı sonucunda yok edildi, “*Terzi Fikri*” ağır işkencelerden geçirilmesi sonucu yakalandığı kansere karşı yenik düşerek sonsuzluğa yürüdü; yüreklerimize ve bilincimize gömülmüştür...

Semptomları çoktan belli olmuş küresel tekkelci kapitalizmin büyük ekonomik krizinin 2008’de patlaması sonuçları “teğet geçti” zırvalamalarına karşın her halükârda Türkiye’yi de etkilemiştir. Bunun sonucunda yüzbinlerce insan on yıllardır büyük bir kitle oluşturmuş olan “Türk işsizler ordusu”na katılmıştır. Ama yukarıda belirttiğim siyasal öndersizlik açmazı sonucu burjuvazi istediği gibi ‘at oynatma’ya devam etmektedir. Hem dünyada hem de Türkiye’de...

Biraz daha somut verilere yaklaşırsak; 15–16 Şubat 2010 tarihinde *Milliyet* gazetesinin ekonomi sayfasında burjuva demokrat ekonomist *Güngör Uras*’ın iki makalesindeki gözlemleri, DİSK Araştırma Bölümü verileri ile olaya dar “Ankara” ekseninden değil, enternasyonal ekseninde yaklaşmakta daha fayda vardır. Çünkü küresel ana çelişkinin

yansımasıdır bizim özelimiz. Eğer mezoskopiyi doğru olarak yakalarsak cevaplarımız da doğru olacaktır. Yoksa demagoji-ajitasyon mastürbasyonunda sadece 'kendi içimiz'de tatmin oluruz. Unutulmasın ki burjuvazinin bir uzvu olan küçükburjuvazi sınıfına dâhil olan entelektüellerimiz de "kendi için" bir sınıfa mensupturlar!

Güngör Uras, Türkiye'nin önemli sanayi bölgelerinden biri olan (ve krizde 90 bin işçinin kapının önüne konduğu) Bursa'da otomotiv, tekstil, makine ve gıda sanayi kolları üzerinde gözlemlerini aktarırken patronların ekonomik krize yaklaşımlarını da belirtmiş. Patronlar genelde şunu söylüyorlarmış: "Kriz eski düzeni değiştirdi. Yeni düzene uyabilen yaşayacak. Yeni düzende her üretileni yüksek kâr ile satmak imkânsız. Maliyeti düşürmek, verimliliği artırmak, az kâra razı olmak şart." Peki, Türk patronlar maliyeti düşürmekten ve verimliliği artırmaktan ne anlıyor. *Uras* onu ertesi günkü yazısında açıklıyor. "Daha az işçiyle daha çok üretim arayışına" girmek. Yani hali hazırda istihdam edilmiş işçilerden bir kısmını daha işsizler ordusu saflarına göndermek. Gelişmiş kapitalist pazara dış satım yapan uluslararası tröstlerin bir kolu olarak faaliyet gösteren otomotiv patronları (yani küresel tekelci kapitalizmin işbirlikçi büyük burjuva-yerli oligarkları) böyle bakıyorlar geleceğe. Diğer taraftan vurguluyor *Uras*, Avrupa işçi sınıfı bizimkilerle rekabette, bizimkiler Pakistan, Bangladeş, Hindistan hatta Çin işçi sınıfı ile rekabette. Bunu belirleyen emek gücünün ücret olarak yansımalarındaki oranlar. Geri bıraktırlmış derinleştikçe artı-değer yağması yani kârlar yükseliyor, yazılması unutulana nesnel gerçekte bu...

DİSK Araştırma Bölümü'nün uzmanlarının sergilediği sayılar Kasım verilerine göre Türkiye'de 3 milyon 270 bin işsiz olduğunu gösteriyor. Aslında 22 milyonluk tarım nüfusunun büyük yüzdesi çağdışı yaşam standartlarında yaşadığından (kırsalda yaşayarak gözlemleyen biri olarak) sadece 10 milyon kırsalda işsizdir desek yalan olmaz. Peki, kentlerdeki 49 milyon nüfusun 36 milyonu 15 yaş üzerinde ise, 16 milyon işgücünün ne kadar rasyonel bir sayı olduğu tartışmalıdır. (Hele ne kadar sendikalı işçi var dersek asıl durum ortaya çıkar-hele hele kayıt dışının "özgür köle" bile olamamış "köle işçileri"). İşsizler ordusunun -bu muğlâk istatistikte bile- genç nüfusu kentte %26, kırdaki %20 olarak, Türkiye genelinde %24 olduğuna dikkat edilmelidir. İşte ustalar "devrim krizi" derken tastamam kastettikleri yönetenlerin ve yönetilenlerin krizinin sayısal varsayımı budur. Peki "devrimci"yi oynayanların "nasıl yapılmalı"ya

hâlâ bulamadıkları cevap, yerli mali oligark patronların uyguladığı çözüm gibi ilkel ve zamanı geçmiştir. Ne ki, Britanya mali oligarşisinin think-tank (düşünce) kuruluşu *New Economics Foundation (Yeni Ekonomi Vakfı)*'nın küresel krizden kapitalizmi kurtarmak için öne sürdüğü tez ilginçtir! Bu kurum Britanya'daki 2,5 milyon işsizede karşın 30 yıl öncesinden daha uzun çalışma-iş saatlerinin haftalık 21 saate indirilmesini önermiştir. Rapora göre bu çalışanların daha az para kazanacağı anlamına gelirken, buna karşın çocuklarına, yaşlılara ve aile içinde yardım duyanlara daha çok zaman ayırabilecekleri öne sürülmüş. Vakfın yöneticisi *Andrew Simms*, "Böylesi bir kültür değişimi karşımıza halletmemiz gereken ciddî sorunlar çıkaracaktır ama bunun gerek ekonomiye, gerekse yaşam kalitemiz ve gezegenimize büyük katkıları olacaktır" demiştir (*Milliyet*. 14.02.2010). Zeki burjuvanın söylediği bilimsel sosyalistler için yabancı değildir. Bu aynı zamanda bir türlü köylülükten kurtulamamış Fransa ve onun *Komünist Partisi*'nden istifa eden *Marx-Engels*'in ömürlerinin sonuna kadar sanayileşmiş Britanya'nın *Demokrat Kardeşler Derneği* üyeleri kalmalarının gerekçesini de tekrar kanıtlar bize, ustaların dehalıklarının büyüklüğünü de! *Manifesto* ve *Kapital*'leri okumuşlar (daha doğrusu 'kavramış'lar) için söylemler yabancı değildir. Ama küçükburjuva Troycu ve Lasalleci bir uyanıklıkla çarpıtılmışlardır. Yine de böyle halleri ile bile bizim oligarklardan çok daha "ilerleme"ci hatta "ilerici", bizim "sol"cularımızdan da daha "devrimci" ve "Marxizm"e yakındır!

Ben Kasım-1992'de *Yeni Dünya Düzeni* adlı kitabımda vurguladım, bugüne kadar pek çok yazımda da yineledim. *Marx-Engels*'in 1848 "*Komünist Manifesto*"sunun en can alıcı ilkesi "çalışma saatleri"nin en devrimci bir biçimde "4 saate" indirilmesidir. (Günümüzde haftalık 20 saat demektir). Bu ilke maalesef günümüze kadar hiçbir "sosyalist" ülke tarafından da uygulanmamıştır. Ekonomist oportünizm ve revizyonizm adına! 1992 Haziranında Azerbaycan gezim sırasında AKP tarafından bana teklif edilen danışmanlık görüşmelerim sırasında 2,5 milyon işsiz istihdam edilmesi için acil olarak yapılacak ilk eylemin; iş saatlerinin 8 saatten 4 saate indirilmesiydi. Böylece iki vardiya üzerinden işsizlik sıfırlanacaktı. Bilimsel Toplumsallaştırma için kültür yoluyla siyasal bilinçlendirme kiteselleşecek böylece "Kültür Devrimi"nin yolu açılacaktı. Azerbaycan'da ancak 2,5 milyon proleter istihdam edilmiş durumdaydı. Ama teklifim karşısında parti bürokratları gözlerini iri-iri aç-

rak hayretle “peki kalan 4 saatte ne yapacaklar” diye sordular. “Kültür Devrimi”nden bahsettim, tabii “sizin gibi bürokratları mezara gömecekler” diyemedim. Sonuçta bürokrasinin oportünist sekterliğinden kitlelerden kopan AKP mezara gömüldü -şu anda oldukça küçük iki KP var ‘Azerbaycan’da mafyalaşma had safhada, eski günleri “Rus melankolisi” içinde anımsayan işçi sınıfı hâlâ “kendi içinde”...

Eğer *Kapital*’ler dikkatli irdelenirse, *Marx*’ın kendisinin de dediği gibi, kapitalizmi yüceltmediği aslında tastamam kaotik bir anarşizm olan sistemin şifrelerini çözmüş olduğu kavranır. Örneğin *Kapital*’in 3. cildinde borsaların tarihsel konumu açıklandıktan sonra spekülâtif bir unsur olarak mali sermayenin elinde ileride nasıl bir misyon yükleneceğinin anahtarları da verilmiştir. Nerede ise yüz küsur yıl sonra borsaları “modern elektronik kumarhaneler” olarak yorumlayan mali oligark *Rahmi Koç* ustaları farkında olmadan doğrulamıştır. Son olarak MUSİAD bunu keşfetmiştir!

Evet, Türkiye işçi sınıfının ihtiyacı proleter devrimci bir bilimsel komünist partinin ‘öncü’ iradesidir. Türkiye sadece “ekonomik kriz” içinde değildir, aynı zamanda “devrim krizi” içindedir. Buna önderlik edecek siyasal çizgi 15–16 Haziran 1970’deki Büyük İşçi Direnişi’ni günün şartlarında ve var olanı ile en doğru biçimde okuyarak kendini 1970’de yitçe ortaya koymuştur. 1974 sonrası bu çizginin izinde yürüyenler onu bir adım daha aşip ileriye taşımışlar ve “*Fatsa Komünü*”nü yaratmışlardır. Şimdi öncelik bu çizginin dağılmış; özveri, dürüstlük ve onurla ayakta kalmayı becermiş unsurlarını bir araya toparlamaktır (bu unsurların bazıları da yurtdışında bulunmaktadır). Her türlü tekkecilik gerekirse “devrimci şiddet” ile mahkûm edilmelidir. “TEKEL” işçisinin “kendisi için” sınıf bilinci önsezisinde spontane oluşan direnişi sendika ağalarını aşmıştır. Ama misyonu bu kadardır. Bu Türkiye işçi sınıfının tarihsel kilometre taşlarından biri olmuştur, tarihe mal olmuştur. Bu onurlu karşı-duştan gerekli dersleri çıkarmak tarihsel zorunluluktur...

Tek yol, toplumsal kurtuluşa kadar sürekli devrimdir...

20 Şubat 2010

Mülkiyet İlişkilerinin ve Sınıf Savaşının Düsturu Olarak Hukuk

Burjuva devletin kurumları arasındaki çatışmanın gizlenemeyecek boyuta ulaştığı her dönemde, burjuva ve küçükburjuva ideologların ve siyasilerin “hukuk” sorununu gündeme getirmeleri ve kurumlar arasındaki çatışmanın burjuva hukukuna uygun “halledilmesi” istençlerini dışa vurmaları daha sık gerçekleşti. Ancak, sınıflar arasında gerçekleşen savaşın yarattığı kriz döneminde, burjuva iktidar tehlikeli sulara dolaşırken, kapitalist sistemin bekası uğruna hukukun rafa kaldırılması gerçekleşti ve barış zamanında kutsanan hukukun yerine, savaş hukuku ikame edildi. Bu yer değişim esnasında, küçükburjuva ideologlarının “hukuka uyulması istenci” yerini, hukuku geçersiz bir metne dönüştüren sınıfsal savaş pratiğine boyun eğme ve barış dönemine ilişkin hukuku geçersiz kılan “yeni” durumu meşru sayma fikrine bıraktı. Kuşkusuz hukukun ve yargının sınıfsal özünü örten tartışmaların, toplumun büyük çoğunluğu tarafından ilgi görmesi ve gerçekleşen bulanık suda balık avlama eyleminin, sosyalistleri de etki altına alması ve hukuk sorunlarının, sınıfsal zeminde ifadesi dışında, farklı anlamlar yüklenerek algılanması önem kazandı. Bu nedenle, kurumların birbiriyle didişmesinin toplumlar ve bireylerin zihninde yanılısamalara yol açtığı bir dönemde; bulanık suda balık avlama eyleminin dışına çıkarak hukuk sorununu ele almak daha çok gerekiyor.

Burjuva devletin “demokratikleşmesi” konusunda tartışmaların sürdüğü her zeminde, “hukuk devleti” çağırısı da yer aldı. “Hukuk devleti” kavramının, burjuva ve küçükburjuva siyasilerince, ya üzerinde fazla düşünülmezsizin kullanılması; ya da gerçekleri bilerek iğdiş etmek, halk yığınlarının gerçekleri görmesini “edebi yolla” engellemek için egemen sınıf bilinçli bir tavırla kullanılması; kendi sınıfsal konumları itibarıyla doğru ve kendi içinde tutarlı bir yaklaşım olarak görülebilir. Ama kendini sosyalizm cephesinde gören bazı siyasilerin ve ideologların da burjuva rejimi “hukuk devleti” yapmaya daveti abesle iştilgal sayılmalıdır. Bu durum, “hukuk devleti” kavramının irdelenmesinin ve açıklanmasının zorunluluğunun da nedenidir.

“Hukuk Devleti” Değil Devlete İlişkin Hukuk

Bir sınıfsal düzen, birbiriyle çatışma halindeki sınıf güçlerinin bir arada varoluşunun kurumsal ifadesidir. Çatışan sınıfların bir arada yaşamasına dayalı organizasyonun kuralları da, çatışan sınıfların konumlanış tarzı üzerine oturur. Kuşkusuz bu toplumsal (egemen sınıf iktidarı) sistemin; antagonist karşıtlık içerisindeki güçlerin çatışması ile sarsılmasını engellemek, toplumsal yapıyı yıkacak çatışmayı bir toplumsal uzlaşma ve denge durumunda tutmak için kuralların konulması egemen sınıf açısından zorunludur. İşte bu karşıt sınıfları bir arada tutmaya dayalı toplumsal olguya (duruma) ait, onun için geçerli ve o toplumsal olgu var olduğu sürece var olan kurallar bütününe hukuk denir. Daha açıklayıcı olması için belirlemek gerekirse; her toplumsal organizasyonu yıkan ve tarihsel bir altüst oluşu ya da dönüşümü sağlayan “yeni” toplumsal fenomenin de kendi sınırlarını belirleyen ve bu yolla da kendi bütünlüğünü sağlayan bir hukuku var oldu.

Sınıflı toplum tarihi boyunca, *çatışma halinin egemeni olan sınıf kendi hukukunu oluşturdu ve meşruiyetini bu hukuka dayandırdı. Dolayısıyla boyun eğen grubun eylemi; oluşan sistemin hukuku içerisinde karşılık buldu. Bu toplumsal durumun reddi, egemenliğin aygıtları tarafından gayri meşru olarak nitelendirildi. Başkaldırı eylemi hukuk dışı ilan edildi ve bu eylemi gerçekleştirenlerin “asi”, “düzen bozucu” sayılarak, cezalandırılması için tüm olanaklar kullanıldı. Savaş hali kendi hukukunu yarattı.*

Daha da derinleştiresek; hukuktan söz edilen her yerde bir toplumsal çatışma, dolayısıyla bu çatışmanın üzerine oturduğu eşitsizlik durumu ve bu eşitsizliğin “eşitlik gibi” gösterilmesi ve toplumsal çatışmanın belirli sınırlar içerisinde tutulma çabası var oldu. Hukuk, toplumsal eşitsizliği, kağıt üzerinde “eşitleyerek”, bu simülasyon vasıtasıyla toplumsal çatışmayı belirli sınırlar içerisinde tutarak ve güçlü olanın konumunu meşrulaştırarak “tanıma” biçiminde gerçekleşti.

Küçükburjuva siyasileri ve ideologları, hukukun sınıf egemenliğinin ifadesi olduğu gerçeğini örtbas etmek için, yargı organlarının tarafsız ve bağımsız olması gerektiğinden söz ediyorlar. Oysa yargı sistemi ne bağımsızdır ve ne de tarafsız. Hukukun uygulama organı olarak yargı kurumu, bireylerin sınıfsal farklılıklarını ve bu farklılığın, bireylere toplumsal ilişkilerin sağladığı olanakların da eşitsiz olduğunu göz ardı ederek; toplumsal güç ediniminde eşit olmayanlar arasında, eşitliğin sağlanabileceğine ilişkin iddiayla hukuksal hükümleri uygulamayı, toplumsal iliş-

kilerin sürdürülmesi için gerekli sayar. Sınıf devletinin düzenlenişine ilişkin kuralların tümünü kapsadığı anlamda yargı sistemi, egemen sınıf düzenini korumayı görev edinen devletin bu niteliğinden ayrı ve muaf tutulamaz. Bu bağlamda sınıf diktatörlüğünün bir aygıtı olan devletin yüklendiği görev; yargı içinde işin başında tanımlanan görevdir. Yani hiçbir yargı kurumu ya da yasa; egemen sınıf iktidarını yıkmaya yönelik bir eylemi olumlamaz; aksine yasalar sınıflı sistemin bekasını ana amaç olarak merkezine aldıktan ve içselleştirdikten sonra bu sistem içerisinde bireylerin birbirine karşı durumunu ele alır. Bu gerçeklik; yargının bağımsız ve tarafsız olabileceğine ilişkin savların pratik anlamda iflas etmesini sağlar. Sınıf devletinin düzen sağlayıcısı olarak yargı sisteminin; egemen sınıf rejiminden bağımsız olabileceğini ve sınıf savaşımında tarafsız kalabileceğini iddia etmek, gerçek anlamda, ezilenlerin bilincini bulanıklaştıran bir avuntu söylemidir. Devletin egemen sınıfın baskı aygıtı olduğu gerçeğini inkâr eden ideologların ve siyasilerin, devletin bir organı olan yargı kurumunun, devletin diğer organlarından (yasama ve yürütme organlarından) bağımsız olabileceğini iddia etmeleri kaçınılmazdır.

İnsanın eylemi ve ilişkisiyle bağlantılı olarak yaratılan araçların kullanımına ilişkin kurallar; aracın daha az yıpranması ve kullanan için daha verimli ve yararlı olması için gereklidir. Kuşkusuz, öncelikle kullanım kuralı, aracı kullanacak insanın toplumsal statüsünün ne olduğu ile ilişkilendirilmez. Aracın kullanım kuralları, aracın sahibinin ya da kullanıcının toplumsal kimliği ve statüsü konusunda hüküm vermez. Kullanım kuralı, aracın o anki sahibinin (ya da kullanımına sunulanın) eylemini kolaylaştırıcı ve aracın verimli kullanımını sağlayıcı unsurdur. Dolayısıyla aracın işleyişine ilişkin kural, doğrudan aracın sahibinin yararınadır. Araç sahibi olmayan ya da araç kullanım hakkı olmayan insan için; kullanım kılavuzunun olup olmaması bir değer ifade etmez. Diğer yandan kullanım kuralları; insanın kullanımına amade bir araç varsa, pratik anlam kazanır. Aracın olmadığı yerde kullanım kılavuzunun olmasının pratik değeri yoktur. Daha da önemlisi; kullanma kuralı, kullanılan araca ilişkindir. Araç yoksa kullanım kuralı da olamaz. Kullanım kuralı, kullanılacak aracın işleyişine bağlı olarak tanımlanır, biçimlenir. Aracın sıfatı ise, aracın işlevine bağlı olarak tanımlanır. Ya yoksa aracın vasfı, niteliği, adı, kullanma kuralları tarafından tanımlanamaz.

Devlet, toplumun sınıflara bölünmesi ve toplumsal eşitsizliğin ortaya çıkması ile birlikte, ortaya çıkan ve giderek topluma yabancılaşan ve

çatışan sınıflardan, egemen olan sınıf yanında yer alan özel baskı aygıtıdır. Her toplumsal organizasyon gibi devlet de, toplumsal bir olgu olarak, toplumsal eşitsizlik zemininde var oldu ve her toplumsal fenomen gibi devletin de kendi hukuku gerçekleşti. İktidar aracı olarak devleti kullanma gücüne ve olanaklarına sahip olan egemen sınıf, sahibi olduğu devleti, toplumsal gücünü üretim tarzından ve mülkiyet ilişkilerinden alan kendi egemenlik vasfı ile biçimlendirdi. “At sahibine göre kişner.” Devletin eylem biçiminin belirlenmesi; aynı zamanda ilişkilerin işleyişini düzenleyen kuralların konulmasını beraberinde getirdi. Kurallar, devletin hangi sınıfın hizmetinde olduğu ile ilişkilendirilmedi. Ancak, gerek devletin biçimi ve gerekse bu biçimlenişe denk düşen kurallar egemen sınıfın selametine aykırı olmadı, olamazdı da. Her devlet, biçimi ne olursa olsun, kendi varlığının tamamlayıcısı, işleyişinin düzenleyicisi olarak kendi hukuk sistemine de sahip oldu. Devletin söz edildiği her yerde, o devletin işleyişini tanımlayan bir hukuk formu şekillendi. Yani devletten söz etmek, aynı zamanda hukuktan da; o toplumdaki ilişkilerin “olması istenilen” biçimde düzenlenmesini emreden bir kurallar bütünlüğünden de, söz etmek demektir. Her devlet, aynı zamanda, o toplumsal organizasyona ait bir hukukun varlığının da işaretiydi. “Hukuk devleti” “hukuksuz devlet”in kabulü anlamına gelirdi ki; insanlık tarihinin hiçbir döneminde hukuksuz bir devlet var olmadı. Hukuksuz devletin olabileceğinin kabulü; sınıfsal eşitsizliğin var olmadığı bir toplumda devletin varlığının sürebileceğini kabul noktasına götürür ki; bu gerçek bir yanılsamadır.

“Hukuk devleti” kavramı tam bir aldatmacayı içerdi; devletin toplumsal konumunu kavramamayı tanımladı. Genellikle burjuva demokrat ideologlar ve siyasiler, burjuva parlamenter devletlerini yadsıyan açık terörcü burjuva devletlerini (faşizm ve askeri diktatörlükleri) “hukuksuz devlet” ve dolayısıyla açık terörcü yöntemleri kullanmayan burjuva parlamenter cumhuriyetlerini “hukuk devleti” kavramıyla tanımlayarak; baskıcı ve ezici vasfın, burjuva düzenin ana unsuru olduğunun üzerine örttüler. Dolayısıyla eşitsizliğin ve adaletsizliğin temeli olan kapitalizmi de bu yolla aklayarak zevahiri kurtarmaya çalıştılar ve çalışıyorlar. Oysa faşizm ve askeri diktatörlükler de burjuva diktatörlüğünün biçimleri olarak, bir hukuka sahiptirler. Ancak doğaldır ki, faşizmin hukuku, burjuva demokrasisi hukukundan biçimsel olarak farklı içeriğe ve norma sahiptir. Ancak tüm burjuva devletler burjuva egemenliğinin ifadesi oldu ve hukuk da bu sınıfsal egemenliğin, diğer sınıflar tarafından kabulü

ve tanınması üzerinde şekillendi. Hukuk, sınıfsal eşitsizliğin pratik ifadesine ilişkin çelişki ve çatışmayı yok saydı ve ezilen sınıfların kendine dayatılan her türden ilişkiye rızası üzerinden, kurumların biçimlendirilmesini kural saydı.

Bu nokta anlaşılmadığı zaman, sosyalistlerin ve işçilerin de, “hukuk devleti” gibi bir aldatıcı kavrama sarılarak, ilerencilik adına “gerici” bir tutuma sürüklenmesi kaçınılmaz oldu.

Hukuk, eşitsizliğe taraf olan sınıfların çatışma seyrine ve bu sınıflar arasındaki konsensüs zeminine oturduğu anlamda, çatışan sınıf ve toplumsal grupların konumuna ve gücüne bağlı olarak şekillendi. Dolayısıyla hukuk, sınıflar çatışması ve güçler dengesiyle yakın ilişkili olan burjuva devlet biçimlerinin varlığıyla da sıkı sıkıya ilişkilendirildi. Sınıflar çatışmasına bağlı olarak değişim gösteren burjuva hukuk sistemleri arasındaki farklılık, işçi sınıfını yakından ilgilendirdi. Kuşkusuz işçi sınıfı, açık terörcü diktatörlükler yerine, örtülü baskının var olduğu burjuva parlamenter cumhuriyet rejimini, kapitalist sistem sınırları içerisinde kaldığı sürece, tercih eder konuma sürüklendi. Bu noktada tercih, devlet biçimleriyle ilişkili bir tercihti. İşçi sınıfının ve emekçi yığınların, ege-men sınıfa karşı verdiği mücadelenin ivmesi, her dönemde burjuva devletin biçimlenişinde etkin rol oynadı. Dolayısıyla emekçiler, burjuva devletin şu ya da bu biçimlenişine duyarsız kalmadı; üzerine düşen rolü şu veya bu şekilde, tüm toplumsal (iktisadî, siyasî, ideolojik) alanlarda oynadı. Ya yoksa bu tavır, sınıf çatışmasının ulaştığı duruma denk düşen devletin varoluşunun somut ifadesi olan formuna ilişkin hukukun uygulanmasını istemek değildi. Tam bu noktada, bu tercihin, “eşitsizliği” ortadan kaldıran bir tercih değil, “eşitsizliği” tanıyan ve onun üzerine kurulu sistemin farklı biçimlerinden birinin tercih edilmesi anlamına geldiği önemle vurgulanmalıdır. Bu yaklaşımı kavramaksızın sorunu doğru izah etmek olanaksızdır.

“Hukuk devleti” kavramı içi kof bir tanımlamadır. Doğrusu, sınıf mücadelesinin pratik ifadesi olan devlete ilişkin hukuka riayet edilmesinin, sınıf iktidarının ve kuşkusuz kapitalist mülkiyet siteminin selameti için gerekli olduğudur. Bu noktadan hareketle denilebilir ki; *Toplumsal ilişkilerde hukukun bağlayıcı olması ve hukukun tüm burjuva gruplara eşit uzaklıkta ya da yakınlıkta durması ve gerçekleşmesi istemi, asıl olarak, burjuva katmanların sorunsalıdır. Bir burjuva grubun, siyasal alanda üstünlük kazanan diğer burjuva grubu, oluşumunda mutabık kalınan ve toplumun hemen hemen tamamı tarafından kabul gören hukuk kurala-*

rına uygun davranmasını istemesinin sınıfsal açıdan pratik anlamı vardır. Hükümet eden burjuva fraksiyonun hukuk sistemini delmesine ya da bazı burjuva güçlerin yasaları hiçe sayarak eylemlerde bulunmasına karşı; bu durumdan zarar gören muhalif burjuva fraksiyonlarının, tüm burjuva katmanlarının ortak çıkarının ve mülkiyet ilişkisinin ifadesi olan rejimin hukukuna uygun davranılmasını istemesi anlaşılır bir durumdur.

Elbette ki toplumsal gruplar, var olan hukuk sistemi içinde kalmak şartıyla, düzenin “iyileştirilmesi” uğruna savaşıma girişebilirler ve bu reformculuktur. Ancak bu savaşım eşitsizliği ortadan kaldırmaya yönelik bir savaş değil, eşitsizliği kabul zemininde oluşan devlet biçiminin, tüm burjuva katmanlarının çıkarları lehine “iyileştirilmesi” savaşımıdır.

Hukuk; mülkiyet ilişkilerine doğrudan bağlı ve mülkiyet ilişkilerinin pratik ifadesi olan sınıf iktidarının, ideolojik, siyasî ve iktisadî aygıtlarının işleyişine ilişkin sözleşmenin kural ve hükümlerini içerir. Dolayısıyla hukuk; kural olarak, sonucu ve ilişkin olduğu aygıtları tanımlamaz, adlandıramaz ve onlarla karşılaştırılarak değerlendirilemez. Denilebilir ki; hukuk ilişkin olduğu kurumun işleyişini tanımlayan başka kurallar ve hükümlerle (örneğin ahlakî kurallarla) karşılaştırılabilir. Bu tür bir karşılaştırma ve değerlendirme anlamlı olabilir. Bir toplumda hukuk kurallarının, kültürel, ahlakî kurallara göre üstünlük durumu saptanabilir. Ya yoksa toplumsal kural ve hükümlerin, ilişkilendiği pratik durumla ve kurumla kıyaslanması abesle iştiraldir.

Mülkiyet İlişkisi Hukuka Can Verir

Özellikle kriz dönemlerinde, burjuva kurumlar arasında gerçekleşen çatışmanın, kurumların sınıfsal niteliğini gözler önüne sermesi durumunda, bu durumun ezilen sınıfın bilincinde yaratacağı değişimi önlemek önem kazanır. İşçi sınıfının kendisi için sınıf olma bilincini geliştirecek, egemen sınıfın iç çatışmasını sona erdirmek amacıyla kullanılan, “hukukun üstünlüğü” tanımlaması içi boş bir kavramdır. Egemen sınıfın hizmetine amade olan devletin işleyişine ilişkin olduğu anlamda; üstün olan hukuk değil; egemen sınıf iktidardır. Hukuk, sınıf iktidarının düzenlenişinin ifadesidir. Asıl olanın düzenlenişine ilişkin olan hukuk, asıl olan yapıdan üstün olamaz. Kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu toplumlarda, “hukukun üstünlüğü” sözü; devletin sınıfsal baskı uygulayıcı bir aygıt olduğunun ve dolayısıyla, egemen sınıf iktidarının, ezilen sınıf ile ilişkisinin eşitsizliğin ifadesi olduğu gerçeğinin göz ardı edilmesinin aracı oldu. Dolayısıyla hukuk, topluluk halinde yaşayan ve eşit olmayan

bireylerin haklarını ve ödevlerini belirleyen kuralların, bu bireyler arasında adalet sağlayabileceğine ilişkin büyük yalanın üzerini örttü. Toplumsal kurumların ve ilişkilerin düzenlenişine ilişkin kurallar tümlüğü olan hukuk, varoluşunu söz konusu kuralların ve ilişkileri biçimleyen mülkiyet ilişkilerinin varlığına borçludur. Bu nedenle hukukun, varoluşunun esas dayanağını oluşturan mülkiyet ilişkileri ve kurumları karşısında önemi göreceli olarak azalır. Hukuka önem kazandıran toplumsal düzenlenişin bel kemiği olan mülkiyet ilişkileridir. Bu durum toplumsal ilişkilere can veren mülkiyetin ve iktidar organlarının üstünlüğünün de gerekçesidir.

Hukuk, toplumdaki egemen üretim tarzının durumuna bağlı kaldı. Egemenliğin bir sınıftan diğer sınıfa geçişini hazırlayan üretim tarzındaki değişim ve dönüşüm, doğrudan hukukun da değişim ve dönüşüm geçirmesinin olanağını sağladı. Üretim tarzındaki değişim, mülkiyet ilişkilerinde de değişime yol açtı. Dolayısıyla, bu değişim, toplumsal ilişkilerin biçimleyeni olarak mülkiyet ilişkilerinin düzenlenişine ilişkin olan hukukun da değişmesine yol açtı. Bu anlamda; hukuk ne üstün olabilir ve ne de mutlak.

Eşitsizliğin olduğu her toplumda, eşitsizliğin yaratacağı çatışmayı ve yıkımı önleyecek bir “eşit olmayı eşit gibi sayma” düzenlenişi ve söylemi var oldu. Hukuk, eşitsizlik zemininde, insanları, grupları ve sınıfları, “eşit gibi” algılama üzerinden, toplumsal ilişkileri kurallara bağladı. Her hukuk, aslında ne özdeş ne de eşit olan farklı insanları, kağıt üzerinde eşit sayarak, birbirinden toplumsal statü açısından tamamen farklı insanların ilişkilerinde, ortak ve tek bir kuralın uygulanmasına dayandı. Bundan ötürü “eşit hak”, aslında eşitliğe bir saldırı, bir adaletsizlik demektir. Burjuva hukuk kuralları ve yasalar, o toplumda ki mülkiyet ilişkilerinin genel kabulü ve üretim ilişkilerinin egemen sınıf lehine düzenlenmesini içerdi. Mülkiyet ilişkileri, hukuk sisteminin hareket noktası ve kuralların (yasaların) ne olması gerektiğini belirleyici zemini olarak işlev yükledi. *Hukuk, mülkiyet ilişkilerinin amentüsü oldu.*

Bir bireyin ya da toplumsal bir grubun, burjuva devletin bir biçiminin hukukuna ya da kapitalist mülkiyet ilişkilerini düzenleyen rejimin genel hukukuna sığınması; işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki eşitsizliğin meşruiyetini ve geçerliliğini kabul etmesi anlamına gelir. Toplumsal eşitsizlik zemininde boyatan hukuktan, egemen sınıf ile ezilen sınıf ilişkisinde “eşit hak sağlayıcı” işlev üstlenmesini beklemek, bir sosyalist için zavallı bir avuntudur.

Hukuka sadık kalarak, “gerçek” adalet dağıtıcısı olduklarını söyleyen burjuva hukukçular, gerçek anlamda eşitsizliğin ve dolayısıyla adaletsizliğin en kararlı savunucusudurlar. Bu hukukçular “adalet dağıtırken”, aslında mülkiyet ilişkisi üzerine oturan eşitsizliğin, “eşitlik”, olarak tanımlanması zemininde, adalet sağlanabileceği kuruntusuna sahip oldukları ölçüde bağnazlaşırlar ve gericeleşirler. Denilebilir ki burjuva hukukuna dayanarak, adalet sağlamak konusunda taviz vermeyen bir hukukçu ilerici değil, gericedir. Burjuva hukukunu içdiş ederek, savunduğu bireyin ve grubun çıkarları doğrultusunda mevcut yasaların “açığından” yararlanan bir hukukçunun “madrabaz” vasfı karşısında; burjuva hukukun işleyişine sadık kalan bir hukukçunun “namuslu” duruşu, işçileri ve emekçileri adalet ve eşitlik konusunda daha fazla aldattı ve emekçi yığınları yanılarak, bu sınıfın burjuva hukukuna bağlılığını artmasını sağladı.

Hukuk Sınıf Mücadelesinin Sonucu ve Kuralıdır

Komünistler, burjuvaziye karşı savaşım açarken, onun hukukuna karşı da savaş açarlar. Burjuva hukukuna çomak sokmak, onu irdeleyerek ikiyüzlülüğünü ortaya çıkarmak ayrı şeydir, ona sığınmak ayrı şey. Eğer burjuvaziye savaşılırsa, bir toplumsal grup ve sınıf, burjuva hukukun dışına çıkarak, kendi savaş hukukunu yaratır. Burjuva düzene karşı savaş halindeki bir devrimci iktidar, doğrudan halkın zor kullanımına dayalı hukuka sahip olur. Burjuvaziyi, burjuva hukukuna “saygılı olmaya” davet eden ve burjuvaziye “burjuva hukuku” sınırları içerisinde savaşılan sınıf ya da grup yenilgiyi baştan kabul etmiş demektir. Bu durumu; burjuvazinin, toplumsal pratik içerisinde kendi hukuk kurallarına dahi uymadığını teşhir etmek ve iktisadî, siyasî çıkarları söz konusu olduğunda; egemen sınıfın kendi hukuk kurallarını dahi çiğneyecek kadar “kararlı” davrandığını göstermek tavrıyla karıştırmamak gereklidir. Bu iki farklı duruş, egemen sınıfa karşı konumlanışın farklılığını ifade eder.

Hukuk, asıl olarak, sınıf savaşının seyrine ve güçler dengesine bağlıdır ve savaşılan güçler, savaşın hukuku dışında, tarafların birinin egemenliğinin ifadesi demek olan hukuka yaslanarak “adalet arama hakkını” yitirirler. Bir toplumsal grup, egemen grubun egemenliğinin tanımlanması olan hukuka sığınarak “hak” aramayı tek yol olarak kabul ediyorsa, o grup, egemen sınıf iktidarına karşı “savaş açma” konusunda gerçek anlamda içtenliğe ve kendisi için sınıf olma bilincine sahip değil demektir. Ezen ve egemen olan grup ve sınıftan, gerçek anlamda kopuşu ya-

şamayan grup ve sınıfların, düşmanın egemenliğinin kurum ve kurallarına sığınması kaçınılmazdır ve köleler için, en acı olan da budur.

Eşitsizliğin ortadan kaldırılması için sınıfların ortadan kaldırılması gereklidir. Sınıfların ortadan kaldırmasını sağlamaya, tarihsel olarak en yetenekli sınıf ise işçi sınıfıdır. Sosyalizm, (proleter demokrasi) toplumsal “eşitsizliği” toplumsal çoğunluk lehine “eşitlik olarak tanımlayacak” iktidar biçimidir. Sosyalizm yolunda toplumsal devrimci ilerlemenin önündeki en büyük engel burjuva sistemidir; dolayısıyla emeğin kurtuluşu için, burjuva sistemin tüm kurumları ve hukuku da aşılması ve yıkılması gereken bir barikattir. *Devrimci sosyalist hareketin hukuku, burjuva düzenini yıkmaya, burjuva hukukunu parçalama eylemi üzerine oturur. Haklılığı da, toplumsal yaşamın insani boyutlarda gerçekleşmesinin, devrimin geliştirici gücüne gereksinimi olmasına dayanır. Emekçilerin tarihsel haklılığını, burjuva hukukuna dayamak, burjuva düzenine adapte olmak demektir ve bu yaklaşımın da Marksizm ile ilgisi yoktur.*

Tarih, sınıf çatışmalarının tarihidir. Toplumsal savaşın hukuku ise açıktır; yenilen taraf, bir kölenin maruz kalacağı her türlü aşağılanmaya maruz kalır ya da yaşamsal faaliyeti sona erdirilir. Yenilen toplumsal grup ise, egemenliğin tüm getirilerine sahip olur. Yenilen grup ve sınıf, egemen olanın hukukuna sığınarak kurtulursa, alçaklaşır; kendi savaşım hukukuna sonuna kadar bağlı kalarak ise onurunu korur.

Savaşımın gerektirdiği donanımına sahip olma noktasında eşit olmayan iki toplumsal gücün açık çatışmasında, güçlü olan tarafın, güçsüz olanı ezmesi, esaret altında tutması ve -güçsüz olan güçlü olanın egemenliğini tehdit edici eylemlere girişiyorsa onu bertaraf etmesi- kaçınılmazdır. Güçsüz olduğu için boyun eğen sınıfı, egemen sınıfın boyunduruk altında tutmasının ve yok etmesinin, kurala bağlanması hukuk dizgesinin ana temasıdır. Hukuk, egemenin ezme ve bertaraf etme eylemini kurallara bağlar. Hukuk, egemen sınıfın, köle sınıfı ezme, boyun eğdirme, pasif hale sokma ve giderek yaşamsal eylemine son verme koşullarını ortadan kaldırmaz. Bu noktada, insanın yaşam hakkının ihlal edilmesinin önlenmesi için, egemen sınıf hukukuna başvurmak, egemen sınıfın “eşitlik ve adalet” aldatmacasına dolaylı biçimde katılmak demektir.

Burjuva devletin hukukuna uymak ya da var olan hukukun toplumsal hayatın düzenlenişinde ve toplumsal uzlaşmanın gereği için hayati önemine vurgu yapmak; Egemen sınıf düzeninin varlığını kabul etmek ve ezilen sınıfların devlete rızasını onaylamak anlamına gelir. Ezilen sı-

nın başkaldırısı, var olan sınıf egemenliğinden ve dolayısıyla bu egemenliğin ifadesi olan hukuktan kopuştur. Egemen sınıf devletin ete kemiğe bürünmesi anlamına gelen toplumsal ilişkilerin ve kurumların, düzenleniş kurallarının bileşkesi olan hukuka uygun davranış gösteren halk, “sınıfsal devrime” ilişkin bir siyasete ve hukuka sahip olamaz.

Eşitsizliğin var olduğu bir toplumda, bu toplumsal eşitsizliğin koşullarını yok edecek toplumsal güce sahip olmayan ya da bu güce sahip olduğu halde eşitsizliğin maddî ve entelektüel köklerini yıkmak için savaşımayan sınıflar, egemenin egemenlik haklarını tanırlar ve egemenin hukuku içerisinde “hak arama” olanağına sahip olurlar. Bir savaşa yenilmek için girilmez. Yenileceğini bile bile savaşa girişenler, işin başında, egemenin hukuku içerisinde paylarına esaret ya da “yok edilmenin” düştüğünü bilmelidirler. Savaşta yenilen bir grubun, egemenin hukukuna sığınarak “yaşam hakkını” savunması, köle olarak kalmaya rıza gösterdiğine ilişkin işarettir.

Genel bir doğru olarak köle sınıflar, düşmanı yenecek güce ve yeteneğe ulaşmadıkça, göğüs göğse sürdürülecek bir çatışmanın gerçekleşeceği açık savaş alanına girmeyi benimsemezler. Açık savaş alanına “güçsüz” girenler, eşitsizlik zemininde, eşitliğin yaratılabileceğini sanan hayalperestlerdir. Ve hayalperestler çoğunlukla gerçek karşısında hüsrana uğradılar. Egemeni yenecek güce ulaşmadan doğrudan açık savaş alanına giren grupların yok edilmeleri olasılığı büyüktür. *Kuşkusuz, sınıf savaşının düz bir hat üzerinde yürümediği gerçektir ve kimi zaman siyasi gruplar, somut koşulların zorunlu kılması nedeniyle açık savaş alanına “eşit” olmayan güçle girebildiler. Hatta hazırlıklı girilmiş bir savaşta dahi hesap edilemeyen koşullar nedeniyle yenilgi gerçekleşebildi. Bu her zaman mümkündür ve bu durum anlaşılabilir. Ancak; hangi nedenle olursa olsun savaşa giren toplumsal / siyasî güç; bu savaş yenilgiyle sonuçlandığında, egemenin kendisini “yok etmeyeceği” kuruntusuna kapıldıysa, orada, “düşmandan aman dilemenin” kapısını açtı.* Devrimci sosyalizm açısından kabul edilemez olan tutum budur. Savaşın iki toplumsal güçten, yenilen taraf, yenen tarafından esaret altına sokulmaya ve yok edilmeye açık hale gelir. Bu noktada “af” edilerek esaret boyunduruğu takma ya da yok edilme, egemenin çıkarlarına aykırı olmadı ve olamaz. Bu durum sınıf savaşımının gerçeğidir. Burjuva hukuku ise bu gerçeğin parlak ve aldatici örtüsüdür.

8 Mart 2010-Ankara

‘Hukukun Üstünlüğü’ Hangi ‘Hukuk ve Adalet?’

Son günlerde sık sık duyduğumuz, çiğnenmekte olduğunun iddia edildiği ilke: “*Hukukun Üstünlüğü*” ve de müdahale edildiğinin, siyasallaştırıldığıнын söylenip durduğu kurum: *Hukuk-Yargı...* Yani yaygın olarak inanıldığı üzere toplumda sözde adaleti sağlayan, insanların güven duygularının tam ve devamlı kılınmasını temin eden mekanizma son günlerde hep gündemde: *Adalet Mekanizması?!..*

Sınıflı toplumlarda “hukuk” burjuvazinin diktatörlüğünü belirler.

Burjuva demokrasilerinde bir nebze varlığı kabul edilebilir olan “Hukukun Üstünlüğü” ilkesinin yaşadığımız coğrafyadaki durumu, T. C. tarihi boyunca daima tartışma konusu olmuştur. Nasıl tartışılmasını ki? “Hukuk” hazretlerinin keskin kılıcı daima hakkını arayan işçi ve emekçilerin, devrimcilerin, Komünistlerin üzerinde sallandırılmıştır. “Hukuk” terazisinin bir kefesine sömürücü sınıfların “yüksek” çıkarlarını koruyup kollayan ağırlıklar yerleştirilmiştir. İşçi sınıfı ve emekçi halklarımız bu uygulamalarının çok büyük acısını çekmiş, bu yolda büyük bedeller ödemmiştir, ödemektedir.

Burjuva diktatörlüğü yürütme-yargı-bürokrasi temeline oturtulmuştur. Finans kapital, yani avantalar ve yağmalar düzeni ancak tekelci militarist polis devleti sayesinde gelişip güçlenmiş, işçi sınıfı ve emekçi halklarımızın başına bela olmuştur.

Şu anda feryat figan söylenenlere bakıldığında, kimsenin aslında bu tartışmaya sosyal / sınıfsal bir katkı getirmediği, asla böyle bir amacının bulunmadığı, yaşanan sunî saflaşmalar üzerinden kimi şikayet ve fikirlerini beyan ederek hangi safta olduğunun altını çizdiğini gözlemliyoruz.

“Hukuk” ile ilgili sözde “akademik” çalışma adı altında yapıldığı ileri sürülen burjuva basınındaki yazılar sınıfsal içeriği gizlenmiş, yanılmalı, zaman ve mekândan münezzehe biçimde ele alınmıştır.

“Hangi hukuk, hangi adalet?” sorusuna verilecek cevaplar aşırı terorisizme ve entelektüalizme kaymış akademik tartışma ortamlarında de-

ğil, pratik örgütçü çabalarla sistemin sömürücü karakterini sorgulayan, insanlarımızın bilinçlenmesine katkı getiren platformlarda aranmalıdır.

Timsah gözyaşlarıyla “Hukuk katlediliyor” diye yakınların sistemin ideolojik-sınıfsal karakterine, mantığına ve işleyiş kurallarının özüne dokunmadığını görüyoruz.

Burjuva ve küçükburjuva “sol” eğilimler açısından son derece doğal bir sonuç. Değerlendirmelerini bu kıstaslarda yapanlar sistemi korumaktadırlar aslında. Söze destursuz “hukuk” ve “adalet” diye başlayanlar, Osmanlı deyimiyle “hamamın namusunu kurtarmak” için can siperane dövüşmektedir.

Sosyal mücadeleler tarihi eşitlik, adalet, hukuk, ahlak arayışlarıyla doludur.

Toplumdaki iktidar kavgası “laik-şeriat” sahte gündemiyle sürdürülmeye çalışılıyor. Bu kavga şimdilerde daha çok “hukuk” meselesi çevresinde cereyan etmektedir. Sınıflar mücadelesi, TEKEL ve benzeri işçi-kitle çıkışlarıyla yer yer bu sahte gündemi delip hakikî gündemi dayatmayı başarıyor. Sahte gündemi asıl gündemle, yani Proletarya-Burjuvazi uzlaşmaz çelişkileri doğrultusunda dayatmak ancak devrimcilerin, Komünistlerin birleşik, güçlü, güvenilir ve donanımlı ileri-anlamlı bir adım atmasıyla gerçekleşebilecektir.

Kıran kırana gerçekleşen “hukuk” kavgasının TSK-AKP ya da Ergekon-AKP çeteleşmesi olarak sunulması aldattıcıdır. Taraflardan sistemin “hukuk tezgâhına” düşmüş olanlar, mevcut yasalara göre en büyük suçu işlemiş dahi olsalar, onlara “özgün” muamele yapılır, kulakları çekilir, emanete alınır, bir müddet hapis yattıktan sonra da salıverilir.

Sahte gündem yürüngesinde saflaşanları ancak sınıflar mücadelesinin etkisi hizaya getirecektir.

Magazinleştirilip sansasyon ile gündemleştirilen “hukuk meydan muharebesi” ile bir yandan insanımızın bilincinin bulandırılmaya, diğer yandan krizin boyutlandığı artı-değer sömürsünün üstünün örtülme-ye çalışıldığını görüyoruz.

Hâkim gerici sınıfların kullandığı “hukuk, adalet, sosyal barış, anarşi, terör, terörist, demokrasi, cumhuriyet” gibi bir literatürle uzak yakın bir ilişkimiz yoktur. Onlarla aynı lisanı kullanmamaktayız. Bu türden bir literatürün tam tersini düşünüyoruz.

Bu çerçeve de söylenecekse; “burjuva demokrasilerinde” demokrasinin d’si dahi bulunmamaktadır. Birilerinin diline doladığı “Hukukun

Üstünlüğü” yaygarası bir ilke dahi değildir. Kabaca sömürülen işçi ve emekçi halkların kapitalist sisteme boyun eğmesi için uydurulmuştur. Kapitalist sistem varlığını koruyabilmek için ideolojik ve sınıfsal çıkarlarını koruyan yazılı belgelere ve kurumlara ihtiyaç duymuştur. Burjuva hukuk kuralları da hâkim gerici sınıfların çıkarlarını korumak için kaleme alınmış metinlerdir.

“Evrensel Hukuk” diye adlandırılan metinler ise, ilerici insanlığın yüzlerce yıllık mücadelesi ve de ödediği bedeller sonucunda elde edilmiştir. Bu “Evrensel Hukuk” metinleri de hâkim gerici sınıflar tarafından her zaman kolayca ırzına geçilebilen metinlerdir. Geçerliliği tartışmalıdır. Burjuva hukuk kurumlarında yapılan iyileştirmeler ise sınıflar mücadelesinin konumuna göre elde edilen kazanımlar ya da mevzilerdir. Daha tam olarak söylenecekse: Burjuvaziden alınmış tavizlerdir.

Batıdaki “burjuva demokrasilerinde” bir ölçüde de olsa sınıflar mücadelesi sayesinde elde edilmiş olan görece “hukukun üstünlüğü”nden ve de belli ölçülerde, “yargı bağımsızlığı”ndan bahsedilebilir. Kapitalizmin devamı için bu türden hukukî düzenlemelere ihtiyaç duyulmuştur. Yargı mensupları devlete, kapitalizme zarar vermeyecek ölçülerde görece “demokratik ilkelere” ve görece “adaletin” sağlanması gerektiğine inanıyor görünerek burjuva hukuk kurallarını işletmek için çaba gösterirler. Çünkü buna zorunludurlar.

Bu türden bir zorunluluğa yine Osmanlı’dan bir örnek verecek olursak: “Pireyi incitmeden, belini kırmadan şâapmak lâzımdır.”

T. C. deki “hukuk” uygulaması ise, Osmanlıdan veraset “kayudat ve kuyudat” geleneğinin üzerine âdeta tüy dikmiştir. “Hukuk” hazretleri hini hacette her zaman delinmiştir. Duruma, siyasal konjonktüre, sınıfların mevzilenişine göre yarın da delinecektir. Günümüzdeki kapitalist anarşiye dayalı sistem kendi meşruluk ve yasallığını kabaca çiğnemekte bir sakınca görmemektedir.

T. C. de Ergenekon davası ile açılan “hukuk” savaşları ile İtalya’da Gladio’yu temizleme operasyonları birbiriyle örtüşmeyen girişimlerdir. İtalya’da Gladio, “Temiz Eller Operasyonu” ile çökertilebildiyse, oradaki sınıflar mücadelesinde ve de açık mücadele alanlarında faaliyet gösteren işçi sınıfı hareketinin, sosyalist ve komünist hareketin kazandığı mevziler sayesinde. Kaldı ki kapitalist devletler daima Gladiolara ihtiyaç duymuştur. İtalya’da da Gladio tümünden temizlenmemiştir. NATO’cu İtalya burjuvazisi artık ayyuka çıkmış “vukuatıyla”, Gladio yön-

temleriyle ideolojik-sınıfsal hâkimiyetini götüremeyeceğini anlamıştır. İtalya'daki sosyal muhalefet bu amaçla sistemi sıkıştırmıştır.¹ T. C. de ise böyle bir durum yoktur. Emperyalist-kapitalist hiyerarşinin yönlendirmeleriyle NATO'cu yerli Gladio yerine, çürükleri ayıklanarak daha "yetkininin" oluşturulması tezgâhlanmaktadır.

İtalya'da bu süreçte sosyal muhalefetin ve Gladio'yu belli ölçülerde temizlemeye girişen hukukçuların çok büyük bedel ödediklerini, bazı "yürekli savcıların" cinayetlere kurban gittiklerini de hatırlayalım. Ve yine unutmayalım ki o tarihlerde İtalya'da Bilimsel Sosyalizm / Komünizm açısından ne kadar eleştirsek de kitle tabanı güçlü bir sol parti; İtalyan Komünist Partisi (İKP) mevcut idi. İtalya'da işçi sınıfı hareketiyle organik ilişkili güçlü demokratik ve sol geleneklerin etkileri söz konusu idi. (Bırakalım sosyalist, sosyaldemokrat, komünist geçinenleri, T. C. de demokrat bir siyasî eğilimi bulmak dahi mümkün değil). İşte o yürekli, kararlı yargı mensuplarının, dayandıkları bu geleneğin ürünü olduklarını unutmamak gerekir.

Özetlersek; İtalya'daki bu görece temizlik hareketinin toplumda örgütlü bir desteği vardı, aslında bu sayede mevcut burjuva hukuku olabildiği kadarıyla "üstün" olabiliyordu, hukuk yoluyla mücadeledeki inanç ve kararlılık söz konusu olabiliyordu.

Burada bir parantez açarak kısa bilgi vermek gerekiyor: İKP önderi Berlinguer Euro-komünizm tezleri ile hatırlanmaktadır. Bu tez kısaca dünya komünist partilerinin görüşlerini, sınıfın öncülüğünü, proletarya iktidarını -diktatörlüğünü- reddeden bir içerikte idi. Sonradan Fransız Komünist Partisi (FKP) de benzeri tezleri savundu. Ancak unutulmaması gereken bir şey daha var. İKP lideri faşist bir darbe durumuna ilişkin yöneltilen soru üzerine şöyle cevap verebilmiştir: "*İKP 24 saatte illegal mücadeleye geçebilecek hazırlığa sahiptir!..*" Bu tavır günümüzde yapılanlara benzer bir blöf değildi elbette. Bu coğrafyada İKP türünden bir tavır sergileyecek örgüt dahi yoktur. T. C. de işçi sınıfı ve emekçi halklar adına, kendilerine açılan kanallarda solculuk oynayanların, daha tam olarak söylenecekse; "*sosyalizm adına maskaralık yapanların*", Emperyalist-kapitalizmin icazetiyle taraf olanların ve de bu kör dövüşünde "Neden taraf olmuyorsunuz?" diye ahkâm kesip soran küçük-burjuva "sol" avantüryelerin kulağına küpe olmasını diliyoruz...

Geçmişte *Kolektifimizin* maruz kaldığı "hukuk uygulamaları" üzerinden konuya-duruma-sürece ilişkin görüşlerimizi "*Hangi Hukuk?*"² isimli kitabımızda işlemiştik. Bu kitapçıkta hem üzerimizde "rahatlıkla" uygu-

lanagelen burjuvazinin “hukuk” anlayışını açığa vurmuş, hem de “sol” örgütlerin arasında olması gereken bir “iç hukuk” anlayışına ilişkin görüşlerimizi somut belgeleriyle sunmuştuk. Burjuvazinin “hukuk” yoluyla *Kolektifimize* karşı uygulayageldiği “vukuati” anlaşılır bir şeydir, çünkü, *Kolektifimiz* işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği davasının ve de **Ko-münistlerin Birliği** sorunsalının arkasında ödünsüz ve ilkeli durmaktadır. “Örgütler Anarşisi” hastalığımızın aşılmasına çalışmaktadır. Hayatı ve mücadeleyi kucaklamaya aday ve eksikliği hissedilen birleşik, güçlü, güvenilir ve donanımlı bir **PARTİ**’nin oluşturulmasına ilişkin özgün tahliller ve tezler ileri sürmektedir. Eleştirel katkıya açık ve muhtaç hâliyle tahlil ve tezlerimiz sosyal pratikte doğrulanmaktadır. Bu olgu da burjuvazinin en korktuğu durumdur. Fakat ya Sol “Cenahımızın” *Kolektifimize* karşı uygulayageldiği “suskunluk kumkuması”, yok sayma, otosansür, “haber dahi yapmama” gibi “vukuatlarına” ne demeli?

İnsanlarımızın maruz kaldıkları ibret dolu başka uygulamalar da var elbette. Örneğin *Dergimizde* yazılarını okumakta olduğunuz *Turgay Ulu* ve *arkadaşlarının* yargı serüvenini de okurlarımıza geçtiğimiz sayılarda özet olarak aktarmış idik.³ Bu ne biçim hukuk anlayışıdır ki, 14 yıllık tutukluluk sürecini ve mevcut yasal düzenlemeleri dahi keyfe-keder biçimde değiştirebilmektedir?!.. Poliste ve işkencede “konuşmama hakkını” kullandı diye *Turgay Ulu*’ya “örgüt lideri” işlemi ceffel kalem uygulanabilmekte ve de müebbet ağır hapis cezası verilebilmektedir?!..

Geçmişte bir Fransız filmi seyretmiştim: “*Şehirde İki Adam*”. Başrollerinde Jean Gabin ile Alain Delon oynuyorlardı. Hikâye kısaca banka soygunundan mahkûm olup bir süre sonra şartlı salıverilen bir adamın sistem tarafından aslında affedilmediğini “özgür” iken cezasının infaz edilmesini anlatıyordu. Mahkûm Alain Delon ve onu topluma kazandırmak için çabalayan “iyi niyetli” görevli de Jean Gabin idi. Görevlinin sosyalist görüşlü oğlu babasına hep “*adalet yoktur*” diyordu. Adam ise adalete inanarak çabalıyordu. Çabaları yetmedi, sistem salıverilen mahkumun cezasını infaz ederek onu ortadan kaldırdı ve toplumsal adaleti sağladı!..

Filmin son sahnesinde “iyi niyetli” görevli mahkumun cenazesinden dönerken itiraf ediyordu: *Adalet Yoktur!*..

Evet “burjuva demokrasisi”nde bizlerin anladığı manâda adalet de, hukuk da yoktur!..

Kapitalist üretim ilişkileri, özel mülkiyet ve paylaşım-bölüşüm ilişkileri devrimci yol ve yöntemlerle değiştirilip dönüştürülmeden ne hukuk ne de adalet söz konusudur.

Bu türden hukuk-yargı-adalet tartışmaları sürecinde T. C. de yaşananlara bir de sistemin kendi iç mantığı çerçevesinden bakalım: Hadi ta Ergenekon sürecinden başlayalım. Hatta Susurluk kazası dönemine, 28 Şubat'a kadar geri gidelim. Daha fazla geri gitmeye gerek yok. Susurluk'ta açığa çıkan ilişkiler içinde olduğu bilinenlerin yargılması nasıl sonuçlandı? Bu süreçten Mehmet Ağar'ın yargılması daha yeni başladı, nereye varacağını tahmin edebiliyoruz, ama hadi yargıya müdahale suçunu işlememiş olalım!.. DGM yargılama süreçlerini, yargılayanların üzerine arkadaşlarının kanını fırlatarak işkenceyi haykırانları hatırlayalım. "Yargısız infaz" denilen, fakat aslında keyfi ve fiili infaz denilmesinin daha doğru olacağını savunduğumuz cinayetlerin faillerinin duruşmalarını, cezaevi operasyonlarının faillerinin dava sonuçlarını, hatta bugün Hrant'ın katillerinin yargılanmasındaki komediyi, ta başından hatırlayalım.

Ancak hatırlamaya çalışacağımız her bir süreç ve olayda hukuk hep üstün idi, yargı hep bağımsız idi, hiç kimsenin müdahalesi asla söz konusu olmamıştı!?!.. Öyle mi?!..

Burada bir itirafı aktaralım, çünkü bugün yaşanan sözde çatışmanın hasımlarından birinin hâlen nerede olduğuna ilişkin açıklama içeriyor: Geçenlerde İslâmcı düşüncedeki birileri ile konuşuyorduk, şöyle dediler: "*Biz iktidar ilişkilerini, sandıktan çıkanın iktidar olamayacağını, iktidar ortaklarının kimler olduğunu, ordunun ve bürokrasinin konumunu 28 Şubat'ta anladık!*" Gözünü sevdiğim memleketim ve insanlarım. Bu arkadaşlar da bu ülkede meşreplerince bir iktidar mücadelesi veriyorlar, çalışıp çabalıyorlar, "seçim"lerden galip de çıkarak iktidar dahi olabiliyorlar ama jetonları ta 28 Şubat'ta düşüyor. Düşmesi bile sistemin-rejimin-devletin sınıfsal karakterini tam anlamalarına yetmedi ya neyse. Burjuvazi-devlet-ordu-bürokrasinin ne demek olduğunu bir türlü kavrayamadılar gitti... Onlara "*Hay maşallah!..*" diye cevap verdik, sesleri çıkmadı, sadece "*Haklısınız.?*" diyebildiler.

Ergenekon sürecinin ne olduğunu ve asla ne olmadığını daha önce kaleme aldığımız yazılarımızda ayrıntılı gündeme getirmiştik.⁴ Bizce konunun önemli olan tarafı, yapılanların asla kontrgerillanın ortaya çıkarılması operasyonu olmadığı ve de olamayacağıdır. Ve önemli olan da budur. Sistem bir miktar safra atmaktadır, bunu da aslında her ikisi de NATO'cu olan taraflarla anlaşarak yapmaktadır.

Emperyalist-kapitalistlerin bu çirkin orta oyununda ABD ile AB'nin parmağının olması kadar doğal bir şey de olamaz.

Ergenekon sürecinin başından bu yana kimler neler söylemedi ki! Neyi, neden, nasıl söylemediler ki!.. Savcının iddianamesinin ne kadar doğru, tutarlı, kararlı olduğunu ispata soyunanlar mı istersin, eksikliklerini tamamlamaya çalışan mı, akıl hocalığı yapan mı, yoksa “*Ben Ergenekonun avukatıyım!*” diye haykıranları mı? Geceler boyunca iddianameyi tartışıp feraset gösterisi yapanları mı? Efendiler, ahkâm kesmeyi geçtik fetva veriyorlar artık...

Bu hengâmede mevcut hukuk kurumları içinde hukukun terazisini oldukça doğru tutmaya çalışan dürüst ve ilkeli hâkim ve savcılar da çıkmıştır. Bu tavırları yüzünden onların uğradıkları baskıları da unutmuyoruz. İlerici ve demokrat tavırlarından ötürü bu türden hukukçulara ebedî saygı ve sevgilerimizi sunuyoruz.

T. C. de “hukuk” adına yapılanlar elbette siyasidir. Sistemin ideolojik-politik-örgütsel karakterinden bağımsız bir yargı olabilir mi? Denizlere, Erdallara idam kararı verilirken de hukuk siyasiydi, günümüzde de siyasidir. Soruların mantığında eksik olan mevcut yargının doğallıkla siyasal oluşunun üstünün örtülmeye çalışılması ve salt “bağımsız” bir yargının olabilirliğinin kitlelere yutturulmak istenmesidir.

Şimdi kalkıp da “*Bunlar danışıklı dövüşüyor, ancak iş gelip zevahire dokununca feryat ediyorlar.*” dersek boşuna mı olur?

Sonuçta bugün T. C. de yaşanan bir iktidar mücadelesidir. Sistem siyasal-ekonomik bir bunalım içinde çırpınmaktadır. Yaşanan bunalım yapısalıdır. Bu çürümüş yapı kökten yıkılıp değiştirilip dönüştürülmeden bunalımlardan çıkılamayacaktır.

Yıllardır hep söyledik durduk: T. C. de burjuvazi iktidardadır. Bu iktidarların üç ortağı vardır; seçikle(!) gelen hükümet, ordu ve bürokrasi. Bunu son günlerde yazılı ve görsel medyada ifade edenler çıktı nihayet. Yaşananlar işte bu üç ortak arasındaki paylaşım-iktidar kavgasıdır.

Bu kavganın tarafları vardır ve bellidir.

Bizler de tarafız, ama bu kavganın hasımlarından birinin yanında değil, işçi sınıfı ve emekçi halklarımızın sosyal / sınıfsal / evrensel kuruluşundan yana tarafız.

Burjuvazi tarafından insanımıza yutturulmaya çalışılan bu sahte gündemi hakikî gündem Burjuvazi-Proletarya ile değiştirecek, sağlı “sol”lu burjuva politikaları ve küçükburjuva “sol” politikalar arasına kama sokacak ve de “Tutarlı-amaçlı-somut bir demokrasi mücadelesi” ile “Tu-

tarlı-amaçlı-somut bir iktidar -siyasal-sosyal devrim- mücadelesini” atbaşı götürecektir **Kurum** ve **Araç**ların üretilmesi mücadelesinde tarafız.

Dünyada hangi burjuva devletinin anayasasında “Hukukun Üstünlüğü” ilkesi en şık biçimde nerede çiğnenmiştir sorusunun en isabetli cevabı T. C. dir. Şimdi birilerine sormak gerekir: Samimi misiniz? Tartışmak mı istiyorsunuz? Sinirleriniz sağlamsa, ana ve baba yasalarını, derin devlet araçlarınızı da yanınıza alarak gelin buradan başlayalım. T. C. nin kuruluşundan, Tarihî TKP kadrolarına yapılan katliamlardan bu yana darbe dönemlerinin hak-hukuk ihlallerini konuşalım; emirlerin hukuku kestiği adaleti konuşalım; AİHM kararlarını, bunların uygulanmamasını konuşalım; sadece bir itirafçının ifadesine dayalı müebbet hapisleri, F Tipi adalet yuvalarını tartışalım. Taş atan çocukları da konuşalım isterseniz.

Gelin ama yüzleşmeye yüreğiniz yetecekse gelin...

Sonuçlarına katlanabilecekseniz gelin...

İşçi sınıfı ve emekçi halkların önünde, koşulların eşit olduğu bir ortamda, açık, ilkeli tartışmaya var mısınız?..

İşçi sınıfı ve emekçi halkların örgütlü ve kurmaylığının gerçekleştirildiği bir ortamda tartışma daha ileri noktalara taşınacak, tarihsel görev gerçekleştirilecektir.

18 Şubat 2010

Dipnotlar:

- 1 Ayrıntılı bilgi için bakınız: Jens Mecklenburg, *GLADİO: NATO'NUN GİZLİ TERÖR ÖRGÜTÜ*, 5. Baskı, Sorun Yayınları 2000.
- 2 Ali Özdoğu-Sırrı Öztürk, *Hangi “Hukuk”?*, Sorun Yayınları, 1998.
- 3 Ayrıntılı bilgi için bakınız: Sırrı Öztürk, *Politika Cephesi-Mahkeme Kapıları*, **SORUN Polemik Dergisi**, Sayı: 37, Ekim 2009, s.11-15.
- 4 ı) Sırrı Öztürk, *Politika Cephesi, “Derin Devlet” Kapitalist Anarşinin-Devletin Doğal Ürünüdür.* **SORUN Polemik Dergisi**, Sayı: 30, Mart 2008, s.7-9.
ii) Sırrı Öztürk, *Politika Cephesi, Yerli Gladio / Ergenekon Tevkifatı “Temiz Eller Operasyonu” Değildir.* **SORUN Polemik Dergisi**, Sayı: 31, Mayıs 2008, s.22-29.
iii) Sırrı Öztürk, *Politika Cephesi, “Ordu-Asker Partisi ile AKP'nin Kavgası? ve “Laikçi-Şeriatçı” Sahte ve Suni Gündem I. ve II. Cumhuriyetçiler Arasında “Taraf” Olmak?!...SORUN Polemik Dergisi*, Sayı: 32, Eylül 2008, s.22-33.
iv) Sırrı Öztürk, *Politika Cephesi, Darbe mi Devrim mi?* **SORUN Polemik Dergisi**, Sayı: 36, Mayıs 2009, s.7-10.

Dr. Hikmet Kıvılcımlı Okumaları

Dr. Hikmet Kıvılcımlı, Türkiye devrimci hareketinin yetiştirdiği ender ve kendine özgü öncü kadrolarından biridir. Gerek Tarihî TKP, gerekse de daha sonra yetişmiş olan kuşaklar içinde, gerçek anlamda bilimsel çalışmalar yapmış, kapsamlı eserler üretmiş az sayıdaki insanlardan biridir.

Henüz direkt kendisinin kaleme aldığı birkaç eserini ve onun hakkında yazılmış olan yazıları incelemiş olduk. Hapishane koşullarından kaynaklı olarak şimdilik tüm eserlerini inceleme imkânını yakalayamadık. Kıvılcımlının bu coğrafyada yetişmiş sosyalistler içinde en mühim özelliği; taklitçilikten uzak durması ve bu coğrafyanın kendine özgü koşullarını bilimsel metotla inceleyip gerçek durumu anlaşılır kılmaya çalışmasıdır. Her eserinde bu yöne vurgu yapmıştır.

Kıvılcımlı, öncelikle Marksizm'i etüt etmiştir. *Kapitalleri* çevirme uğraşı içine girmiştir. Marksist eserleri orijinal dilinden incelemiştir. Bu türden bir temeli edindikten sonra Kıvılcımlı, Anadolu ve genel olarak Doğu coğrafyasını anlamak üzerine çalışmalar yapmıştır. Elbette ki Kıvılcımlı salt Doğu sorunlarıyla uğraşmamıştır. Felsefenin yoğun olarak tartışıldığı Avrupa düşün hayatını da ayrıntılı olarak incelemiştir. O dönem epey ilgi çeken, bir Fransız düşünür olan Bergson'u incelemiş ve bu düşünürü eleştiren bir kitap kaleme almıştır. Hapishanede yazmış olduğu bu kitabın adı; "*Bergsonizm*"dir. Sonuç olarak bu eserinde Kıvılcımlı, Bergson'un idealist bir bakış açısına sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Dr. Hikmet Kıvılcımlı, özellikle son kuşak devrimci kadrolar tarafından hemen hemen hiç bilinmiyor diyebiliriz. Bilenler de çoğunlukla kullaktan dolma bir Kıvılcımlı tanımı yapıyorlar. Kıvılcımlı'nın "orducu olduğu, Marksizm'i revize ettiği" vb. gibi ezberlenmiş söylemlerle Kıvılcımlı genellikle küçümsenmektedir. Kıvılcımlı'nın görüşlerini öğrenmek için direkt kendi eserlerinden okuyup belli bir sonuca ulaşan kadroların sayısı fazla değildir. Tarihsel, sosyal, siyasal, kültürel, sanatsal, estetiksel vb. olay, olgu, süreç ve verileri nesnel gerçekliği içinde değerlendirmeyenlerin Marksist metodoloji ile nasıl biri ilişkisi olabilir?

Ömrünün büyük bir bölümü hapisanelerde geçen Kıvılcımlı, yoğun bir teorik çalışma içinde olmuştur. Kıvılcımlı'yı emsallerinden ayıran önemli bir fark da, onun salt teori alanıyla sınırlı kalmamasıdır. Daima teori ve pratik bütünlüğü içinde hareket etmeye gayret etmiştir Kıvılcımlı. Kıvılcımlı'nın pratik mücadeleden uzak durduğunu iddia etmek büyük haksızlık olur. Vatan Partisi, İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği (İPSD), *Sosyalist Gazetesi* vb. gibi birçok pratik araçları dolaysız olarak kurup yönetmiş bir kişiyi pratikten uzak durmakla eleştirmek keyfi bir suçlama olur.

Dr. Hikmet Kıvılcımlı, bir yandan tüm devrimci grupları birleştirme gayreti içinde olurken, bir yandan da kendi mücadele araçlarını yaratma uğraşı içinde bulunmuştur. Bu süreçte oldukça bütünlüklü bir bakış açısı vardır. Salt kendi grubunu ayakta tutmak gibi bir darlık içinde değildir.

Şimdilik inceleyebildiğimiz; "*Bergsonizm*", "*27 Mayıs ve Yön Hareketinin Eleştirisi*", "*Dev-Genç Seminerleri*", "*Durum Yargılaması ve 5 Mart Toplantısı*", "*Din Nedir*", "*Metafizik Sosyolojiler*" vb. kitaplarında, iddia edildiği gibi bir "ordu savunuculuğu" ya da "devrimci faaliyet yürüten gençlerin küçümsenmesi" gibi bir tutumu olduğu görünmüyor. Sınıfsal bir bakış açısıyla ele aldığı olguların doğru ve yanlış yönlerini vurguluyor yalnızca.

Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın kendisine orduyla ilgili görüşleri hakkında sorular sorulmuş ve çeşitli söyleşilerde Kıvılcımlı bu soruları yanıtlamıştır. Ordunun değerlendirilmesi ile ilgili olarak Kıvılcımlı; teorik olarak "ordunun sermayenin koruyucusu olduğu" tanımının doğru olduğunu kabul ediyor. Fakat her ülkedeki ordu yapılanmasının birebir aynı olmadığını söylüyor. Osmanlı'da ve Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde ordunun hep "vurucu güç" rolünü oynadığını savunuyor Kıvılcımlı. Ordunun sosyal devrimler değil ama siyasal devrimlerde bir "vurucu güç" olduğu yorumunu yapmaktadır. Fakat Kıvılcımlı bu tespitini her koşulda ve her coğrafyada geçerli bir formül olarak ilan etmiyor. Yalnızca içinde bulunduğu tarihsel kesit için yapıyor bu tespiti.

Öte yandan Kıvılcımlı, "*27 Mayıs ve Yön Hareketinin Eleştirisi*" adlı kitapta, *Yön* dergisinin sosyalizmle ilgisi olmayan fikirleri savunduğunu söylüyor. *Yön*'ün devletçilik, batıcılık ve ilerlemecilik gibi ilkeler etrafında döndüğünü söylüyor. Sınıf, devrim, sosyalizm gibi meselelerde *Yön*'ün bir yönsüzlük içinde olduğunu söylüyor Kıvılcımlı.

Osmanlı'da ve sonrasında ordunun bir "vurucu güç" özelliği taşıdığını söylüyor Kıvılcımlı. Fakat orduya öyle söylendiği gibi devrimci bir sınıf misyonu yüklemiyor Kıvılcımlı. Kıvılcımlı'nın işçi sınıfı önderliği konusunda kafası oldukça nettir.

Dr. Hikmet Kıvılcımlı'ya çeşitli seminer ve toplantılarda aslında orduyla ilgili görüşleri hakkında sorular sorulmuş. Meselâ "*Dev-Genç Seminerleri*" adlı kitabında bu soruları yanıtlamış. Seminer izleyicileri, "ordunun kapitalist sistemin bir koruyucusu ve baskı gücü olduğunu dolayısıyla kendisinin neden orduyu vurucu güç olarak tanımladığı" sorusunu yöneltiyorlar Kıvılcımlı'ya. Kıvılcımlı da klasik ordu ve devlet tanımlamasını kendisinin yeterince etüt ettiğini fakat hem Osmanlı'da hem de T.C. dönemindeki ordu yapılanmasının genel klasik ordulardan farklı bir şekilde biçimlendiğini söylüyor. Pratik örnekler olarak, 1908 ve 1961 dönemindeki süreçlerde ordunun oynadığı rolleri veriyor Kıvılcımlı. Kıvılcımlı sosyal devrimlerde değil ama siyasal devrimlerde buradaki ordu yapılanmasının farklı bir misyon yüklendiğini düşünüyor. Ama Kıvılcımlı bu görüşü genel bir formül olarak ifade etmiyor. Yalnızca yaşanan somut şartlar içindeki fiiliyattan yola çıkarak yapıyor bu tespitlerini.

Kıvılcımlı, 27 Mayıs ve Yön hareketini eleştirirken onların halktan ve işçi sınıftan kopuk olduğunu, işçi sınıfı olmadan devrimlerin olamayacağını vurguluyor.

Zaten 27 Mayıs 1960 darbesini gerçekleştirenlerden olan ve idam edilen Talat Aydemir ve Fethi Gürcan'ın hayat hikâyeleri incelendiğinde, bunların hangi ideolojik gıdadan beslendikleri anlaşılıyor. Kemalist ideolojiyle yetişmiştir bu insanlar. Bundan başka, o dönemin güçlü rüzgârı olan Marksizm'den de kısmen etkilendikleri söylenmelidir. Fakat hepsi bu kadardır. Yalnızca kısmi bir etkilenme. 27 Mayıs darbesini gerçekleştirenlerden özellikle baş aktör olan Talat Aydemir, asılacağı güne kadar bu devletin kendisini asmayacağını düşünüyor. Ona göre daha genç ve tecrübeli olan Fethi Gürcan kendilerinin asılabileceklerini söylüyor Talat Aydemir'e, fakat buna rağmen Talat Aydemir bu ihtimale inanmıyor. Çocukluklarından beri içinde yetiştikleri Kemalist eğitim ve ideolojik şekillendirme bazı basit gerçekleri görmelerini engelliyor bunların. Dolayısıyla, dönemin kurt politika adamları olan İsmet İnönü vb. tarafından rahatlıkla kullanılıyor Talat Aydemir ve Fethi Gürcangiller. 27 Mayıs darbesini planlayanlar da kendi içlerinde kliklere ayrılıyorlar. Türkiye bile vardır bu darbeciler içinde. Hatta Amerika ayağını yürüten Tür-

keş'tir. Daha sonra bu klikler kendi aralarında ayrı saflar oluşturuyorlar. Uzun hikâye.

Hikmet Kıvılcımlı'nın 27 Mayıs darbecileriyle fiilî bir bağı bulunmuyor. Fakat bu darbeyi planlayan subaylar içinde, Kıvılcımlı'nın görüşlerinden etkilenenler ve hatta Kıvılcımlı'yı önder olarak gıyabında kabul edenler vardır. Zaten Kıvılcımlı'nın hapse atılmasındaki gerekçelerden biri, yazdığı kitapların subaylar üzerinde etki yaratmasıdır. Kıvılcımlı, "ordu içinde isyana yol açmakla" suçlanıyor.

Esas olarak Hikmet Kıvılcımlı'nın tarih konusunda söylediklerinin üzerinde düşünmek gerekir. Kıvılcımlı, "*Osmanlı Tarihinin Maddesi*" adlı kitabında tarih teorisine kısmen değinmiştir. Kıvılcımlı "tüm tarihsel devrimlerin barbarların aksiyon gücüyle gerçekleştiğini" söylüyor. Aynı zamanda "barbarların hile bilmezlikleri nedeniyle isyanlarının bir noktadan sonra yenilgiyle sonuçlanmasının kaçınılmaz olduğunu" söylüyor Kıvılcımlı. Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasını, Osmanlı İmparatorluğu döneminde gerçekleşen Şeyh Bedreddin isyanını bu türden örnekler olarak gösteriyor.

Kıvılcımlı'nın eserlerinden, İbni Haldun'u etraflıca incelediğini anlıyoruz. Tunuslu bir Bedevi olan İbni Haldun, Doğu coğrafyasından, yaşadığı dönem içinde materyalist görüşlere yaklaşmış bir düşünürdür. İbni Haldun'un hareket ve değişim yasalarını, yaşadığı dönemin çok ilerisinde bir bakışla kavradığını görüyoruz. Maddenin dönüşümünü gayet rasyonel bir yöntemle açıklıyor İ. Haldun. Ayrıca değeri yaratanın emek olduğunu da İ.Haldun açık bir şekilde tespit etmiştir.

Kıvılcımlı, "*Osmanlı Tarihinin Maddesi*" adlı eserinde Osmanlı İmparatorluğu'na karakterini veren etkenlerin neler olduğunu incelerken, olası bütün etkenleri inceleme sahasına alma yöntemini izlemiştir.

En başta, Osmanlı'yı kuranların kafasında İslâmiyet'in çok belirleyici bir yer tuttuğunu tespit ediyor Kıvılcımlı. Osmanlı'yı kuranların lakap veya isimlerine yaptıkları eklerden bunu anlamak mümkündür. "Osman Gazi" gibi 'Gazi' takısının kullanılması; "İslâm savaşıçları", "İslâm'ı yayanlar" anlamına taşımaktadır.

Osmanlı'nın ilk dönemlerinde, Osmanlı hayatına damga vuran başlıca iki etken vardır. Biri ilksel komünal toplum özellikleri, diğeri de İslâmiyet'in ilk biçimi. Zaten İslâmiyet'in ilk biçimi ilksel komünal toplum özellikleri taşımaktadır.

Osmanlı'yı kuranlar çadırdan yaşıyorlardı. Yaşam alışkanlıkları ve yaşam anlayışları tamamen komüne dayalı bir yaşamdı. Dolayısıyla, uzun bir süre kent yaşamını inşa edememişlerdir. Bizans'tan kalan saraylara ve yüksek yapılara girmek Osmanlılar için bir bozulmayı ifade ediyordu. Ayrıcalıklı yaşam anlayışı ve kültürü onlarda henüz gelişmemişti. Osmanlılarda herkes aynı çadır hayatını yaşar, aynı yer sofrasında yemek yerdi. Aynı mekânlarda ibadet edilirdi. Mülk edinmek istemezlerdi. Onların anlayışına göre mülk Allaha mahsustu. Osmanlı'nın ilk dönemlerinde ele geçirilen topraklar özel mülk hâline getirilmezdi. Arazinin işletilmesi için herkese bir çift öküz verilirdi. Kıvılcımlı'nın dediğine göre "çiftçi" sözcüğü de bu, bir çift öküz uygulamasından oluşmuştur.

Kıvılcımlı Osmanlı'yı iki döneme ayırıyor. Birinci dönem için Osmanlı'nın tam devlet olmadığını söylüyor Kıvılcımlı. Ancak ikinci dönem olarak tanımladığı Kanuni ve Fatih döneminde gerçek devlet olabilmiştir diyor. Devlet olmaya başladığı ikinci Osmanlı döneminde zaten İslâm'ın ilk biçimi olan komünal yaşam ve inanç biçimi başka bir şeye dönüşüyor. Artık görkemli saraylar ve mülkiyetin tanrıdan kula geçiş dönemidir. Daha doğrusu artık padişah tanrı yerine kendisini geçirmiş oluyordu.

Osmanlı'da çadırdan devlete geçilen bir süreç işliyor. Medeniyet denilen, şehirleşme süreci yaşanmıyor. Kentleşme gerçek anlamda devlet olmaya başladığı ikinci Osmanlı döneminde oluşmaya başlıyor. Sıralamalı bir evrim süreci yaşamayan Osmanlı, ters doğumla meydana geliyor. Aynı şekilde Osmanlı kapitalizme geçemediği için de yıkılıyor.

Osman Gazi döneminde, Osmanlı'nın toplumsal ilişkilerinde Alevi Bektaşî düşüncesi hâkimdi. Devlet işlerinde Şeyh Edebali fikir danışılan biriydi. Ayrıca Şeyh Edebali, kızını Osman Gazi'yle evlendirmişti. Gaziyani Rum, Ahiyani Rum, Bacıyanı Rum, Abdalanı Rum vb. türden örgütlenmeleri vardı. Yeniçeri teşkilâtı tören merasiminde Bektaşîliğe uygun bir ant içerdi.

Yeniçeri teşkilâtı da devşirilerek oluşturuluyor. Çünkü Türkmenlerden kurulmak istendiğinde, Türkmenler bu tip bir disipline gelmiyor, emir dinlemiyorlar gerekçesiyle devşirme yöntemi devreye sokuluyor. Yeniçeri teşkilâtı kontrolden çıktığı zaman ve kendi bildiği gibi yaşamaya başladığı zaman da imha ediliyor. 1826 yılında Yeniçeriler, Osmanlı

devletinin kırımına uğruyor. Top atışları ve idam edilerek Yeniçeriler acımasızca öldürülüyorlar. Bazı tarihçiler Yeniçerilerin, Bektaşilik felsefesine göre bir yaşamda ısrar ettikleri için öldürüldüklerini söylüyorlar.

Osmanlı dirlik (ürün rantı) düzeninden, kesim (para rantı) düzenine geçtiği zaman tüm yaşam ve inanç biçimleri değişime uğruyor. İslâm'ın ilk biçiminde var olan komünalizm artık geçerliliğini yitiriyor. Tanrıya kulluk, yerini kapıkulluğuna bırakıyor. Barbarlığa özgü olan temiz ve saf nitelikler başkalaşıma uğruyor. Fetret dönemi denilen kardeş savaşları alıp başını yürüyor. Bu dönemlerde eski komünal sistemi terk etmek istemeyen, yoksul ve vergi yükü altında ezilen halk Şeyh Bedreddin ve Börklüce Mustafa önderliğinde çok ciddi ayaklanmalar gerçekleştiriyorlar.

Genellikle Şeyh Bedreddin'in ilk defa Nazım Hikmet'in şiirinden tanıdığı varsayılıyor. Oysa Hikmet Kıvılcımlı eserlerinde defalarca Şeyh Bedreddin mevzusuna değinmiştir. Demek ki Kıvılcımlı'nın eserleri yeterli ciddiyetle incelenmiyor. Buradan böyle bir sonuç çıkar.

Miri toprak düzeninde toprak herkesin ortak malı idi. Malikâne döneminde ise artık mülkiyet ilişkileri başlamıştır. "Mülkiyet Allah'ındır" düsturu yerini, "mülkiyet kişininindir" ya da "padişahındır" düsturuna bırakmıştır.

Kıvılcımlı, padişah sözcüğünü de incelemiş ve "şah" sözcüğünün önüne "ayak" anlamına gelen padi sözcüğünün konulmasıyla padişah sözcüğü "şahın ayağı" anlamına gelir diyor.

Osmanlıyı kuranlar ilk evrelerde İslâm'ın ilk biçimi olan komünalist anlayışın taşıyıcısı durumundadırlar. İlerleyen evrelerde ise işin doğası gereği, İslâm'ın egemen sınıflar çıkarına göre şekillenen içeriği buralar da da hâkim olmaya başlamıştır.

Dr. Hikmet Kıvılcımlı kendisinin o dönem anlaşılmadığından yakınır hep. Gerçekten de öyledir. O dönemin genel gidişatına önderlik eden konumunda olan kadrolar bile Kıvılcımlıyı yeterince incelememişlerdir. Dev-Genç örgütlenmesinde o dönem temsilci düzeyinde olan Ertuğrul Kürkçü, kendisiyle yapılan mülakatlarda Kıvılcımlıyı o dönem yeterince okumadığını, bilmediğini beyan etmiştir. Fakat buna rağmen dönemin yapılanması içinde çıkan Mahir Çayan ile Münir Ramazan Aktolga ve Yusuf Küpeli arasındaki anlaşmazlıkta, Küpeli-Aktolga ikilisinin "Doktorcu" olduğunu, Kıvılcımlı'nın da "orducu" olduğunu söyleyerek Küpeli-Ak-

tolga grubunun ihraç edilmesi kararının altına imzasını atıyor. Küpeli ve Aktolga pasifist ilan ediliyor. Bu koşullar altında kadroların oturup Doktor'un ne dediğini anlamak gibi bir çaba içine girmesine fırsat olmamıştır. Doktor'un önerisiyle düzenlenmek istenen bir toplantı, "savaş başlamıştır artık toplantı yapmanın zamanı değil" denilerek iptal edilmiştir.

Doktor'un orduya bakışı eksik anlaşılmıştır. Doktor, Marksist devlet tanımı ve ordunun konumu konusunda bir kavrayışsızlık içinde değildir. Yani egemen sınıfın koruyucusu olan ordunun bir halk ordusu olarak tanımlanması söz konusu değildir. Doktor somut bir durum olarak bu coğrafyada askeri kuvvetlerin çeşitli tarihsel evrelerde "vurucu güç" olarak belirleyici bir rol oynadığını söylüyor. Buna  rnek olarak hem Osmanlı dönemindeki Yeniçeri örgütlenmelerinden hem de Cumhuriyet dönemindeki 1960 darbesinden örnekler veriyor. Dönemin kadrolarında bir Kemalizm etkisi olduğu çok açıktır. Mahir ayan'ın yazıları, konuşmaları ve sloganlarında bunu açıkça görebiliyoruz. Fakat her kadro Kemalizm konusuna aynı bakış açısıyla yaklaşmıyor. Meselâ Yusuf Küpeli, konuşmalarında Kürt halkından ve Kürtlerin haklarından söz ediyor. Mahir'den daha farklı düşünceler taşıdığı tüm o dönem sarf edilen sözlerden yazılardan anlaşılmaktadır. Mahir ayan ve arkadaşlarının oluşturduğu grubun çoğunluğu subay veya teğmenlerden oluşuyor. Onlara belli bir hareket alanı sağlayanlar da gene subay kesiminden oluşmaktadır. Ancak bu konudaki hayati sorun, güç ilişkileri meselesidir. ***Güçlü bir ideolojiyle donanmış bir sınıf partisi olmadığı zaman tüm kurumlardaki örgütlenmeler tersine dönüp kendisini vuran bir silaha d n rebiliyor.*** Kurumsal olarak sermayenin koruyucusu olan ordudan devrim beklemek başka şeydir. Onun alanını etkileyip örgütlemeye çalışmak başka şeydir.

Mahirlerle birlikte mücadele eden, fakat daha sonra Mahir'in çizgisini eleştiren kadrolardan olan Yusuf Küpeli ve Münir Ramazan Aktolga, daha çok işçi sınıfının örgütlenmesinin gerekliliğinden söz ediyorlar. Rehin alma, suikast gibi eylem türlerini eleştiriyorlar. Ayrıca ordu ve Kemalizm'e yaklaşımlarında da Mahir'den daha farklı düşünmektedirler. Mahir, Kemalizm'in bir kesiminin ittifak edilebilecek g  olduğunu savunuyor. Aktolga ve Küpeli bunu doğru bulmuyorlar.

şimdilerin liberal solcuları ya da Marksizm kalpazanları, 1971 devrimci hareketini Doğan Avcioğulları ve *Y n* dergisi ile *Devrim* dergisinin çizgisiyle bir ve aynı görüyorlar. Sanki '71 devrimci hareketi k llyen Ke-

malizm'i savunan bir hareketmiş gibi yansıtıyorlar. Bu bir çarpıtmanın ürünüdür. Hareket içinde bulunan ve subay kökenli kadroların en Kemalist kanadı bile bir bütün olarak ordudan devrim beklentisi içinde değildir. Fakat bu hareket o dönemin ordusunun girişeceği hamlelerden faydalanmanın hesaplarını yapmışlardır. Ordunun bir iç kapışması ihtimaline karşı Dev-Gençliler silahlanıp Ankara'daki evlere yerleşiyorlar. Bir kaos durumunda radyo istasyonları ve bazı yönetim kurumlarını ele geçirmeyi planlamışlardır.

Dönemin atmosferi ve o dönemki subayların birer aydın tabakasını oluşturması dolayısıyla, öte yandan '60 darbesinden sonra oluşan ortamda üniversitelerin görece özerk olması, sendikaların ve diğer örgütlenmelerin nispeten rahat yapılması dolayısıyla insanların kafasında ordu veya Kemalizm meselesi biraz daha farklı algılanmıştır. Devrimci harekete sınıfsal bir nitelik kazandırmak isteyen ve de işçi-kitle çalışması yapan proletarya devrimcilerinin etkinliklerinden ise söz eden yoktur. İşçi sınıfına ve Marksizm'e ilgi daha zayıf düzeylerde kalmıştır. Ancak bu durum, '71 hareketini bir bütün olarak Kemalist veya ordudan devrim bekleyen bir eleştiriyle mahkûm etmek haksızlık olur. Bu dönem içinde daha olgun bir yaşta olan Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın da düşüncelerini dönemin koşullarından kopuk ve tüm zamanlara uyarlanan bir tespit olarak ele alıp değerlendirmek doğru olmaz. Meselâ Kıvılcımlı bugün yaşasaydı, bugünkü ordu değerlendirmeleri, o dönem yaptığı ordu değerlendirmelerinden çok farklı olurdu.

Dr. Hikmet Kıvılcımlı kendi kuşağı ve dönemi içinde Kürt sorunu konusunda da oldukça ileri şeyler söylemiştir. Kürt sorunuyla en fazla tanıştığı yer Elazığ hapishanesi olmuştur. Kürt sorununun gerçekliğini burada anlamıştır Kıvılcımlı. Seminerlerde Kürt sorunuyla ilgili fazla söz söylemenin kolay olmadığını vurgulamıştır. "Kürt sorununda söylenecek çok şey var ama sıkıyor" demiştir. Kıvılcımlı Kürt meselesi ile ilgili olarak '84 çıkışı gibi bir şeyin gerekli olduğunu ta '70'li yıllarda söylemiştir.

Vedat Türkali, son romanı olan "*Yalancı Tanıklar Kahvesi*"nde Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın görüşlerini önermiştir. Soldaki başarısızlığın ve halktan, gerçekliklerden kopukluğunun çözümüne yönelik olarak, Doktor'un görüşlerini savunarak ve Doktor'un önermelerini alternatif olarak savunmuştur. Vedat Türkali'nin romanının eleştirisi ayrı bir yazı konusudur. Fakat burada insanların uzun yıllar sonra Doktor'u doğru bir biçimde yeni yeni anlamaya başladığını görüyoruz. Ancak, Vedat Türkali'nin anlattığı

Muhsin karakteri hiçte '71 devrimci hareketinin taşıdığı militan ve fedakârca özellikler taşıyor. Muhsin karakteri hep kararsızlık içindedir. Ömrü meyhane, otel ve köyle şehir arasındaki sıkışmışlık içinde geçiyor. Ne kendisini mücadeleye tam katabiliyor, ne de mücadeleden tam olarak kopabiliyor. Kuşkusuz bu tür karakterler de vardı o kuşak içinde. Ancak '70'li yılların baskın devrimci karakteri Mahir, Deniz, Kaypakkaya gibi karakterlerdi ve döneme damgasını vuran karakter bunlardı.

Vedat Türkali bu romanında örnek karakter olarak Nedim diye bir kitapçıyı veriyor. Bu olgun tip esas olarak Kıvılcımlı'nın görüşlerini savunuyor. Fakat kitabın başkarakter Nedim değildir. Başkarakter Muhsin'dir. Muhsin ise hep bunalımlar içindedir. Ağa çocuğu olan Muhsin önce aileden kopmuştur. Ancak gene dönüp dolaşıp köyüne geri dönmekte bulmuştur çareyi. Halkın geleneklerini yeni baştan ve onlara saygılı olarak yaşamaya başlamıştır. Burada Muhsin karakteri aslında Kıvılcımlı'nın önerdiği çalışma biçimi ve yaşam biçimine dönmüştür. Daha doğrusu yaşadığı deneyimler ve tanıştığı bazı örnek karakterler sayesinde Kıvılcımlı'nın gösterdiği doğru yolu bulmuştur. Roman tam bu noktada bitmiştir.

Sonuç olarak söylemek gerekir ki, şimdiye kadar devrimci hareketin yeterince ilgi göstermediği Kıvılcımlıyı ciddi olarak incelemek gerekir. Hatıraları ve yanılgıları açığa çıkarılmalı. Ama bu topraklara özgü bilimsel tespitleri ve önermeleri üzerinde ciddiyetle durulup kavranılmalıdır.

2 Nolu F Tipi Cezaevi-Kandıra-Kocaeli

30 Eylül 2009

Tarih ve Sınıf

Tarih ve sınıf özü itibariyle birbirinden ayrı ve kopuk bir şeyi ifade etmekten ziyade, ondan da öte ayrılmaz bir bütünün parçaları gibidir. Zira Marx'ın deyiimiyle tüm toplumların tarihi sınıf savaşımının tarihi dir. Bu bağlamda tarih ve sınıf birlikteliği sınıflı toplumların ortaya çıkma-ya başlamasından itibaren kopmaz bağlarla birbirine bağlanmışlardır. Diğer taraftan her egemen sınıf da kendi tarihini yazarak tarihi kendi çıkarlarına göre yeniden yazmış, değiştirmiş, kurgulamış, günün koşullarına uyarlayarak yeniden üretmiş, tarihi kendine yontmuştur. Her çağın egemen fikirleri, o çağın egemen sınıflarının fikri olmuş, toplumsal ideoloji ve pratik o fikirleri yansıtmıştır.

Kabaca kategorileştirmek gerekirse İlksel komünal (kimilerince ilkel komünal) toplumlar hariç tüm bir tarih sınıf varlığının ve sınıf savaşımının periyodik, dalgalı, değişken parametrelerini göstermektedir. Artıürünün ortaya çıkması ve bu artığa el koymanın, bu el koymanın korunması, sürdürülmesi, geliştirilmesi ve bu sömürü mekanizmasını gizleme aygıtı olarak ortaya çıkan, Engels'in deyiimiyle toplumun içinden çıkan ama onun üstünde yer alan tarihin en örgütlü ve kanlı terör kurumunun örgütlenmesi ile farklı bir nitelik kazanan sınıf ve tarih diyalektiği savaşımın gücünü, korelasyonunu göstermesi anlamında da son derece önemlidir. Bir ülkenin yasalarını incelemek bile o ülkedeki sınıf savaşımının durumu hakkında ortalama bir fikir verir, elbette ki diğer enstrümanlar göz ardı edilmeden.

Tarih, üretim araçları üretici güçler ilişkisi bağlamında değişen, gelişen, ilerleyen; fakat iradi, bilinçli eylem ile gerileyen ya da ilerleyen, değişim, dönüşümü çabuklaştıran bir etkiye de sahiptir. Bu da sınıf savaşımının tarihsel kesitteki örgütlülüğü ve başarısı ile ilgili bir durumdur. Nesnellik- öznellik diyalektiği paralelinde açığa vuran bir olgudur. Bura-ya dönmek üzere bir hatırlatma ile yetinmek yerinde olur. Kabaca şematik olarak, Stalin'e bu mevzuda da yapılan eleştirileri göze almak pahasına, tarihte bugüne değin farklı coğrafyalarda ve kültürlerde doğal olarak farklı şekilde tezahür etse de ilksel komünal, kölelik, feodalizm,

kapitalizm, -ne kadar ve nasıl yaşandığı ayrı bir tartışma konusu olmakla birlikte- sosyalizm aşamaları yaşanmış ve hâlâ da yaşanmaktadır. Anılan tüm bu üretim biçimleri içindeki sınıf savaşmaları da çağın koşulları ve sınıf bilinç ve yansımalarının müdahil sıçrayışlarıyla, geriye çekilişleriyle yaşanmıştır ve bugün de yaşanmaktadır. Köle-efendi, süzeren-vassal, burjuva-proleter karşıtlığı esasen tarihin motoru ve sınıf savaşımının öznelidir. Ancak çağın koşullarına göre sınıf savaşımının farklı şekilde tezahür ettiği de görülmüştür. Dini kimlikli heterodoks hareketlerde olduğu gibi. Ancak konumuz bağlamında esas öznelerle ilgili bilgi paylaşımı yapılacaktır. Öncelikle sınıf ya da sınıfsal konum üretim araçlarına sahiplik noktasındaki konumlanışla ilgili bir durumdur. Günümüzde, üretim araçlarına sahip olan bir sınıf ve üretim araçlarından yoksun olan, bu araçlardan yoksunlaştırılan, mülksüzleştirilen, proleterleştirilen ve yaşamını idame ettirebilmek için işgücünü üretim araçları sahiplerine satmak zorunda olan sınıf olmak üzere iki temel sınıf vardır. Küçükburjuva, lümpen proletarya gibi ara sınıflar da olmakla birlikte, tam olarak sınıf nitelenmesine uygun olmamasına rağmen sınıfsal bilinç düzeyi ve tercihleri sınıf savaşımını etkilemektedir. Ancak bunu belirleyen, dönemin koşulları ve devrimci kalkışma zamanlarındaki konumları, durumları gibi nesnel koşullar ile birlikte öznenin inisiyatifi, ulaşırlılığı, ilişkisi, örgütlülüğü, başarısı ara sınıfların safını belli eder nitelikler taşımaktadır. Küçükburjuva olup da sosyalist etiketle dolaşanlara Brecht “her suçlu bir burjuvadır, her burjuva bir suçludur” sözünden hareketle susmanın, işçi sınıfı saflarına katılmamanın da aynı derecede ve hatta daha ileri düzeyde suçluluk arz ettiğini belirtmekte yarar var.

Sınıf kavramı ve sınıf savaşımı, tıpkı tarih konusunda tarihsel materyalizm, diyalektik materyalizmde olduğu gibi, layıkıyla Marx ve Engels tarafından ortaya konmuştur; ancak keşfi ve sınıfın varlığını ve ideolojisi ile pratiğinin ortaya koyulması şerefi ondan çok önceki kişilere aittir. Söz gelimi, burjuvazi de feodalizmle mücadelesinde ideolojik ve sınıfsal davranarak devrimi gerçekleştirmiştir. Feodalizmle mücadelede sınıf savaşımını kabul ederken kendi egemenliğini kurduktan sonra tam tersi bir tavır takınmış, aynen din konusunda olduğu gibi ve açıkça ve en net haliyle sınıfsal davranmıştır ve davranmaya da doğal olarak ve haliyle devam etmektedir. Yaşadığımız coğrafya bağlamında resmî ideolojinin, resmî tarihin sınıfsız, kaynaşmış toplum söylemi de sınıf bilinçli burjuvazinin anlayışın yerel yansımasıdır. Nitekim başka türlü olma-

sı da eşyanın doğasına aykırıdır. Burjuvazi, bugün istediği kadar “sınıf öldü, elveda proletarya, tarihin sonu geldi, Marksizm yanıldı, sosyalizm çöktü, komünizm zaten ütopyaydı” diye beyinleri dumura uğratma adına her türlü ideolojik aygıtı kullanadursun; diğer taraftan kendi sınıfsal çıkarlarını korumak, sürdürmek, geliştirmek adına her türlü şeyi, her şekilde, her alanda sergilemektedir, bahsi geçen ve dillere pelesenk edilen söylemleri de bunun çok küçük bir parçasıdır. Devlet, eğitim, medya sınıf savaşımının kapitalistler açısından bir parçası ve yürütücü aygıtlarıdır. Elbette bununla kısıtlı ve sınırlı değildir. Hiç akıla gelmeyecek, ayrıntı olarak değerlendirilebilecek bir şeyde dahil sınıf savaşımının izlerini, izdüşümünü görmek mümkündür. Devlet binalarının renginden burjuva üretim, dolaşım ve özellikle tüketim ilişkileri içindeki metalarda bile görmek mümkündür. Üretim ilişkileri bağlamında ofislerdeki döner koltuk, dolap, raf sisteminin, su, kahve makinelerinin bile işi çabuklaştırmak adına burjuvazi tarafından akıllıca planlandığını düşünürsek sınıf savaşımının planlanmasının da daha akılcı ve onunla birlikte aynı oranda aşağılık şekilde planlanıp uygulandığını her alanda görmek mümkündür. Günümüz koşullarında sermayenin saldırısı az çok görenler için gayet açık ve nettir. Gözleri kör olan ya da üç maymunu oynayanlara söylenecek sözü sınıf savaşımının aktörleri her gün her alanda zaten söylüyor, fazla söze ne hacet!

Tarih ve sınıf mevzusunda en temel şey kanımca, her sınıfın bir bilincinin olduğu Marksist tespittir. Dolayısıyla her sınıf kendi bilinci ve çıkarı açısından hareket etmek durumundadır. Bu yüzden de sınıfsal iyimserliklere hayatın gerçekliği kapalıdır. Hiçbir sınıf, başka bir sınıfla kader ortaklığı, birliktelik yapma, çıkarları uyumlaştırma ve ortak siyasal projeler belirlemesinin şansı ve imkanı yoktur. Ancak ara sınıf kategorileri açısından bir nebze farklılık olabilir. Örneğin bir proleter için yaşamını asgari düzeyde sürdürmek adına sosyalizm ihtiyaçtan öte zorunluluk iken, küçükburjuva için (ideolojik olarak sosyalist bile olsa) genel çerçevede ve ideolojik ve pratik anlamıyla olsa iyi olur niteliğindedir ve dolayısıyla militanca mücadele ikisi arasında farklılıklar arz eder; fakat temel meselenin günümüzde proletarya-burjuvazi çatışması olduğu gerçeğini gizlemez ve veya örtmez. Bunun dışında kafa bulanıklığı yaratan her türlü teori burjuva, küçükburjuva saçmalığı olmaktan öteye geçemezken, onların sınıfsal bilincinin ne denli güçlü olduğunun da bir simgesel ifadesidir. Örnek olsun “Browderizm, Avro-komünizm, barışçı

yoldan sosyalizme ulaşma, parlamenter demokrasi, 21. yüzyıl sosyalizmi” gibi revizyonist, oportünist, uzlaşmacı, sınıftan kaçışçı hayatın ve gerçekliğin, mücadele birikim ve deneyimlerinin reddettiği her türden proleter soslu burjuva anlayışları da burjuvazinin sınıf çıkarlarına bağlılığının bir tezahürüdür ve bilerek ya da bilmeyerek burjuvaziye hizmet etmek, dümen suyuna su taşımaktır. Taşıma su ile değirmen dönmeyeceğine göre er ya da geç bu oyun bozulacaktır! Bu hümanist kılıflı zati muhteremlere Lenin’in “burjuva devleti, proleter devleti (proletarya diktatoryasına) yerini yok olma yoluyla değil, genel kural olarak, ancak ve ancak, şiddete dayanan bir devrimle bırakabilir”¹; “şiddete dayanan devrim olmaksızın, burjuva devlet yerine proleter devleti geçirmek imkansızdır.”² sözleri bir anlam ifade etmekten öteye yeterli bile gelmiyorsa sorunu sınıfsal konumlarında ve karakterlerinde aramaları daha mantıklı ve bilimsel olan yoldur.

Sınıf ve sınıf bilinci hakkında da fazlasıyla kafa bulanıklığı olmakla birlikte, ilerletici, geliştirici tartışmaların olduğu da söylenebilir. Bu alanda da sınıf savaşımının ideolojik olarak sürdürdüğünü belirtmekte yarar var. İdeolojik tartışmanın içinde bile burjuvazinin sınıf bilinçli ajanlarını, satılık kalemşörlerini görmek sınıf savaşımının ve sınıf bilincinin ne tür bir olgusal realite olduğunu açıkça göstermesi bakımından önemli ve anlamlıdır.

Tarihin bu dönemecinde, tarihi yapacak olanların tarihsel görevleriyle paravansız karşı karşıya kalmaları bağlamında tarihi değiştirecek işçi sınıfının ideolojik ve pratik süreçleri ile teorik tartışmalar ışığında bir açıklama ve sentez ihtiyacı gereklidir. Bu anlamda Marksizm konusundaki sınıf tartışmalarından bir tanesi olan nesne-özne ilişkisine değinmek şarttır. Marx ve Engels’in sınıfın üretim ilişkilerinden gelen nesnel konumuna ve bu paralelde “sınıf bilinci ve mücadelesine aşırı vurgu yaptıkları, ekonomist bir tavır takındıkları” eleştirisi sol cenahta ve Marksizm tartışmalarında önemli bir yer kaplamaktadır. Marksologlar, teoride uzman pratikte ortada gözükmeyen çok bilmiş bol sıfatlı teorisyenler, genellikle buradan “Marx, Engels yanıldı” ya da “Lenin onları yalnladı” derken; bazıları da “Lenin hata yaptı. Marx, Engels’e rağmen koca ülkeyi maceraya sürükledi” türünden zırvalara ulaşırken de burjuvazinin dümen suyuna su taşıma yarışında bitiş çizgisine en önde varmanın kavgasını yapmaktadırlar. Zira, çizgiye ilk ulaşana en büyük ödül, geri kalana pastanın diğer bölümleri paylaşılır. Büyük payı kapmak için

büyük oynamak gerek! Gerçi büyük oynayanların sebebe ihtiyacı yok, yaratırlar, olmasa da nasılsa Marksizm onların açısından son tahlilde kaçınılması gereken, tu kadadır...

Yapısalcılık olarak da ifade edilen nesnellik ya da ekonomizm konusunda aslında Marx ve Engels'in bazı eserlerinde bunu doğrulayan ifadeler bulmakla birlikte bütünlüklü ve çağın koşullarının göz önünde tutularak yapılacak bir okuma ile Marx ve Engels'in böyle bir tutum içerisinde olmadıkları, aksine pratikte tam karşıt, öznelci bir tavır takındıkları bile söylenebilir. Bakmak ile görmek, ağaç ile ormanı görebilmek arasındaki ilişki gibidir bu durum. Engels'in Bloch'a yazdığı mektupta açıkça ifade ettiği gibi bu aşırı ekonomist vurgu, (dönemsel koşullar getirdiği bir durum olmakla birlikte) aynı zamanda bilinçli bir tercihin ürünüdür. Bu mefhumda en çok bilinen ya da kullanılan ismiyle Althusser yapısalcılığının Marksizm ile uyumu ciddî bir analitik sorgulamaya tâbi tutulmalıdır. Bu konuda çalışan Lukacs, sınıf bilincinin pratik mücadele ile olacağını belirtirken bunun nasıl ve hangi araçlarla olacağı konusunda bir şey belirtmezken, işte tam da burada Lenin devreye girmektedir ve onun fikirlerinden etkilenen Gramsci'nin, sınıf oluşumunda örgütlü sınıf mücadelesinin belirleyici kesinliğini kabul ederken; "bunu yapacak öznelerin parti ve partideki örgütlü çalışmayı yapacak olan sınıfın organik aydınları" tanımlaması sınıf ve sınıf savaşımının saç ayakları, payeleri ve nasıllığını göstermesi açısından önemlidir. Öznellik, voluntarizm ve nesnellik sınıf diyalektiği teorisinin Lenin'in şaheseri olduğunu belirtmek gerekir.

Lenin'in kendiliğindenlik olarak ifadelendirdiği, ekonomik determinizm olarak da anılan şey konusunda *Ne Yapmalı* adlı eserindeki formülasyonları (her döneme ve her ülkeye ait reçeteler değil!) devrim derdi olanların kılavuzu olmayı sürdürüyor. Kendinde sınıf-kendisi için sınıf gelişim çizgisinde tüm görev öncünün, öncü partinindir. Sınıfa bilinç taşıma, dışarıdan bilinç getirme partinin rolüdür. Sosyalist bilinç, proleter sınıf mücadelesine dışarıdan verilen şeydir, onun içinden kendiliğinden çıkan bir şey değildir ve bunu aydınlar-parti yapar. Bu aydınlar bugün akademinin sıcak odalarındaki, rahat koltuklarında etliye süt-lüye karışmadan teori üreten Marksist etiketliler olmadığı gibi sistemi meşrulaştırmak adına hareket eden aydınlanamamışlar hiç değildir. Ancak içeride görünüp özünde dışarıda olanlar kadar ikinci grup bu anlamıyla o derecede tehlike arz etmemektedir. Aydın kavramı, Gramsci'nin

sınıfın organik aydınları dediği, entelektüel üretimi aşan ve bu kapasiteyi hayata, pratiğe geçiren, sınıfa aktaran, örgütleyici praksis aydınıdır. Elbette ki bu organik aydınlara burjuvazinin her alanda olduğu gibi kültür, sanat alanında verdiği ideolojik mücadelenin karşısında barikat görevi görecektir ve yeni düzenin kuruluşunda inşa işlevi görecektir işçi sınıfının sanatçıları da dahildir. “Sanatçılar dünyayı farklı yorumlamaktadır, ancak önemli olan onu değiştirebilmektir. Altı çizilmesi gereken nokta, sanatçıların dünyayı değiştirmeleri gerektiği değil, lakin sınıf mücadelesinin daha ileri saflara taşınabilmesinde bize nasıl bir katkıda bulduklarıdır. Marksizm’e göre sanatın, bilim-sanat-estetik-etik-siyaset açısından diyalektik bir bütünlüğü vardır.”³

Organik aydınların ve öncünün aktörlerinin bilinç taşıma görevi salt pedagojik bir süreç değil, onunla birlikte pratiksel, siyasî bir süreçtir. Lenin’in deyişiyle, devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz; ancak teori de pratiğin içinden çıkar! Marx’ın ifadesiyle ortam insanları oluşturur, ama insan da ortamı değiştirir! Militanlar işçiye öğretirken kendileri de işçiden öğrenirler. Dolayısıyla nesnellik-öznelik bağlamındaki tartışma Paris Komünü ve Ekim Devrimi ile birlikte ne yapılması gerektiği konusunda söze gerek bırakmayacak derecede açık ve nettir. Devrimin en yalın hali buradan seçilebilir! Bu, nesnellüğün inkârı anlamına gelmediği gibi, onu önemsiz gören de bir anlayış asla değildir. Zira, bilinç de nesnellüğün sınırları içerisinde oluşur, gelişir ve belli bir seyir izler. Nesnellik, üretim tarzından dolaylı olarak bilinci üst belirler; ancak özne de nesnellığı siyasetle değiştirir. Bu anlamda parti ve sınıf arasında kaçınılmaz bir gerginlik havası da vardır ve sınıfı sosyalist bilinçle donatıp siyaset sahnesinde baş aktör yapmak mücadelesinde az ya da çok değişken bir halde bu gerginlik havası olacaktır. Ta ki, özlemine hasretle çektiğimiz tam anlamıyla sınıfsız toplumsal formasyona ulaşana dek.

Sınıf ve sınıf bilinci mevzusunda özetle şunlar ifade edilebilir: “Bireyler sınıfların varlığının farkında olduklarında sınıf farkındalığı, kendilerini bir sınıfa ait gördüklerinde sınıf aidiyeti (kimliği) içindedirler. Sınıf çatışması bilinci ise bu farklı sınıf yapılarının çıkarlarının çelişkili olduğunun farkına varılması durumudur ve çatışma bilinci sınıfı oluşturan nesnel gelişmeler belli sınıfsal günlük deneyimleri koşullar. Bu deneyimler de çatışma bilincinin gelişmesini sağlar. Devrimci sınıf bilinci ise, içinde yaşanan sosyal düzenin gayri meşru görülmesi ve yeni bir düzen arayışına girilmesi durumudur. O halde, sosyalist bilinç devrimci sınıf bilinci-

nin en ileri formudur. Yani, işçi sınıfı açısından doğru devrimci sınıf bilinci sosyalist bilinçtir.”⁴

Güncel olması bakımından ülkemiz gündemini uzun süredir haklı bir şekilde işgal eden TEKEL işçilerinin direnişi ve bu denli ülke koşullarında bu denli direngen ve uzun soluklu oluşunun bir sebebi de kendinde sınıftan kendisi için sınıf bilincinin nüvelerinin pratik içinde oluşmaya başlamasının da etkisinden kaynaklıdır. Nesnel koşullar, zorunlulukların çerçevelediği ve veya sınırlandırdığı bu sınıf mücadelesi pratiği öznenin sarı sendikaya rağmen bilinçli eyleminin bir bileşkesidir. Altyapı-üstyapı diyalektiğinin kuraları işlemektedir. Bu bağlamda nesne-özne diyalektiği öncü işçi sınıfı partisinin güçlü ve örgütlü olduğu koşullarda devrimi hazırlayan, hiç değilse deneyen ve bundan dersler çıkaran bir ortamı yaratma potansiyeline fazlasıyla sahiptir. Ne var ki bugün için en büyük eksiklik öncü partinin yokluğudur. Bu anlamda Türkiye Komünistlerinin görevi bu tarihsel zorunluluktan kaçınmak değil, bu göreve bir an önce soyunmak ve işçi sınıfının tarihsel görevi ile öncüyü birleştirerek tarihi ilerletip Marksist literatürle tarihi nihayete erdirmek, sonlandırmak, sınıf savaşımını çözüme kavuşturmak; yani sınıfsız, sömürsüz, sınırsız, eşit, özgür, adil bir dünya kurmak mücadelesinin ağırlarını örmek, bu yönde büyük adımlarla ilerlemek ve bunu başarmaktır.

Kapitalist sistem, altyapısal olarak da üstyapısal olarak da tüm koşulları sınıfın ve öncünün önüne koymaktadır. Kapitalizmin geldiği evrede, teknolojinin düzeyi düşünülduğünde “emek gücünü iki saate indirmeye yetecek düzeydedir. Üretimi, canlı emek gücünü en aza indirerek robotlarla yapma imkanı vardır. Fakat kapitalizm bunları devreye sokmuyor ve sokamaz.”⁵

Mutlak artı-değer sömürüsü gibi görelî artı-değer sömürüsü de canlı emek üzerinden olduğundan kapitalizm bunları devreye sokmaz, sistemin devamı için sokamaz. Bunu devreye sokacak olan proletarya diktatörlüğü, sosyalizmdir! İnsanlığın kapitalist barbarlıktan komünist özgürlüğe gidişinin evrelerinde asıl görev, asıl yük proletarya partisindedir, işçi sınıfını bilinçlendirerek siyaset sahnesine ve tarihin bizzat yapıcısı konuma getirecek olan da partidir. Doğanın piyasa malı haline getirilerek metalaştırılması, ekolojik dengenin bozulması; din, ırk, mezhep, kültür, kimlik, cinsiyet üzerinden sistemin yarattığı baskı ve yıkıcı sonuçları da göz önüne alındığında nesnel koşullar devrim için oluşmuştur, bu koşulları geliştirip, ilerletecek, örgütleyip sınıfa yayacak ve militan mücadele-

de öncü olacak öznel koşulları hazırlayacak **özneye** ihtiyaç vardır. Bugün olmayan da tam budur; ancak olması kaçınılmaz olan da budur.

Nesnel koşulların potansiyel öncü partiye ve sınıf bilinçli Marksistlere sunduğu avantajlar yanında dezavantajları da fazlasıyla sunmakta, hem üretim ilişkilerini hem de üretici güçleri, sınıfı bölmekte, atomize etmekte ve sınıf bilincine darbe indirerek sınıf savaşımını görünürde engellemekte; ancak esasında perdelemekte, ötelemekte ve ertelemektedir. Esnek üretim, part-time çalışma, performans ücreti, kalite yönetimi, işçi istihdam büroları, işçilerin kırla bağlantısının kesilmemesinden dolayı tam bir işçileşme yaşanamaması; çalışma ortamının fiziksel küçüklüğünden, hemşerilikten, burjuva resmî ideoloji manipülasyonundan gelen paternalistik ilişkiler, din, mezhep, etnik temelli farklılıkların yarattığı gerici ortam, düşük eğitim, politik ve gönüllü kuruluşlara katılımın azlığı, daha az okuma hatta hiç okumama, ekonomik güvensizlik ve gelecek korkusu, izole mesleklerde çalışma, iktidar partisiyle kurulan aşâğılık ama bir nebze zorunlu ve kişilerce uyanıkça ilişkiler (belediyelerdeki işçi profilini incelemek bu anlamda olumludur ve seçim öncesi süreçteki ve kazanıldıktan sonraki işçi atım ve alımları da dikkate alındığında tablo gayet açıktır), yeni fikirlere kapallılık, az toleranslı hatta toleranssız olma bağlamındaki sınıfın otoriter karakteri gibi bir dizi olumsuzluk saymak mümkündür. Bunlara sendikaların durumu ve sermayenin ucuz emek olan bölgelere akışı ve yoğunlaşması da eklenebilir. Lâkin sistemin yarattığı yıkım ve yoksunlaştırma, onları yamama etkisinden çok daha fazla ve doğurgan, sürekli ve tamir etmeyi değil, yıkıp yenisi kurmayı gerektiren türdendir. Aslında önünü görebilenler için bu daha da kolaydır ve bu kolaylığı sınıfa taşıma, aktarma, bu bilinçle harekete geçirme işlevi önem kazanmaktadır. Burada da yine parti sorunsalı ön plana çıkmaktadır.

Ülkemizde TEKEL işçilerinin eyleminde açıkça görüldüğü üzere “hâlâ örgütlü yapılar, hareketi harekete geçirme noktasında değİller, hareket harekete geçtiğinde omuz verme aşamasındalar.”⁶

Günümüz şartları bu aşamayı aşma zorunluluğu göreviyle karşı karşıyadır. İşçi, gençlik, kadın, Kızılbaş-Alevi, Kürt, çevre, köylü, yoksul hareketleri, eğitim, sağlık, barınma, su, enerji hakkı vs. mücadeleleri gerçek düşman ve gerçek hedefe yöneltilmeleri görevi Marksistlerin önünde durmaktadır. Komünistlerin sendikal ve siyasal birliği her zamankinden daha çok ihtiyaç duyulan, ihtiyaçtan öte zorunluluk arz

eden gerçekliği gözden uzak tutulamaz bir olgudur. Bu anlamda gerçeklerden, görevden kaçma değil, ona dört elle sarılma dönemidir. Zira, ya barbarlığın şartlarına boyun eğeceğiz ya da barbarlara boyun eğdireceğiz, üçüncü bir yol yok, tek yol devrim ve sosyalizm; kurtuluş **İşçi Sınıfının Partisi**'nin saflarında örgütlü, bilinçli isyanda ve son tahlilde komünizmdir! Bunu sağlayacak olan da Marksizm-Leninizm ile donanmış ve donanımını sınıfla ve praksisle bütünleştirmiş, diyalektik materyalizmin ışığında somut durumun somut tahlilini yaparak yorumlamayı aşan değiştirme pratiğinde simgeleşen, ulusal ve enternasyonal ölçekte hareket eden **Komünist Partisidir!** Ücretli kölelik düzeninin yıkılışı ve tarihte ilk defa bizzat kendi sınıfını yıkıp tarihi sonlandırmak, sınıfsız, sömürsüz, sınırsız, eşit, özgür, adil bir dünya kurmak, ancak ve ancak işçi sınıfının ve partisinin ortak çelik bilinci ve eylemiyle mümkündür!

Birileri tarihin ve sınıfın bitişini ilan edip kutlayadursunlar, sahte dünyalarını boğacak, tarihi bitirecek ve sınıfları geri dönülmez şekilde ortadan kaldıracak olan, birilerinin hoşuna gitmese de işçi sınıfından başkası değildir ve başka türlü olması ihtimali de akla ve tarih bilimine aykırıdır! Sermeye ve koruyucusu, kollayıcısı ve geliştiricisi devlet devrimcilerle önümüzdeki süreçte nesnel koşulları iyice ve alenen daha net bir biçimde sunacaktır. Öznenin örgütsüzlüğü, dağınıklığı, dar grupçu anlayışı vs. aşılmadığı sürece polyanacılık oynamanın da bir gereği yoktur. Önümüzdeki süreç çok şeye gebe; sonucu belirleyecek olan ise **özne**...

8 Mart 2010-Kocaeli

Dipnotlar:

- 1 V. İ. Lenin, *Devlet ve Devrim*, Çev: Mehmet Kaya, Emek Yayınları, İstanbul, 1976, s.29
- 2 V. İ. Lenin, *a.g.e.*, s. 30
- 3 İsmail Hardal, "Kızıl Bienal'da Göstermelik Sosyalizm", Sanat Cephesi Sosyalist Gerçekçi Sanat Dergisi, Sayı: 1, İstanbul, 2009, s.91
- 4 İlker Belek, *Marksizm ve Sınıf Bilinci*, Dipnot Yayınları, Ankara, 2007, s.73
- 5 Deniz Adalı-Cenk Ağcabay-Mehmet Gül-Babür Pınar-Turgay Ulu, *Marksizm Tartışmalarına Marksist Bakış*, Sorun Yayınları, İstanbul, 2009, s. 148
- 6 Fuat Ercan, "Bu Bir Temizlik Harekatı Ortalık Toz Duman,", <http://www.bianet.org/bianet/siyaset/120289-bu-bir-temizlik-harekatı-ortalık-toz-duman>

Yeni Hareketin Zorunluluğu -II-

Çok parçalı Türkiye solu üzerine genellemeler yapmak doğal olarak ona dışardan bakmayı gerektirir. Genel bakış pek çok ayrıntıyı da görmezden gelmeyi zorunlu kılar.

I. yazıda Türkiye solunun tarihine girmedik. Amaç, anın genel bir görünümünü aktarıp Türkiye Sol hareketlerinin devrim ve sosyalizm mücadelesinde önderlik vasfını taşımadığını gözler önüne sermektir.

Fotoğraf formel mantığın ürünüdür. Hayat ise diyalektiktir, fotoğraf karesine sığmaz. Ancak bir durum belirlemesi yapmak için, birikim için anın deyim yerinde ise dondurulması gerekir. Genel görünümün yansıtılabilmesi için fotoğraf çekmediyse de kısa metrajlı bir film denemesi yapmaya çalıştığımız söylenebilir.

Türkiye sol hareketlerinin hem Marksist-Leninist teoriyle hem de hayatla ilişki-çelişkilerini içeren bir genelleme, yukarda belirtilen amaç için bir yeterlilik sağladığı sürece işlevini yerine getirmiş sayılır. I. yazıda Türkiye sol hareketlerini ideolojik-politik ve örgütsel yaklaşımlarını, durumlarını genel hatlarıyla eleştirdik. Elbetteki bazı olumlu-olumsuz ayrıntılar bu genellemelerin dışında kalmış olacaktır.

Türkiye sol hareketlerini belli bir sınıflandırmaya tâbi tutmadan önce Marksist-Leninist bir hareketin Leninist devrimci bir hareketin olmazsa olmazlarına değinmek yararlı olacaktır. Genel teoride bu olmazsa olmazlar çok açık belirtildiği halde Türkiyede sol hareketler bunlardan birini veya bir kaçını temel alarak kendilerini kolayca Marksist-Leninist ilan edivermektedirler. Hemen her türden sapma bu temel ilkelerin tümünden olmazsa bile kısmen ihlalinden kaynaklanmaktadır.

Türkiye sol hareketlerini Marksist-Leninist olarak değerlendirmeyişimizin, nedeni de temel ilke ihlallerinden başka bir şey değildir. 10 Eylül 1920'den beri Türkiye'de yürütölen devrim ve sosyalizm mücadelesinin bir sürü yenilgi ve teslimiyetle karşı karşıya kalması yine bu nedendir.

Yani Türkiye'de bilimsel anlamda Marksist-Leninist bir örgüt bugüne dek var edilmemiştir. Türkiye'nin özgünlüğü strateji-taktik ve örgütsel duruma yansıtılamamıştır.

Sınıfsal, ulusal sömürü ve ezme-ezilme ilişkisi, kadın cinsinin sömürülmesi ve ezilmesi üretim süreçlerine bağlanarak somut bir temele kavuşturulur. Bu temelde, üretenlerle (emekle) emeğe el koyanlar (sömürenler) arasında var olan çelişkinin ortadan kaldırılmasında üretici güç olan emeğe bir kurtuluş programı, bir yol haritası için zemin oluşturur. Üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki çelişkide üretici güçlerin mevzilenmesi yönünde bir eylem planı için bu üretim sürecine dikkat edilir. Örneğin; Türkiye’de egemen toplum biçimi kapitalizmdir. Özel mülkiyet de piyasa ekonomisi diye özetlediğimiz kapitalist üretim ilişkilerinde üretimi gerçekleştiren emeğe bir bakalım; Türkiye’de üretilen mal ve hizmetlerin kaba bir tahminle %70’inin ücretli emekle sağlandığı söylenebilir.

Nüfus içindeki oranına bakmaksızın, mal ve hizmetler sektöründeki bu ücretli emek (işçi sınıfı) kapitalist üretim ilişkilerinde en çok sömürülen olmuyor mu? Kapitalizme karşı verilecek mücadelede şu veya bu şekilde bu ücretli emeğin örgütlenmesi bir zorunluluk değil mi? Başka türlü üretenlerin yönettiği bir ülke kurulabilir mi? Yani üreten sınıf ve katmanların sömürücü sınıf ve katmanlara karşı, devrim mücadelesine çekilmesi başarılmadan devrim ve sosyalizm mücadelesinin ayakları havada kalmaz mı? Sömürülen uluslar için, sömürülen cins için durum bundan farklı değildir. Marksizm-Leninizm teori ve pratiği bize şunu gösteriyor. Bu üç sömürüde emek güçlerine dayanmadan, onları örgütleyip sömürenlere karşı mücadeleye çekmeden veya sömürülen güçleri dikkate almadan devrim ve sosyalizm mücadelesi yürütülmez. Kapitalizme karşı yürütülen devrim mücadelesi kolektif eylem gücüne sahip sınıf başta olmak üzere diğer emekçi sınıf ve katmanları örgütlemeyi birincil iş olarak almalıdır. Önceliğini buna vermeyen bir hareketin Türkiye’de Marksist-Leninist olarak nitelenmesi genel teori ve pratiğin inkâr edilmesi anlamına gelir.

Leninist bir devrimci hareketin birincil görevi örgütsüz ve dağınık olan işçi sınıfı ve diğer emekçi katmanları (yoksul köylülük, kent küçük üreticileri, işsizler) savunma ve saldırı örgütlerine kavuşturmadır. İşçi sınıfı ve diğer emekçi katmanları düzen içinden düzen dışına doğru çekme birincil görevle at başı giden zorunlu bir görevdir. Bu görev yerine getirilmezse kitlelerin eseri olan devrim, ekonomizme ve reformizme kurban edilmiş olur. Bütün mücadele biçimleri (ideolojik, politik, ekonomik) üretici sınıf ve katmanları, işsizleri hoşnutsuzları kapitalizme karşı örgütleyip donatmak amacıyla belli bir program dâhilinde kullanılmazsa

yürütülen mücadele Leninist sayılmaz. Kitlelerin devrimi için kitlelerin kendilerini yönetebilme iradesini ortaya kayması gerekir. Leninist devrimci bir hareketin kitleleri bu aşamaya getirmesi gerekir.

Bir çeşit devlet sosyalizmi olan reel sosyalizmin çözülüşü bize üretici kitlelerin ancak kendi iktidarlarına sahip çıkabileceklerini gösterdi. Üretici kitlelerin devriminin hedefi artık devlet sosyalizmi değil, üreticilerin doğrudan iktidarı olan proletarya diktatörlüğüdür. Bir devrimci hareket, Türkiye’de üretici kitleleri sadece devrim için değil, devrimci iktidar için de ekonomik, demokratik, politik örgütlenmelere çekebildiği oranda Leninist sayılır.

Leninist bir devrimci hareketin, bir başka niteliği de enternasyonalist olmasıdır. Ulusların eşit ve özgür birlikteliği için devrimin dünya üzerine yayılması amaçlı örgütlenmeler içinde yer alması gerekir. Bu örgütlenmeler yoksa onların kurmayını üretmesi de öncelikli amaç edinilmelidir.

Marksist-Leninist bir hareketin sahip olması gereken ilke ve amaçlar kuşkusuz yukarıda sıraladıklarımızla sınırlı değildir. Yukarıda belirttiğimiz özellikler Türkiye sol hareketlerinin bir türlü uyamadıkları ilkelerden ayırdedici olanlardır. Bu özellikleri savunduklarını söyleseler de pratikte bunun tam tersini göstermişlerdir. Bugüne baktığımızda 30-40 yıllık örgütlerin üretici sınıf ve katmanlarda meşruiyetleri yoktur. Az çok sınıf içinde çalışanların da çoğunluğu kontra olan sendika bürokrasisine payanda olmaktan öte bir işlevleri yoktur. Esamisi bile okunmayan bu kadim örgütlerin değil üretici sınıf ve katmanların devrimine hizmet, o devrime köstek olmamaları bile sevindirici sayılmalıdır. Sol hareketleri daha iyi anlamak onların Türkiye devrimine önderlik etmekten ne kadar uzak olduklarını kavramak için yukarıda belirttiğimiz ayırdedici özellikler ışığında bir sınıflandırma yapalım:

1. *Sol Devrimciler*: Bunlara radikal sol hareketler demek de mümkün. Devrim ve sosyalizm amacını taşıyalar da üretici sınıf ve katmanların sömürücü sınıf ve katmanlara, onların örgütlerine karşı mücadeleye çekilmesinde (savunma ve saldırı taktiklerinde) esamileri okunmaz. Onlar profesyonel kadrolarıyla devrim yapma hayali içindedirler. Hemen hemen bütün sınıf ve katmanlardan kadro devşirip kitleleri bu kadro eylemliliklerinin desteğinde tutarak devrime yürümek isterler. Küçük-burjuva karakterli bu örgütlerin programatik yaklaşımları ne olursa olsun üretici sınıf ve katmanların devrimcileşmesine hizmetleri olmaz. Ekonomik, demokratik kitle örgütlenmeleri bu hareketler için tek tük

kadro çıkarılabilecek bir alan ve yürütülen ileri politik mücadeleye destek unsurlarıdır. Türkiye özgünlüğünde bu stratejik plana sahip örgütler genel teoriyi söylem düzeyinde tutarlar. Açık alan etkinliklerinde pragmatizm temel ilkeleri olur. Bu yönleriyle revizyonist-reformist yapılarla yarışır. Giderek sayıları azalan, güçleri zayıflayan bu yapılanmalar sık sık kadro kıyımlarına maruz kaldıkları için şehitleri üzerinden belli bir politik güç olma iddiasını sürdürmektedirler.

Sol devrimci yapıların teorilerine ve bugüne dek sürdürdükleri mücadelelerine bakarak şu belirlemeleri yapabiliriz:

Belirledikleri strateji planı başka ülkeler için geçerli de olsa Türkiye özgünlüğüyle örtüşmemektedir. Üretici sınıf ve katmanlarla, sömürücü sınıf ve katmanlar arasındaki çelişkiyi olduğu gibi görmeyip şablonlara ülke gerçekliğini uydurmaya çalışırlar. Proletarya başta olmak üzere üretici sınıf ve katmanlardan kopukturlar.

Devrimi kadrolar üzerinden planladıkları için kapitalizmle uzlaşmaz çelişkisi olan işçi sınıfının ve diğer emekçi katmanların, işsizlerin, örgütlenip devrimcileşmesini temel uğraş olarak almazlar.

Devrim anlayışları ancak devlet sosyalizmine uygun olduğu için kitlelerin bugünden kendi kendilerini yönetebilme becerisi kazanmalarına katkıda bulunmazlar.

1. yazıda da belirtildiği gibi Kürt sorunu merkezinde enternasyonalizm ilkelerini çiğneyerek sosyalşoven bir çizgide istikrarlı bir biçimde dururlar.

Küçükburjuva karakteri taşımalarından dolayı saman alevi gibi parlayıp sönen sol devrimci yapılar büyük kadro kayıplarıyla devrimciliğin geniş kitlelerde sempati bulmasına engel olurlar.

Bu özellikleri artırmak olası, ama bunlar bile sol devrimci yapıların Türkiye devrimine öncülük edemeyeceklerini açıkça gösterir. Yine bu özellikler bu hareketlerin Marksizm-Leninizm dışında değerlendirilmesi gerektiğini yeterince gösterir.

2. *Klasik revizyonist reformistler*: Devrim ve sosyalizm amacını programlarına alsalar da, sınıfların mevzilenişine göre bir program oluştursalar da, kitleleri düzen dışına çekme amaçları yoktur. Açık ya da gizli örgütlenmeleri taktik düzeyde, düzenin sınırlarını aşamaz. Genelde sınıf vurgularıyla tanınırlar. Çalışmaları sendikal faaliyetin dışına çıkmaz. Sendika bürokrasisi ile uzlaşıp kendini var etmeye çalışırlar. Sınıfın devrimcileşmesini tek tek sınıf üyelerinin kendi partisine veya örgütüne ka-

ılması olarak algılar. Bu tarz onu reformlarla sınırlı olan bir mücadele hattında tutar. Açık parti olanlar genel politik söylemle oy avcılığı yapıp parlamentoda yer bulmak ister. Orta burjuva karakterli bu yapılanmalar Türkiye sol tarihinde bir kortizon işlevi görmüşlerdir. Sosyalizm düşüncesini yayarken olumlu bir işlev görmüşlerdir, ama devrim gibi bir salaş örgütlenme işlevinde ise kendilerini ve kitlelerini uzak tutmaya çalışmışlardır.

Bir orta burjuva sol hareketi olarak bu yapılar egemen kliklerden birine dayanmadan ayakta duramazlar. Ulusalçı bir çizgide durmaktadırlar. Bütün özellikleri dikkate alındığında devrimden çok karşı devrime daha yakın dururlar.

3. *Yeni revizyonist reformist sol*: Türkiye solunun ana gövdesini oluşturur. Bu cenaha katılımların günden güne arttığını düşünürsek devrim ve sosyalizm için en tehlikeli kanadın bunlar olduğunu söylemek yanlış olmaz. 1990 yıllarında küçükburjuva devrimciliğinden kopup büyük gruplar halinde bu cenaha yerleşen bu siyasî yapılar yeni orta burjuva sol hareket olarak da tanımlanabilir. Klasik revizyonist-reformistlerin aksine bu cenah Marksizm-Leninizm'in temel ilkelerine saldırır. 1960'ların sonlarında Avrupa solunun ideolojik argümanlarını temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp yenilenme, özneci yaklaşımları örgütsel işleyişte liberalizmle birleşince ortaya devrim ve sosyalizmin tasfiyesi çıktı. Postmodernizm, postmarksizm kabul etmeseler de bu yapıların temel yaklaşımıdır.

1. yazıda temel ist diye nitelediğimiz bu akımların üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki çelişkileri dikkate alarak bir program, bir eylem planı ortaya çıkarmalarını beklemek, öküzü altında buzağı aramakla eşdeğerdir. Bu yapılar var olan toplumsal hareketlerden yararlanmak, daha doğrusu o hareketlerin üstüne çöreklenmek isterler. Bu anlamda reel politiktirler. Üretici sınıf ve katmanlar bu hareketlere göre öznelerden sadece biridir. Belirledikleri diğer öznelerle işçi sınıfını bir tutmasalar da devrimi üretim sürecindeki ilişki çelişkiden koparırlar. Bu tür yapılar üreten sınıf ve katmanların devrime, iktidarına katkı sunmaktan daha çok bu sürecin önüne takoz olurlar. Her ne kadar Marksizm-Leninizmi reddetmeselerde ki, bu sadece söylemdir, onları tamamen Marksizm'in, Leninizm'in dışında görmek daha doğru olur. Kürt hareketinin eteklerine tutunmaya çalışmaları onları devrimci görmeye yetmez.

Üç grupta toplamaya çalıştığımız Türkiye sol hareketlerinin nicel ve nitel güçleri ortadadır. On milyonlarca işçinin on milyona yakın işsiz, bir o kadar da yoksul emekçinin olduğu bir ülkede bu devrim dinamik-

lerini örgütleyip mücadeleye çekebilme gücü bu yapıların hiç birinde yoktur. Dahası böyle bir arayış içinde oldukları söylenemez. Varsa yoksa bugüne dek yürüttükleri mücadele biçiminde ısrar ya da bir araya gelip var olan belli bir güce yaslanmak. Hal böyle olunca bütün devrim dinamikleri (Kürtler hariç) dejenerasyona uğruyor, bunalım derinleşiyor, sosyal kurtuluş umudu dahi sunulmayan kitleler bireysel kurtuluş yollarında metalaştırabildiği ne varsa onu piyasa ekonomisinin çarklarına sunuyor. Dayanışma, kolektif davranma, paylaşan gibi ilkel ve modern komün değerleri çürümeye yüz tutuyor. Gerçek bir devrimci öznenin eksikliği fuhuştan, uyuşturucu kullanımından, intiharlara, cinnetlere kadar uzanan yozlaşma olarak ortaya çıkıyor. Bu dibe vuruş ya da dibe çakılmadır. Türkiye solunun çare olamadığı bu vuruş ve çakılmaya ancak yeni Leninist bir devrimci hareket çare olabilir.

Yeni Hareketin Ayırdedici Nitelikleri

Devrim dinamiklerinde yaşanan yozlaşma ve çürümenin önüne bu dinamikleri sosyal kurtuluşa inandıracak, bağlayacak bir özne geçebilir. Kendi dar dünyalarına hapsolmuş, kerameti kendinden menkul Türkiye sol hareketleri **özne** sorununu çözmekten oldukça uzak olduklarını kendi pratikleriyle kanıtlamışlardır. 1970 sonrasını gözden geçiren herkes bu gerçeği kabul eder. Yakıcı bir özne sorunuyla karşı karşıyayız. Bu özne Marksizm-Leninizm'in birikimi ışığında Türkiye özgünlüğünü yakalayan ve aynı zamanda üç grupta topladığımız Türkiye solunu eleştirip aşan bir sürecin ürünü olacaktır. Bu sadece teorik tartışma süreci olmayacaktır. Başta proletarya olmak üzere bütün emekçi sınıf ve katmanları buldukları konaktan (ricattan) savunma ve saldırı taktiklerine çekebilme süreci olacaktır.

Bir ülkenin özgünlüğü o ülkenin üretici güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki çelişkinin farklılığıdır. Kolektif eylemlilik, tarih, coğrafya teknik üretici güçleri hemen her ülkeyle benzeyen yönler barındırabildiği gibi başka ülkelerde olmayan özellikler de taşıyabilir. Üretici güçlerin, üretim ilişkilerini patlatması anlamına gelen devrime ebelik edecek devrimci hareketin, dayandığı üretici güçlerin özgünlüğünü görmezden gelmesi düşünülemez. Bunu düşünen şabloncuların ne hale düştüklerini yeterince açıkladık. Türkiye'nin özgünlüğü sadece emperyalist-kapitalist sistemin Türkiye sermayesine ve onun devletine biçtiği rolden kaynaklanmaz. Sosyal üretimi gerçekleştiren kolektif eylem gücü (işçi sınıfı) başta olmak üzere, diğer üretici güçlerin farklılığından da kaynaklanır.

Bir devrimci örgüt öncelikli olarak bu farklılıkları dikkate alır ve yaptığı tespitler üzerine stratejik planı oluşturur. Bu işin teorik kısmıdır. Pek çok araştırma ve incelemeye gereksinim duyulan kısmıdır. Burada parti program perspektifleri yazamayacağımıza göre Türkiye'nin özgünlüğünü de bütün yönleriyle açıklamaya da gerek yok. Burada sadece yeni bir hareketin taşınması gereken farklı yönlerle Türkiye'nin özgünlüğü arasında bağlantılar kurmak yeterli olacaktır.

Türkiye'de mal ve hizmet üretimini gerçekleştiren ücretli emek (bütünüyle işçi sınıfı) nüfusun %30'unu oluşturmaktadır. Toplam üretimin çok büyük miktarını üreten ücretli emek bütünüyle mülksüz değildir. Kırsal veya kentte, özel mülkiyetle bir bağ taşıyanların sayısı hiç de az değildir. Bu durum Türkiye'de Prusya tipi kapitalizmin kaplumbağa hızıyla gelişmesinden, sınıfın kolektif eylem gücünü zayıflatmak için başvurulan kapitalist yöntemlerden kaynaklanır. Fordist üretimin parçalanması sonucu küçük kümeler halinde orta ve küçük işletmelere dağılan işçi sınıfının küçük özel mülkiyetle de bir bağ taşınması, onun özgüç olma özelliğini ortadan kaldırmaz. Üretimdeki rolünün yanında hâlâ kolektif eylem gücüne sahip tek sınıftır. 1980'den bugüne kadar geçen sürede mal ve hizmetler sektöründe istihdam edilen ücretli emeğin eylemleri ortadadır; 1989 bahar eylemlilikleri, 1990'lı yılların başındaki Zonguldak Maden İşçilerinin yürüyüşü, kamu emekçilerinin on yıllara yayılan eylemlilikleri...

Bu eylemlilikler bir devrimci öznenin yokluğunda, kontra sendikaların varlığında gerçekleşiyor. Çok parçalı oluşuna rağmen, siyasal örgütlülüğünün olmamasına rağmen gerçekleşen bu eylemler bir bütün olarak işçi sınıfının Türkiye devriminde özgüç olabileceğini gösterir. Yeter ki onu savunma ve saldırı örgütlerine sahip kılacak bir irade ortaya çıksın.

Türkiye'de mal ve hizmetler üretiminin geri kalanını gerçekleştiren yoksul köylülük ve kent küçükburjuvazisidir. Bu katmanların sayısal oranı ücretli emeğe denktir. Küçük meta üretimi giderek tasfiye edilse de belli oranda varlığını sürdürmektedir. Bu küçük mülkiyetli emekçi katmanlar destek gücü kapsamındadır.

Bir başka destek gücü de açık ve gizli işsizler ordusudur. Her geçen gün sayıları artmakta olan işsizler, bir yandan ücretli emek üzerine baskı kurarak ücretleri düşürmekte diğer yandan içine düştükleri değersizlik ortamında her türlü dejenerasyonun açık hedefi olmaktadırlar. Üniversite kapılarında ve üniversitelerde yığılan gençliği geleceğin işçi ve işsizler potansiyeli olarak görmek gerekiyor.

Devrimci özne sorununu teorik tartışma süreciyle çözmeye çalışmanın yeterli olmayacağını belirtmiştik. Devrimci özne sorununu, parti sorununu, önüne koyan devrimcilerin teorik çalışmaların yanı sıra özgüç ve yedek güçleri savunma ve saldırı taktiklerine örgütlemeyi de önlerine koymaları gerekir. Merkezi bir devrimci – demokratik, işçi – kitle örgütlenmesinin parti sorununun çözümüyle birlikte yürüyeceği açıktır. Yeni Hareketin kurucu adayları pratikte kendilerini sınama olanağını ancak özgüç ve yedek güçlerin ricattan çıkarak böyle bir devrimci demokratik kitle örgütünde yapabilirler. Bu örgütün ilke ve amaçlarını yöntemlerini bir başka yazıya bırakarak özne ve devrim sorunundaki işlevine ağırlık vereceğiz.

Devrimci parti her şeyden önce kadro sorunudur. Kadro, yaşamının merkezine devrim ve sosyalizm mücadelesini almış, özel mülkiyetten ve onun uzantılarından bütünüyle kopmuş modern komün kişiliğine yönelmiş, kolektif davranma alışkanlığı kazanmış, bütün mücadele biçimlerinde yeterlilik göstermiş bir savaşçıdır. Böyle bir kadro gizli odalarda, salonlarda, kültür merkezlerinde yetiştirilmez. O ancak kitlelerin kolektif eylemlilik sürecinde pişerek yukarıda sıraladığımız öncelikleri kazanır. Devrimci–demokratik işçi-kitle örgütü, parti için gereken kadroların içinden çıkabileceği bir ortamdır da.

Türkiye de sınıf ilişki çelişkileri, devrimin işçi sınıfı öncülüğünde kitlelerin eseri olarak gerçekleşeceğini gösteriyor. Özgüç ve yedek güçlerin büyük bir bölümünü örgütlemeyi başarmış merkezi bir devrimci demokratik örgütlenme kitlelerin düzen dışına çekilebilme olanağını da vareder. İşyeri işkolu bazında örgütlenen sendikaların şu ya da bu nedenle düzen içinde kaldıkları biliniyor. Sendikalar yeni süreçte işçi sınıfının devrimcileşip düzen dışına çıkmasında bir işlev taşımadıkları için sendikaları aşan yeni bir örgütlenmeye gereksinim vardır. Ayrıca işçi sınıfı ve işsizleri kent ve kırsal yoksullarını tek ve merkezi bir örgütlenme olarak sendikalarda toplamak doğru değildir. Olabildiği kadar bütün köy ve mahallelerde, sektörel ayırım yapmadan bütün işyerlerinde kurulmuş devrimci demokratik işçi ve emekçi birlikleri hem ekonomik demokratik mücadelenin yürütücüsü hem devrimin ve devrim sonrasındaki iktidarın yürütme organı olarak düşünülmelidir. Sendikaları, üretim-tüketim kooperatiflerini kuran ve besleyen böyle bir merkezi örgütlenmenin içinde boyu boyunca uzanmış devrimci çelik çekirdek rahatlıkla kendini var edebilir, gizleyebilir.

Demek ki Yeni Hareket sınıf stratejisini benimseyecek. Üretimdeki konumlarına göre sınıf ve katmanları yerleştirecek. Bugünden atacağı

güncel adımla devrim ve devrim sonrası iktidar bağlantısını kurmuş olacak. Buna strateji-taktik bütünlüğü denir.

Kürt sorunu yakıcı bir sorun olarak gündemdeki yerini korumaktadır. Bu sorun uluslararası sermaye ile bütünleşmiş Türkiye egemen sınıflarıyla Kürt hareketi arasında sıkışmış kalmıştır. Kürdistan İşçi Partisi kendi ulusunun özgüç ve destek güçlerini örgütlemeyi başarmış, Türkiye egemen sınıflarının karşısına dikilmiştir. Türkiye işçi sınıfı ve emekçi katmanları sömürülen ve sömürülmeye aday olan yığınları, öznesiz oldukları için kendilerine düşen tarihsel görevi yerine getirmekten çok uzak kalmışlardır. Yeni Hareket Kürt sorunu özelinde enternasyonal bir anlayış geliştirmek zorundadır. Bu anlayış I. yazıda belirttiğimiz Türkiye sol hareketlerinin Kemalist, sosyalşoven, incelmış sosyalşoven tutumların dışında bir anlayış olmalıdır.

Söz konusu olan, bir ulusal sömürgeci Kürdistan'ın bütün parçalarıyla sömürge olmaktan kurtulması bugünün gerçekliğinde ulusal ve sosyal kurtuluş programının birlikte yürütülmesiyle mümkündür. Yeni Hareket Türkiye işçi sınıfı ve emekçilerini Kürdistan'ın ulusal ve sosyal kurtuluşu için enternasyonalist destek güç olarak da örgütlemeyi önüne koymalıdır. Böylece ulusların eşit ve özgür birlikteliği yönünde önemli bir adım atılmış olur. Kürt önderliğinin enternasyonalizm vurgusu ortadadır. Her iki ulusun devrimci özneleri ayrı ulusal devletlerin üzerinde bir enternasyonalist örgütlenme olan Demokratik Halk Cumhuriyetler Birliği (DHC) projesine yakın durmalıdır. Emperyalist kapitalizmin AB Avrasya gibi birlik çalışmalarına Türk ve Kürt siyasal öznelerinin böyle bir proje ile karşılık vermesi devrimin yayılması açısından önemli olacaktır.

Yeni Hareket, dünyadaki diğer ulusal sorunlar konusunda da 3. Enternasyonal'den şu noktada ayrışmalıdır. Sosyal kurtuluşu da hedeflemeyen hiçbir ulusal hareket desteklenmemelidir. Mustafa Suphi'lerin trajedisi 3. Enternasyonalin kararının ne kadar hatalı olduğunu göstermeye yeter. Sömürülen ulusların ulusal ve sosyal kurtuluşlarını bir bütünlük içinde gören siyasî bir özne yoksa, Yeni Hareket böyle bir iradenin inşası için çaba harcamalıdır.

Türkiye'de yaşayan diğer ulusal azınlıklar (Laz, Arap, Çerkez...) konusunda 'mutlak eşitlik' ilkesini esas almalıdır. Türk işçi ve emekçilerinin diğer uluslardan işçi ve emekçilerinin ulusal haklarına sahip çıkması bir gerekliliktir. Yeni Hareket Türk işçi ve emekçilerindeki sosyalşovenizmi bu yöndeki çalışmalarla kırmalıdır. Yeni Hareket bilmelidir ki milliyetçilik, sosyalşovenizm son tahlilde sermayeye yedekler.

Kadın sorununa geçmeden bir yineleme yapalım. Yeni Hareket çok özneliği reddetmeli, tekçi olmalıdır, yani insanlığın tek kurtuluş ideolojisi bize göre bilim olan Marksizm-Leninizm'i bir eylem kılavuzu olarak almalıdır. Ulusal, sınıfsal, cinsel sömürü sorunlarına bir ideolojik çerçevede bakmalıdır. Dogmatik olmamalı yeni süreçlerde ideolojii yeniden üretebilmelidir. I. yazıda Temelist diye nitelediğimiz yeni revizyonist reformistlerin kadın sorununun çözümünde Marksizm'i yetersiz bularak feminizme yönelmelerini eleştirmiştik. Kadın sorununu; emek sürecinden, sosyal üretim sürecinden kopararak ele alan feminizmi; cinsel kimlik vurgusuyla bugün için bir orta burjuva kadın hareketi olduğunu belirtmiştik. Bu ideolojinin tarihsel ve güncel olarak kadın sorununu çarpıtıp sömürülen kadın yığınlarını son tahlilde; hem egemen sınıflara, hem de yozlaşmış babahanlığa hizmet eder duruma getirme çabası içinde olduklarını vurgulamıştik.

Türkiye gerçekliğinde sömürücü sınıf kadınlarının (tekelci burjuva, orta burjuva, sivil- asker bürokrasi tefeci- bezirgan kadınlarının) bu sınıf ve katmanların erkekleriyle olan sorunları sömürüden pay alma mücadelesi olduğu için bizi hiç ilgilendirmemelidir. Çünkü bu sınıf ve katmanlar düşman cephede yer almaktadır. Ayrıca bu sınıf ve katmanlarda kadının ikinci, sömürülen olduğunu düşünmek körlükten değilse alıktıktan başka bir şey değildir. Bize toplumsal emek sürecinde yer alan veya yer almaya aday olan sınıf ve katmanlardan kadınların babahan sömürü ve zorbalıkla olan çelişkileri ilgilendirir. Kadın emeği üzerinde hem sömürü hem egemen sınıf ve katmanlarının sömürüsü hem de yozlaşmış babahan erkeğinin sömürüsü; temel aldığımız sınıf ve katmanlarda farklılıklar taşımaktadır. Türkiye'de bu farklılık kentlerden kırlara, bölgeden bölgeye kendini gösterir. Yani bir bütünsellik arz etmez. Örneğin ikisi de ücretli çalışan olan kadın ve erkek arasındaki sömürü ilişkisi, küçük özel mülkiyetinde üretim yapan yoksul köylü kadın ve erkek arasındaki sömürü ilişkisinden farklıdır. Ayrıca, bugün için İzmir veya İstanbul'da herhangi bir evde yaşanabilen kadın-erkek çelişkisi Sivas veya Kırşehir'den farklıdır. Sorunun kültürel boyutu da vardır.

Ama bütün bunlar kapitalist sistemde ister sosyal üretim, ister ev, isterse kent ve kır özel mülkiyetinde olsun kadın emeğinin erkek sınıfaşları tarafından sömürülmediği, kadın istismar edilmediği anlamına gelmez. Kapitalizm kadın ve erkeği sosyal üretim sürecinde yan yana getirebilmişti; ama bunu ihtiyaç duydukça kısmen yapabilmiştir. Aynı emek sürecinde bir araya getirdiği bu iki cinsin aralarındaki 'tarihsel kan davası' sorununu aile ve ev ekonomisini canlı tutarak yeniden üretmiştir.

Yani kadını özgür işgücü yaparak bir prangadan kurtarmış ama aile ve ev ekonomisi içinde başka bir prangaya vurmuştur. Kapitalizm ucuz işgücü peşindedir, bunun için yedek işçi ordusu, işsiz ordusu yaratmak zorundadır. Bu işsizler ordusu içindeki kadınların durumu daha vahimdir. Önlerinde ev kadını olmak ya da cinsel meta olarak 'piyasa-ya çıkmaktan' başka bir yol bırakmamıştır. Her iki durumda kaybeden, kadındır; kazanan kapitalizm ve babahan erkektir. Küçük meta üretiminin gerçekleştiği küçük özel mülkiyetlerde de durum üç aşağı beş yukarı aynıdır. Kısaca bugün kapitalizm kadın emeğini sömürmekle kalmayıp, onu sınıfdaşı erkeğin bir bakıma insafına bırakarak çifte sömürüye tâbi tutmaktadır.

Daha fazla ayrıntıya girmeden Yeni Hareket için şu belirlemeleri yapabiliriz; kadın emeği sosyal üretime çekilmeli. Buna işçileşmek diyoruz. Ev ekonomisi sosyalleştirilmeli. İnsan türünün üreyimi de sosyal güvence altına alınmalı. Bütün toplumsal emeğin olduğu gibi kadın emeğinin üzerindeki kapitalist sömürü kaldırılmalı. Bu maddî temeller üzerinde babahan, anahan kültürel kalıntılar tümüyle kazanmalı. Yeni kadın, yeni erkek sentezine varılmalıdır. Anahan veya babahan hukuk yerine bilimsel insani bir anlayış yerleştirilmeli. Kadının nihai kurtuluşunu ifade eden bu süreç, Yeni Hareket için atacağı ilk adımdan başlatılması gereken bir süreçtir.

İşçi ve emekçi kadının, işsiz kadının önünde kurtuluş yolu olarak işçileşmek- devrimçileşmek- iktidarlaşmaktan başka bir yol yoktur. Bu yolun özgücü bu sınıf ve katmanların kadınlarından başkası değildir. Yeni Hareket, Leninist devrimci hareket kadın nüfusunun çoğunluğunu oluşturan işçi ve emekçi kadınları örgütlemeyi birincil görevlerden saymalıdır. Örgütün çoğunluğunu ezilen sömürülen kadın dinamiğinden yetiştirilen devrimci kadınlar oluşturmalıdır. Ulusal, sınıfsal, cinsel sömürünün tümünden ortadan kaldırıldığı bireylerin eşit ve özgür bir biçimde yaşadığı tek bir dünya sistemi olan komünizme başka türlü varılamaz. Yeni Hareket içinde devrimci kadınlar hem sömürücü sınıf ve katmanlara hem de kendi sınıfdaşı olan erkeklerdeki babahan eğilimlere karşı mücadele yürüteceklerinden kendi içlerinde özerk bir örgütlenme yaratmak zorundadır. Şimdilik devrimci kadınlar birliği diye adlandırabileceğimiz bu özerk yapı, Yeni Hareket içindeki babahan eğilimlerin kaldırılmasında özgüç işlevi görebildiği gibi hem kendi içinde hem de içinde yer aldığı işçi ve emekçi kadınlar içinde anahanlık eğilimlerini de ortadan kaldırmakla görevlidir. Bir bakıma Yeni Hareketin devrimci kadını

ve erkeği, anahanlık-babahanlık, tez-antitez'inden yeni insan sentezine ulaşabileceği bir örgütlenme, bir örgütsel işleyiş oluşturmak zorundadır.

Emek sürecinde yeni sınıf temelinde bir araya gelen iki cinsin aralarındaki egemenlik problemi aynı örgütsel yapı içinde ayrı durarak çatışmalı bir süreçle çözülebilir. Bütün sömürü biçimlerinin tasfiyesi için yeterli bir ideoloji olan ML tek çatıdır.

Yeni Hareketin diğer ayırt edici özelliklerine I. yazıyı dikkate alarak devam edelim. O yazıda Türkiye sol hareketlerinin örgütsel yapılanmalarının şeflik kurumunu ürettiği, şeflik kurumunun orta ve küçükburjuva bir yansıma olduğunu belirtmiştik. Yeni Hareket hem örgütlenme modeli olarak hem de örgütsel işleyiş olarak Türkiye sol hareketlerinden kopuşmalıdır. Modern komün kişiliğiyle örtüşen kolektif önderlik kopuşun ilk adımı olmalıdır. Örgütsel bilginin bütün kadrolarca bilinmesi, karar süreçlerinde farklı görüşlerin bütün kadrolarca tartışılabilmesi ve yine bu süreçlerde kimseye ayrıcalık tanınmaması, örgütün eşitlerin birliği olması, seçilenin ancak seçenler tarafından geri alınabilmesi, yatay ve dikey örgütlenmelerde periyodik görev değişkenliği olması gibi pek çok özellik, Yeni Hareketi sol hareketlerin çıkmazından uzak tutar. Ayrıca örgütlenme modelinde yerellerin özerkliği, merkezin ülke genelindeki etkinliklerle sınırlanması, sık sık konferans ve kongrelerin yapılması örgütü daha devrimci ve zinde kılar.

Yeni revizyonist reformistlerin devrimci örgütlenmeden kopuşlarında ilk adımları örgütsel disiplini çiğnemek olmuştur. Demokratik merkezîyetçiliği despotik örneklerini dikkate alarak azınlığın, çoğunluğun kararına uymaması yönünde ilkesel dönüşüm yaşamışlardır. Devrim yapmayı başarmış Leninist örgütlenme modelinin dışına çıkmışlardır. Eylem birliği anlamına gelen disiplin; bu yapılarda ortadan kalkmıştır. Yeni Hareket, azınlık görüşünün çoğunluk olması için bütün örgütsel olanakları seferber eder, herhangi bir engel oluşturmaz. Karar süreçlerinde oybirliği sonuna dek aransa da bunun olmadığı durumlarda çoğunluğun kararı bütün üyeleri bağlar. Yani azınlıkta kalanlar çoğunluğun kararını hayata geçirmekle görevlidir. Yeni Hareket yerellerle ilgili kararlarda; yerel örgüt biriminin kararını genel program ve merkezi bir eylemlilikle çelişmediği sürece engelleyemez. Ayrıca hiçbir örgüt birimi, örgüt programı ile örtüşen bir kadro eylemliliğini de engelleyemez. Yeni Hareket bu yönüyle üye ve kadrolarının sınırsız gelişimine olanak sağlar.

Yeni Hareket, kitle mücadelesini esas almakla birlikte bütün mücadele biçim ve yöntemlerini kullanmayı ve buna göre kendini hazırlama-

yı önüne koymalıdır. Devrim, kitlelerin eseri olacaktır. Devrim sonrası iktidar kitlelerin iktidarı olacaksa bütün mücadele biçim ve yöntemleri kitlelerin bu amaca yönelmesine hizmet edecek şekilde kullanılmalıdır. Kitlelerin devrimcileşmesine hizmet etmeyen biçim ve yöntemlerden uzak durulmalıdır. Yeni Hareket kitleleri eğitirken bütün mücadele biçim ve yöntemlerini kullanabilecekleri şekilde eğitmelidir. Ama öncelikli olarak kendi kadro ve üyelerini benzer bir süreçten geçirmelidir. Yeni Hareketin kadrosu sağlık durumu dikkate alınarak hemen her çeşit mücadele yöntemlerine hazır olmalıdır.

Yeni Hareketin dinlere, inanç gruplarına yaklaşımı nasıl olmalıdır? I. yazıda Türkiye sol hareketlerinden bir kısmının mezhepçilik yaptığını söylemiştik. Emperyalist kapitalizmin küresel yaklaşımı ulus ve sınıf kimliklerini, özellikle de sınıf kimliğini ortadan kaldırma noktasındadır. Bunu dinle yani kültürel kimliklerle yapmaya çalışmaktadır: Medeniyetler buluşması, medeniyetler ittifakı, ruhban okulları tartışması, Alevilik açılımı... Kapitalizm öncesi ideoloji olan din-mezhep-tarikat hemen hemen bütün dünyada geçer akçe haline getirilmeye çalışılmaktadır. Amaç giderek sayıca artan işçi sınıfını ve hoşnutsuz kitleleri kültürel kimlikleri temelinde ayırıştırarak rekabet içinde tutabilmek, sınıf kimliğini örselemek, beyinlerden silmeye çalışmak, postmodernizmin etkilerinden ya da hoşnutsuz kesimlerden parsa toplama alışkanlığından olsa gerek sol hareketlerde emperyalist kapitalistlerle aynı kervana katılmaktadır.

Oysa tarihselliklerine bakıldığında kültürel kimliklerdeki farklılaşma farklı tarihlerde farklı toplum biçimlerinin soyutlanmış ve yozlaşmış halleriyle bugüne yansımalarından başka bir şey değildir. Örneğin Alevilik göçebe ortabarbar Türk ve diğer kavimlerin inanç sistemiyken, Sünnilik yerleşik medeniyet toplum biçiminin sistemidir. Karşit iki toplum biçiminin varlığını sürdüremediği ortadadır. Egemen kapitalist toplum biçiminde bu iki kültürel kimlikteki karşitlığın nesnel zemini oldukça zayıftır. Modern sınıflı toplum bu kimlikleri sınıflara ayırıştırılmıştır. Egemenler bütünsel bir Sünnilikten, bütünsel bir Alevilikten söz ederek sınıfsal ayrışmayı gözler önünde silmeye çalışmaktadırlar. Bazı Türkiye sol hareketleri de Sünniliği olmasa da Aleviliği bir bütün olarak görmektedir. Aleviliğin dışlanan, hor görülen, baskılanan bir kültürel kimlik olduğunu öne sürerek Alevi kitleleri kolayca devrim dinamiği yapıvermektedirler. Hal böyle olunca bütün Sünnilik karşı devrimci güç olarak algılanır, gerici ilan edilir. Buradan Kemalist laikliğe selam çakılır. Alevilerin büyük ço-

ğunluğu egemen kliklerden birine, sivil askeri bürokrasiye yedeklenir.

Yeni Hareket bütün dinlere, mezheplere eşit uzaklıkta durmayı bilmelidir. Din ve inanç özgürlüğünü bir vicdan özgürlüğü olarak almalı; bireysel ve toplu ibadet özgürlüğü dışına taşırmamalıdır. İnanç gruplarının bireysel ve toplu ibadet özgürlüklerine engel olabilecek her türlü baskıya karşı mücadele etmelidir. İnanç gruplarının birbirlerine baskı uygulamalarını engellemek, hiçbir inanç grubunun iktisadî ve sosyal hayatta etkisinin olmamasıyla mümkündür. Yeni Hareket inanç gruplarının cemaat, tarikat, vakıf vb. örgütlenmelerine karşıdır. Çünkü bu örgütlenmeler, tefeci bezirgan çıkar örgütlenmesine kolayca dönüşmektedirler. İnanç grubunun Alevi veya Sünni olması bu gerçeği değiştirmez.

Sistem içinde kolayca çözülebilecek ve çözüme sürecinde olan Aleviliğin baskılanma sorunu üzerinde çokça durmak, işçi ve emekçilerin büyük çoğunluğunu oluşturan Sünni kesimi dışlamak anlamına da gelir. Yeni Hareket bütün inanç gruplarından işçi ve emekçileri işsizleri örgütlemeyi önüne koyarken bu kimlikleri eşit görür, hiçbirini dışlamaz. Onlara ateizmi de dayatmaz. Sınıf birliği temelinde, kültürel kimliklere birbirlerine karşı meşruiyet kazandırır. Bir noktayı daha belirtelim: 'yoksul Müslüman hareketi' 'Alevi İşçi Hareketi' gibi postmodernizm kokan örgütlenmeleri daha baştan provokatör ve egemen sınıflara hizmet eden örgütlenmeler olarak ilan eder.

Tarih bir üretici güçtür. Yeni Hareket, hem ulusal hem de enternasyonal düzeyde devrim ve sosyalizm mücadelesine sahip çıkar. Kendini bir kişi ya da hareket kültürle sınırlamaz. Kendi geçmişi kabul ettiği 150 yıllık süreci eleştirel süzgeçten geçirmekten de uzak durmaz. Türkiye özelinde 10 Eylül 1920'de kurulan TKP'den beri gelmiş geçmiş bütün devrimci kişi ve hareketlere karşı da aynı tutumu alır.

Türkiye sol hareketleri ve Yeni Hareketin nitelikleri konusunda söylenecek, tartışılacak daha pek çok şey vardır. Türkiye devrim dinamiklerine Leninist devrimci özne inşa etmeyi taktik ana halka olarak görenlerin, kişi ya da çevre olmaları fark etmez. Bu acil görev için daha hızlı hareket edilmesi gerektiği kanısındayım. Teorik tartışmaların yanı sıra pratikte devrimci-demokratik işçi-kitle örgütlenmeleri için de yan yana gelmeleri bir zorunluluk olacağını düşünüyorum.

Kasım 2009

Not: Yazarımız bazı gerekçelerle bu yazısını ancak *Dergi'mizin* bu sayısına yetiştirebildiği için okurlarımızdan özür dilemektedir.(**S. P.**)

Kürt Halkının Ulusal Sorununun Çözümünün İki Alternatifi

Kürt halkının ulusal sorunu, ya sömüren ve sömürülen sınıflar arasında veya kapitalist-emperyalist sistem içinde ulusal çelişiklere göre çözülebilir. Bu iki çözüm arasında esasa ilişkin farklılıkları gözardı eden reformist “sosyalist”ler, kapitalist-emperyalist sisteme tabi burjuva çözümün dışında başka çözüm yolunun bulunmadığını öne sürmeye devam ediyorlar.

Uluslaşma ve ezen-ezilen uluslar arasındaki çelişkinin kapitalizmin şafağıyla birlikte doğduğu biliniyor.

Burjuvazi, kapitalist sistemi egemen kılmak için, feodalizme karşı, “ulusal” pazar etrafında uluslaşmayı sağlamaya çalışırken, diğer yandan uluslaşmayı ortadan kaldıracak olguların ortaya çıkmasına da neden olur. Burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf farklılığının belirginleşmesi, üretim araçlarından arınan küçükburjuvaların sayısal artışı, burjuvazinin “ulus birliği” sağlama amacının temellerini zayıflatır.

Eğer bir “ülkede” kapitalist gelişme bir yandan ulusal birliği sağlarken, diğer yandan ulusal birliği zayıflatan sınıf farklılıklarını geliştirip, sınıflar arası çelişki ve dolayısıyla çatışmayı ortaya çıkararak, ulusal birliğin parçalanmasının koşullarını oluşturuyorsa, ezen ve ezilen ulus sorununu, içinde bulunulan toplum koşullarına uygun tarzda ele almak kaçınılmazdır.

Türkiye’de komünistlerle Kürt milliyetçileri arasında, Kürt ulusal sorununu toplumun maddî gerçeklere göre ele alma konusunda temel farklılığın olduğu bilinmekte.

Kürt burjuvazisinin temsilcileri, yıllardan beri Kürt halkının ezilen ulus sorununu burjuvazinin egemenliğinde ve kapitalizm koşullarında çözülmesinden yana ısrarlı bir ideolojik ve siyasî çizgi izliyor.

Oysa Marksizm-Leninizm, ezilen ulus sorununun çözümünü ulusun ortadan kalkmasının zeminini güçlendirecek olan proletaryanın sınıf çıkarına göre ele aldı ve ele alır.

Revizyonistlerin dışında hiç bir komünist, tarihsel koşullara göre ileri olan uluslaşmayı sadece savunmakla kalmaz, aynı zamanda onun ulusu ortadan kaldıran koşulları olgunlaştırıp olgunlaştırmadığına göre tavrını belirler¹ ve de çeşitli uluslara mensup proletaryalar arasındaki ulusal çitleri güçlendiren gerici ezilen ulusal hareketlerinden yana tavır ala-

mayacağı gibi, proletaryalar arasında ulusal çitleri ören, ulusların ortadan kalkmasını önleyen ezen ulusa karşı olmaktan bir adım dahi geri durmaz.

Bunun için ezilen ulusun mücadelesi her koşulda “demokrasi içeriklidir” görüşleri gerçeğe tekabül etmediği gibi, ezilen ulus burjuvazisinin gerici hareketlerini aklamaya yarayan burjuvazinin milliyetçi düşüncesini dile getirilmesinden öte bir anlam ifade etmez.²

Kapitalizme karşı mücadeleyi dışlayan ve sosyalizmi (dolayısıyla işçi ve emekçilerin sosyal kurtuluşunu) amaçlamayan ezilen ulusun burjuvazinin önderliğindeki mücadele proletaryanın sınıf hareketi tarafından hiç bir şekilde ve de özellikle kayıtsız, şartsız desteklenemez.

Türkiye’deki kapitalist gelişmenin boyutları göz ardı edilerek, Kürt halkının ezilen ulus statüsünden çıkma mücadelesini, ezilen ulusun ege-men sınıflarının çıkarı doğrultusunda ve sınıf farklılıklarını inkâr eden “ulusal birliğe” tabi olarak ele almak bir sosyalistin görevi olamaz.

Kürt ulusal hareketinin (bazen) bu çıkmazın farkına vararak, “ilkel milliyetçiliğe” karşı olduğunu öne sürmesinin, onun maddî gerçekleri kabul ettiği anlamına gelmediğini özellikle vurgulamak gerekmektedir.

“İlkel milliyetçilik” tanımı milliyetçiliği kategoriye ayırmanın bir izahıdır. Oysa milliyetçilik; burjuvazinin siyasî ve ekonomik egemenliğini kurmanın ve sürdürmenin önemli bir ideolojik silahıdır. Milliyetçiliğin (ulusalcılığın) amacı, çeşitli uluslara mensup işçi ve emekçileri birbirine düşürerek burjuvazinin sömürsüne karşı mücadeleyi zayıflatmaktır.

Kapitalist üretim ilişkilerinin ilerici, burjuvazinin devrimci olduğu ve işçi sınıfıyla, burjuvazi arasında çelişkinin belirginleşmediği dönemde, milliyetçilik doğal olarak ilerici, hatta devrimci bir vasıftaydı.

Feodal parçalanmaya, kapalı tarım ekonomisine karşı, uluslaşmayı ve merkezleşmeyi, kırlara karşı şehirleşmeyi savunan milliyetçilik, doğal olarak toplumun ilerlemesine katkıda bulunuyordu.

Ama emperyalist-kapitalist ve dünya proletarya devrimleri çağında, üretici güçlerin gelişmesine engel olan kapitalist üretim ilişkilerinin gerici niteliğinden ve proletarya devriminin gündeme gelmesinden dolayı, burjuvazinin milliyetçi ideolojisi her türü gerici, karşı-devrimci saldırgan karakterdedir.

Bunun için artık, ister ezen isterse ezilen ulusa ait olsun milliyetçilik (ulusalcılık) tümüyle gericiydir. Milliyetçilik, tümüyle sınıf farklılıkların ortaya çıktığı, ulusun yok olmaya yüz tuttuğu, ulusal devletlerin işlevsiz hale geldiği günümüz koşullarında gericiğin simgesidir.

Bunun için ister “ilkel”, isterse “modern” olsun, milliyetçilik işçi sınıfına ve emekçi kitlelere karşı olan karşı-devrimci saldırgan burjuva ideolojisidir.

Ezilen ulus sorununu sınıf çelişkileri temelinde ele alma; ezen ve ezilen ulus farklılıklarını inkâr eden ve (sınıfın sömürsünü öne sürerek) ezilen ulus gerçeğini görmemezlikten gelen bir düşünceye sahip çıkmayla hiç bir ilişkisinin olmadığı açıktır.

Tam tersine, ezen ulusun baskısını en fazla hisseden ve ulusal baskıdan ötürü de sömürülmeleri katmerleşen ezilen ulusa mensup işçiler ve yoksul emekçilerdir. Dolayısıyla ezilen ulusa mensup işçilerin ve yoksul emekçilerin üzerinde çifte baskı vardır. Ezen ulus baskısı, ezilen ulusa mensup işçi ve emekçilerin daha fazla sömürülmelerinin zeminini oluşturur. Bunun için ezen ulus baskısının tasfiye edilmesinden en fazla sınıfsal çıkarı olanlar, işçiler ve emekçilerdir ve dolayısıyla ezen ulusun zora dayanan asimilasyon politikasından en fazla zarar gören ezilen ulusun işçileri ve yoksul emekçileri, ulusal baskının ortadan kalkmasını ezilen ulus burjuvazisinden daha çok ister.

Örneğin, anadilin yasaklanmasından ve gelişmesinin önlenmesinden en fazla ezilen ulusa mensup işçi sınıfı ve yoksul emekçiler etkilenir.

Ezen ulusun zora dayanan asimilasyoncu politikasının esas hedefi, ucuz iş-gücü piyasasını yaratmak ve artı-değer sömürü oranını yükseltmektir. Bunun için Kürt ulusuna mensup işçilerin ve yoksul emekçilerin ana dilleri yasaklanarak, Türkiye'nin en geri toplumsal kesimi hâline getirilip, iş-güçlerini en ucuz tarzda satmak zorunda bırakılıyor ve en acımasız tarzda sömürülüyor, yoksulluğun girdabına itiliyor.

En kötü koşullarda ve en düşük ücretle çalıştırılan iş kollarında istihdam edilenlerin çoğunluğunu veya önemli kesimini Kürt ulusal kökenli işçiler ve emekçiler teşkil ediyor. Özellikle tarım iş kolunda istihdam edilenlerin hemen hemen tümü Kürt kökenli ve yoksul emekçilerdir.

Bunun için Türkiye'de "Kürt işçi" sınıfının sömürülmesiyle, üzerindeki ulusal baskı iç içe geçmiştir. Kürt burjuvazisinin inkâr etmeye ve sorunu sadece ulusal baskıyla sınırlamaya çalışmasının nedeni de bu gerçektir. Çünkü "Kürt" işçilerinin", yoksul emekçilerin acımasızca sömürülmesinden Kürt burjuvazisi de yararlanıyor.

Tüm bunlardan ötürü, bir ulusal toplum için anadilin fonksiyonu sadece insanlar arası iletişimi kurmakla sınırlı değil ve yine anadil toprak bütünlüğü içinde ulusal birliği sağlamadan öte, o toplumun ve o topluma ait insanların gelişmesini sağlayan "üretim aracı" olma görevini yerine getirir.

Bunun için emekçilerin ve işçilerin toplumsal ilişkileri tanımada, kendi yeteneklerini geliştirmede anadil varlığı ve gelişkinliği önemli rol oynar.

Bugün Türk ve Kürt işçileri arasında sosyal farklılıkların ortaya çıkmasını belirleyen esas unsur, Kürt işçi ve emekçisinin ve de çocuklarının ana dil sayesinde kendini geliştirme imkânına sahip olamamalarıdır.

Türk ve Kürt uluslarına mensup emekçiler arasında “geriliği ve ileriliği” belirleyen esas unsurlardan biri de diller arasındaki eşitsizliktir.

Türkiye'nin, dünya kapitalist pazarlarının en ucuz iş-gücüne sahip olan ülke olmasının nedenlerden biri, Kürt ulusuna mensup emekçilerin “ucuz iş-gücü deposu” haline getirilmeleridir

Kürt işçi ve yoksul emekçilerinin çocukları, doğal olarak kendi anadillerini öğreniyorlar, bu dilin kendilerini geliştirmede katkı sağlayacak döneme girildiğinde ise, Kürtçenin bu görevi yerine getirmesi zorla engelleniyor.

İrkçı Türk devleti, Kürt çocuklarına zorla Türkçe öğretmeye çalışıyor. Böylece, anadili Türkçe olan bir çocuğun gelişmesiyle, olayları ve olguları kavramasıyla, anadili Kürtçe olan ve başka bir dil öğrenmeye zorlanan bir çocuğun gelişmesi, olaylar ve olguları kavraması arasında büyük farklılıklar ortaya çıkıyor. Kürt çocuğu doğal olarak geri kalıyor ve Kürt çocuğu, ne anadili Kürtçenin kendisini geliştirmesi gereken araç görevinden yararlanabiliyor, ne de devletin zorla öğretmeye çalıştığı Türkçeyi doğru, dürüst öğrenebiliyor.³

Son dönemde Kürtçe kurslar açılarak, Kürtçe TV, radyo yayınlarına başlanarak, “Kürtçenin üzerindeki baskıların” kalktığı intibası yaratılmak isteniyor. Bu gibi girişimler Türk burjuvazisinin atraksiyonlarıdır.

Anadili Kürtçe olan bir çocuğun, Kürtçeyi öğrenme diye bir sorunu yoktur, çünkü doğal olarak Kürtçeyi “anasından” öğreniyor. Onun ihtiyacı, Kürtçenin onun yeteneğini geliştirmedeki görevini yerine getirebilmesinin ortamının yaratmasıdır. ⁴ Kürtçenin, ilk (hatta ana) okuldan, üniversite eğitimine kadar Türkiye Kürdistan'ında öğretim dili haline getirilmesi zorunludur. Bu zorunluluk Kürdistan'ın özerk bölge olmasını gerekli kılar. Çünkü bu görevi günümüz koşullarında ancak devlet denilen örgütlenme yerine getirebilir.

Bunun için ilk önce Türkiye'nin demokratlaştırılması temelinde Kürt halkı özgür iradesiyle ve yapılacak demokratik referandumla, Türk halkıyla birlikte bir devletin çatısı altında yaşayıp, yaşamayacağına karar vermesinin ortamını oluşturmak gerekiyor.

Eğer Kürt halkı, Türklerle bir devletin çatısı altında birlikte yaşamadan yana karar verirse, Kürdistan'ın özerk bir bölge statüsüne kavuşturulması zorunludur. Ancak bu koşullarda Kürtçe, Kürt halkının, işçi ve emekçilerin ve toplumun gelişmesinde önemli rol oynayabilir. Uluslaşma aşamasında olan bir toplumda ana dilin dışında hiç bir dil bu görevi yerine getiremez.

Özellikle Kürt ulusuna mensup işçiler ve yoksul emekçiler, sınıf bilincine (her ulusa mensup işçiler gibi) anadilleri (yani Kürtçe) sayesinde kolayca Marksizm, Leninizm'i öğrenerek varabilirler.

Bunun için hiç bir koşulda üniter devlet çatısı altında Kürt halkının ulusal sorunu çözümlenemez. Bunu ileri sürenler veya “Kürtler” adına bu durumu kabul edenler sadece ve sadece Kürt ulusuna mensup işçileri ve emekçileri kandırmaktan öteye gidemezler.

Türkiye'nin bugünkü koşullarına göre Kürt halkının ezilen ulus statüsünün ortadan kalkması işçi sınıfının iktidar mücadelesine tabidir.

İşçi ve yoksul emekçilerin iktidarı ve bu iktidar için mücadelenin dışında Kürt halkının ulusal sorununun tam çözümü mümkün değil.

Soruna genelde yaklaştığımızda, Kürt burjuvazisinin Kürt halkı üzerindeki ulusal baskıdan öyle çok etkilendiği ileri sürülemez. Kürtçenin yasaklanması, onun ve çocuklarının gelişmesini önlemede etkisiz bir rol oynadığını ileri sürmek bir gerçeği dile getirilmesidir.

Çünkü Kürt burjuvazisi, büyük toprak sahipleri, sermayeleri ve servetleri sayesinde bu sorunun üstesinden gelebilme gücüne sahiptirler.⁵

Bugün Türkiye’de Kürt burjuvazisinin, ezilen Kürt ulusuna mensup olmasından dolayı, kapitalist ilişkileri sürdürme faaliyetinde herhangi bir baskıya ve sınırlamaya maruz kalmadığı açıktır. Çünkü çağımızın tekelci kapitalist sermayesi, tüm dünya ülkelerinde kendini yaratmış ve tüm kapitalist ülkeleri bir zincirin halkaları halinde bütünleştirmiştir. Ve böylece burjuvalar arasında ulusal farklılıkların herhangi bir olumsuzluğa yol açmasına imkân tanımıyor.

Bunun için tüm dünya burjuvazisi, “ayrı uluslara” mensup olsalar dahi bir bütünün parçalarıdır.

Tüm bu gerçeklere rağmen Kürt burjuvazisi, Kürt halkının ezilen ulus olmaktan kurtulma mücadelesini kendi sınıf çıkarlarına göre yürütülmesini istiyor ve mücadeleye öncülük ediyor. Burjuvazinin iktidar ve kâr hırsı önlenemez. Kürt burjuvazisi, uluslararası kapitalizmin bir uzantısı olarak, Kürdistanı egemen olmak ve böylece Kürt ulusuna mensup işçilerin ve yoksul emekçilerin sömürmelerinden elde edilen “aslan payına” kendisi el koymak istiyor.

Kürt burjuvazisinin egemenliğindeki devletin, Kürt ulusuna mensup işçi ve emekçinin kendini geliştirmesi için anadilin yasaklanmasına son vermesi, işçilerin, emekçilerin ve çocuklarının gelişmesinde kısmen olumlu bir rol oynayabilir. Çünkü burada ortadan kaldırılan sadece siyasî bir olgudur. Oysa işçilerin ve emekçilerin kendilerini geliştirmelerindeki en büyük engel kapitalist sömürünün yarattığı doğal toplumsal eşitsizliklerdir. Kapitalizmde eğitim, tamamen paranın ve sermayenin gücüne tabidir.

Amansız sömürü çarkı içine hapsedilen işçiler ve emekçiler, anadilin yasaklanmasının ortadan kaldırılmasıyla, kendilerini ve çocuklarını geliştirme, yaşamlarını düzeltme imkânına esas olarak sahip olamıyorlar. Bu durum tüm kapitalist ülkeler için de geçerlidir.

Bunun için sadece iş-gücünün ucuz fiyatla satılmasının ortadan kaldırılması işçi ve emekçilerin sömürülmesini ortadan kaldıramaz.

İş-gücü meta olmaktan çıkarılmadıkça (yani kapitalizm ortadan kaldırılmadıkça) işçi sınıfının sömürülmesi devam eder.

Tüm bunların sonucu olarak, işçi ve emekçi sınıflar için ulusal baskıya karşı mücadele, sosyal kurtuluşa tabi olmak zorundadır. Kapitalizm varlığını sürdürdükçe siyasî (ulusal) eşitsizliğin ortadan kaldırılması esas olarak hiçbir işe yaramaz.

Sınıf çelişkisinin ortaya çıkmasını “önleyen” ezen ve ezilen ulus arasındaki çelişki mi?

Kürt milliyetçisi çevrelerin ortaya attıkları “Kürt ulusal sorunu çözülmeden, anti-kapitalist mücadele gündeme gelmez” görüşlerine bazı “Türk sosyalistleri” de katılmaktan kendilerini alıkoyamıyorlar.

Bu görüşlerin iki ana noktada yanlış olduğunu vurgulamak gerekir.

Birincisi: Türkiye'nin gündeminde olan burjuva demokrasinin elde edilmesi değil. Çünkü burjuva demokrasi tarihsel olarak miadını doldurmuş ve yine burjuvazi, proletaryanın iktidar mücadelesi karşısında demokrasi taleplerinden vazgeçmiş ve gericileşmiştir. Bunun için burjuvazinin yerine getirmedeği ve getiremediği bir takım burjuva demokratik hakların gerçekleştirilmesi de proletaryanın tali görevleri içinde yer almaktadır.

Türkiye, demokratik devrim aşamasını geride bırakmış kapitalist bir ülkedir ve dolayısıyla objektif olarak gündemde olması gereken sosyalizm ve sosyalist demokrasidir.

Sosyalist demokrasi için mücadele, kapitalizm koşullarında halledilmesi gerektiği halde, halledilmeyen burjuva demokratik taleplerin gerçekleştirilmesinin zorunluluğunu inkâr etmez.

Tam tersine burjuva demokratik talepler için mücadele, proletarya demokrasinin (sosyalist demokrasinin) kurulmasında kaldıraç görevlerini yerine getirirler.

İkincisi: Eğer Türkiye demokratik devrim aşamasında olsaydı, anti-feodal demokrasi talepleri yerine getirilmeden, sosyalist devrim aşamasına “geçmenin” imkânsızlığıyla karşı karşıya kalınsaydı; bu zaman gündemde olması gereken aşamalı ve kesintisiz devrim olmalıydı. Bu durumda devrimci mücadelede proletaryanın mutlak öncülüğü zorunlu olur.

Ama “sosyalistler” Lenin'in bu konudaki görüşlerini inkâr edilerek, Menşeviklerin aşamalı devrim anlayışına göre hareket ettikleri için, Kürt ulusal sorununu bahane ederek, sömürülen sınıflarla, sömüren sınıflar arasındaki çelişkinin gündeme gelemeyeceğini ileri sürebilmekteler.

Oysa toplumlarda çelişkilerin varlığını ve çözümünü irade belirlemez.

Devrimin niteliğini objektif koşullar belirler. Bazı dönemlerde, devrim aşamasıyla uyum içinde olmayan ve onunla uzlaşmayan sübjektif koşullar siyasî gündeme egemen olabilir. Ama bu durum geçicidir ve de ne kadar şaşalı dönemini yaşarsa yaşasın; objektif koşulların tayin edici olmasından dolayı bu durumun eninde sonunda geçici olduğu kaçınılmaz bir tarzda ortaya çıkar ve objektif koşullara uygun düşen sübjektif koşulların egemenliği sağlanır.

Tabii ki o dönemdeki devrimin niteliği ile çelişki içinde olan sübjektif koşulları da yine objektif (maddî) olgular belirlemektedir. Kapitalizmin ömrünü tüketen toplumsal sistem olması emek, sermaye çelişkisinin dışında, başka çelişkilerin olmadığını göstermez. Özellikle, burjuvalar arası çelişki varlıklarını sürdürürler.

Bu çelişkiler dönem, dönem, egemen objektif duruma ters düşen sübjektif olguların geçici egemenliklerini belirlerler. Ama Proleter devrimler çağında bulunma ve kapitalizmin yok olmaya yüz tutan bir sistem olması, burjuvazinin egemenliğinin ve aralarındaki çelişkilerin ortadan kaldırılmasının zeminini hazırlar. Ve de bu dönemde, burjuvalar arası çelişki ve çatışma kapitalizmin sonunun gelmesini olgunlaştırmaktan başka bir işe yaramaz.

Sovyetlerin dağılmasında sonra, dünyanın birçok bölgesinde, sosyalizm karşısında birlikte harekete eden ve aralarındaki çelişkileri geri plana iten burjuvazi, aralarında halledilmeyen çelişkileri yeniden su yüzüne çıkardı ve egemenlik çatışmalarını başlattı ve böylece, çeşitli uluslara mensup yoksul emekçileri ve işçileri bu çatışmaların içine sürükledi.

Sovyetlerin dağılmasından sonra Türkiye’de de patlak veren silahlı veya silahsız, uluslar ve mezhepler arası çatışmaları belirleyen, burjuvalar arası çelişkidir.

Bunun için kapitalizmin egemenliği koşullarında, burjuvalar arası çelişki çözülmeden, emek-sermaye çelişkisi gündeme gelmez görüşleriyle harekete etmek, istesen de, istemesen de siyasî mücadeleyi burjuvalar arası çelişkiye tabi kılmaktan öteye gidemez.

Burjuvalar arası çelişkiye tabi şekilde hareket eden “sosyalistler”, (kapitalist-emperyalist sistem içinde) Kürt ulusal sorununun çözümünü kayıtsız, şartsız destekliyorlar ve de yürütülen siyasî, ideolojik, örgütsel faaliyetlerini burjuvalar arası çelişkiye göre tanzim ediliyor ve siyasî taktilerini buna göre belirliyorlar.

Böylece, kimisi Türk, kimisi de Kürt burjuvazisinin deşirmenine su taşıyor.

Bu ve buna benzer görüşlerin ışığında, sosyalizm için mücadelenin gündemde olmadığı ve sosyalizmin geleceğın bir sorunu olduğuna dair

propagandalara ağırlık verilerek, reformizmin devrimci harekete egemen olması sağlandı ve sağlanıyor.

Demokrasi mücadelesinde işçi ve yoksul emekçiler mücadele içinde örgütlenip, siyasî iktidarlarını (her alanda) inşa etmelerine öncülük etmek gerekirken,⁶ tam tersine, bu konuda en küçük bir adım dahi atılmadan, 12 Eylül 1980 öncesine göre faşist generaller tarafından daha da pekiştirilen ve güçlendirilen faşist diktatörlükten, anayasa değişikliğiyle “kendini demokratlaştırması” isteniyor. Faşist diktatörlüğün “kendini demokratlaştırması da” Kürt sorununun, Alevi sorununun, Ermeni sorununun çözümüne bağlı!

Bunun için de iktidardaki hükümetler hedef seçiyor ve “demokrasileşmenin önündeki en büyük engel” olarak onlar gösteriliyor.

En ilginç de, “Kürtler”, “Aleviler”, “Ermeniler” diğer azınlıkların, sınıfsal farklılıkları içlerinde barındırmayan “sınıflar üstü” topluluklar olarak lanse edilmeleridir.

Vahim olan ise, sosyalistlik adına sınıf farklılıkları, sömürülen ve sömüren sınıflar arası çelişkilerin inkâr edilmesidir.

Lenin’in “reformizm’e, revizyonizm’e karşı mücadele edilmeden, burjuvaziye karşı mücadele edilemez” görüşlerinin ne kadar doğru olduğu, Türkiye’de günümüzdeki “sosyalistlerin” izledikleri ideolojik, siyasî çizgile bir kez daha kanıtlanmıyor mu?

“Eski TKP’lilerin” Kürt ulusal sorununun çözümüne yönelik uğraşları

“Eski TKP”liler, Kürt ulusal sorununun burjuva çözümünün yol göstericiliğine “soyunmuşlardır.”

Kimisi “silahları bırakın, Gandi’nin yolunu izleyin” diye nutuk çekiyor, bir diğer Kürt ulusal hareketiyle, “Türk işçi sınıfının” mücadelesinin birleşmesi sayesinde faşist devlet baskı altına alınıp, Kürt ulusal sorununun çözülebileceğinden dem vuruyor. Ve bir an önce “çatı partisinin” kurulması isteniyor.

“Sivilisasyon” taraftarları revizyonistlere göre, Hindistan’da Gandi gibi silahlı mücadeleye başvurmadan, barışçıl yolla kitleler hareket geçirilirse, (Hindistan’ın İngiliz sömürgeciliğinden kurtulduğu gibi) Kürt ulusal sorunu da çözüme kavuşur.

Peki, revizyonistlerin bu iddiaları doğru mu? Gandi’nin pasifist mücadele anlayışı sayesinde Hindistan bağımsız devlet statüsüne mi kavuştu?

Hindistan’da İngiliz sömürgeciliğine karşı mücadelenin, Gandi’nin izlediği yol sayesinde “zafere” erişmediği bilinen bir gerçektir. Çünkü Hindistan’da da İngiliz sömürgeciliğine karşı, iki sınıfın önderliğinde mücadele yürütülüyordu; Mahatma Gandi’nin önderliğindeki (ister İslâm dinine,

isterse Hindu dinine ait olsun) burjuvazinin kapitalizmden kopmayı amaçlamayan bağımsızlık mücadelesinin yanı sıra, Komünist Parti'sinin, siyasi bağımsızlığı, kapitalizm'den kurtuluşla birleştiren, sosyalizm için mücadele vardı.

II. Emperyalist Savaşın sonlarına doğru, Mao'nun önderliğinde Japon işgaline ve Çan Kay Şek'e karşı verilen mücadelenin zafere doğru ilerlemesiyle birleşen Hindistan Komünist Parti'sinin mücadelesinin büyük bir hızla gelişmesi, İngiliz emperyalistlerini, yıllardan beri direndikleri ve silahlı saldırılarla ezmeye çalıştıkları, Hindistan'ın sömürgecilikten kurtulma talebini, Mohandas Karamçand Gandhi önderliğindeki burjuva egemenliğine bırakmayı tercih etmeye zorladı ve Hindistan'ın sömürge statüsünü devlet bağımsızlığıyla sınırladı. Böylece, kapitalizmin ve İngiliz emperyalizminin ekonomik egemenliğinin (dolayısıyla siyasi etkinliğinin) tasfiyesini önledi ve Hindistan, Çin'in tam tersine emperyalist-kapitalist dünyanın bir parçası olarak kaldı.

Revizyonist "Eski TKP"nin örgütsel varlığına dahi son vermektan çekinmeyen ve siyasi mücadelesi boyunca devrimci mücadeleyi pasifleştirmeyi kendisi için vazgeçilmez bir görev addeden Nabi Yağcı (namı diğer Haydar Kutlu) yine işbaşında. Türk faşist devletine hizmette kusur etmemek için, Kürt ulusal hareketini silahtan arındırma görevini gönüllü olarak üstlenerek, Gandhi örneğini gündeme taşıyor ve Kürt halkını uyutmaya çalışıyor. Nitekim son günlerde "Gandhi gibi hareket edeceğiz" görüşlerini dillerine dolayan "Kürt çevreleri" ortaya çıkmaya başladı.

Kürt ulusal hareketi "1960-80" arası Türkiye devrimci mücadelesinin devamı mı?

Artık sosyal olaylara ve sınıf mücadelesine; sömürülen ve sömüren sınıf çelişkilerinin temelinde değil, etnik köken esasına göre yaklaşılma moda oldu. Bunun için kendini "sosyalist" hatta "Marksist" diye adlandıranlar dahi Kürt milliyetçiliğinin sosyal olaylara yaklaşım tarzlarını benimsiyorlar.

Burjuvazinin milliyetçi düşüncesi, kapitalist sistemin esasını belirleyen sınıf farklılıklarını ve sömürülen ve sömüren sınıflar arası çatışmaları göz ardı etmeye özen gösterir.

Marksizm'i yozlaştırmak görevini üstlenen "TKP"li revizyonistler, Kürt burjuvazisinin temsilcilerinin, sosyal olayları milliyetçi görüşlere göre yorumlamalarını "Marksist düşünceler" diye lanse etmekten çekinmiyorlar.

"Eski TKP" yöneticilerinden Veysi Sarısözen'e göre, 1980 öncesi 20 senelik devrimci mücadele "Fırat'ın batısındaki Türk etnik kökenlilerin" mücadelesiymiş, 1984'den günümüze kadar devam eden mücadele de, "Fırat'ın batısındaki mücadelenin uzantısı olan Fırat'ın doğusu" diye adlandırıldığı, "Kürt etnik kökenlilerin mücadelesinden" başka birşey değilmiş!

Ve de gündemde olması gereken de aynı içerikli, ama ayrı etnik kökenli mücadeleyi birleştirmemiş!

1980'den önceki devrimci mücadele (hiçbir şekilde) aynı ideolojik, siyasî içerikli bir bütünlük arz etmedi. Ve bu mücadeleye damgasının vuran etnik kökenlilik değildi.

Kısaca 1960'tan 1971'e kadarki mücadele, burjuva devletini tasfiye etmeyi hedef almayan, çeşitli siyasî yollarla, kapitalizmin restorasyonunun ve burjuva devletinin demokratlaştırılmasını amaçlayan reformist siyasî hareketlerdi.

1971'lerden 1980'lere kadar devam eden mücadele döneminde, burjuva devletini ve kapitalizmi tasfiye etmeyi amaçlayan devrimci siyasî hareketler etkinlik kurmuştu. Bunların yanı sıra, devletin güçlü desteğini arkasına alan ve devrimci mücadeleyi pasifize etmekle görevlendirilen revizyonist ve reformist siyasî örgütlerde şu veya bu ölçüde varlıklarını sürdürüyorlardı.

Veysi Sarisözen, bulunduğu revizyonist konumuna göre mücadeleyi yorumladığı için, bugünkü Kürt ulusal hareketiyle, 1980 öncesi mücadelenin aynı ideolojik ve siyasî içerikte olduğunu öne sürebiliyor.

Veysi'nin, reformist ve revizyonist hareketlerin izledikleri politikalara göre, "Fırat doğusuyla, batısı bir bütünün parçalarıdır" iddiası aslında bir gerçeğin ikrarıdır.

Kürt ulusal hareketinin, (burjuvazinin sınıfsal çıkarlarını savunan "Türk reformistlerinin" de desteğini yanına alan) siyasî mücadelesinin kapitalizmle bir sorunu olmadığı doğrudur.

Çünkü sosyalizm varlığı karşısında, kapitalizmin restorasyonunu isteyen sosyal-demokrasi, artık reform talepleriyle kapitalizmi yaşatma politikalarından da vazgeçmişlerdir.

Bunun için Türkiyeli reformistler de kapitalizmin restorasyonunun ifadesi olan "sosyal-adalet" taleplerini bir yana bırakarak, sadece "devletin demokratlaştırılmasını" savunmakla yetinmekte.

"Devletin demokratlaştırılmasının" esasını belirleyen taleplerde, Kürt ulusal sorununun çözümü, Alevi inancına mensup olanlara daha fazla inanç özgürlüğünün tanınması, Ermenilerin 1. Emperyalist Savaş sırasında ellerinden alınan haklarının geri verilmesi ve 12 Eylül faşizminin sendika ve grev haklarını kısıtlayan yasaların değiştirilmesi vs.dir.

Bunların yanı sıra, burjuva devletinin, "gizli örgütlerden" temizlenerek, "demokratik hukuk devletine" yakışır bir biçime kavuşturulması, demokrasi-nin gerçekleştirilmesi adına savunulan taleplerin içinde yer alıyor.

Tüm bu "demokratik" taleplerin gerçekleştirilmesi de, anayasanın ve bazı yasaların değiştirilmesine bağlıyor. Sabahtan, akşama kadar her

gün “sosyalistlik” adına yazılı ve sözlü basın aracılığıyla anayasacı anlayışın propagandası yapılıyor.

“Demokrasiye geçiş” ancak anayasanın ve yasaların değişmesiyle elde edilebilirliğinden dolayı da, parlamenter mücadele esas alınıyor! Bunun içinde, seçim kanununun değiştirilmesi, seçim barajının aşağı çekilmesi vs. demokrasinin vazgeçilmez talepleri! olarak karşımıza çıkıyor.⁷

“Fırat’ın doğusuyla, batısının siyasî hareketlerinin” bir partinin çatısı altında birleştirilmesi, yeni bir politik ittifakın oluşturulmasıyla hiç bir ilgisi yoktur; çünkü bu ittifak, 2002 Ekim Genel Milletvekili seçimleri vesilesiyle, Kürt ulusal hareketiyle, “Türk sosyalistleri” arasında zaten kurulmuştu. Bu ittifakın, “seçim ittifakı” olmaktan çıkarak, sürekli politik ittifaka hâline geldiği de bilinmektedir.

Ama ne var ki, bu politik ittifak amacına ulaşmamıştır. Çünkü “Türk sosyalistleri” diye adlandırılan partilerin, işçi ve emekçi kitlelerin nezdinde siyasî, ideolojik ve örgütsel bir etkinlikleri söz konusu değildir.

Bu partilerin hemen, hemen hepsi, 12 Eylül 1980 öncesi örgütlerin sözde devamı olduklarını ileri sürmelerine rağmen, 1980 öncesi siyasî ve örgütsel güçlerinin 1/100’ine dahi ve de aradan geçen 30 seneye rağmen erişememişlerdir. İzledikleri reformist, ekonomist siyasî çizgileriyle ve Marksizmi inkâr eden ideolojik görüşleriyle de, erişmelerine de imkân yoktur.

Şimdi, tüm gerçekler herkesin gözü önündeysen, Kürt ulusal hareketiyle, “Türk sosyalist” partileri ve “partiler dışı” burjuva aydınları birleşerek, “Türkiye’nin demokratik cephesini” oluşturmalarına ve bunlara dayanarak Türkiye’nin parlamenter yolla “demokratlaştırılmasına” imkân var mı?

En önemlisi ise bu ittifak, kendine sosyalist diyen örgütleri daha da etkisiz hâle getirmekten başka bir işe yaramamış olmasıdır.

Çünkü 2002 yılındaki seçimler vesilesiyle kurulan bu ittifak öncesi, Kürt burjuva hareketiyle ittifak yapan partiler, işçi ve emekçilerin ekonomik ve kapitalizm koşullarında elde edilmesi mümkün siyasî talepleri için mücadeleyi esas alan bir politika izliyor ve buna göre örgütleniyorlardı.

Bu politik çizgi reformist nitelikte de olsa, dolaylı olarak kapitalist sömürüye ve bu sömürünün yoğunlaştırılmasına karşı çıkmayı zorunlu kılıyordu. Bunun için de, şu veya bu şekilde işçi ve emekçiler içinde güçlerini geliştirme imkânına sahip olabilmenin avantajını yakalayabileceklerini ümit ediyorlardı.

2002 seçimleri vesilesiyle, kapitalizm’i her hangi tarzda hedef almayan, aksine kapitalizmin neo-liberal ekonomik-politikalarını dahi açıktan savunan ve Kürt ulusal sorununa, emperyalist-kapitalist sistem içinde ve sadece siyasî taleplerle sınırlı bir “çözüm” arayan, buna göre Türkiye’de

ezen ve ezilen uluslar arasındaki çelişkiyi keskinleştiren ve de bu politik taktiklerin sonucu olarak da, Kürt halkını etrafında toplayarak, kitlesel bir hareket güç haline gelen Kürt ulusal hareketi, kendi platformunu (kendi tabiriyle) “Türk soluna” kabul ettirdi.

“Türk solunun” yasal partiler kurarak, parlamenterist mücadeleyi esas almaları, önlerine çıkarılan “kitlesel oy gücüne” teslim olmaktan başka yol bırakmıyordu. Kısacası izlenen, reformist, ekonomist, parlamenterist politik çizgi, kapitalizmi savunan Kürt burjuva hareketine teslim olmanın zeminini hazırlamıştır.

2002 seçimleri öncesi, işçi ve emekçilerin ekonomik ve sosyal haklarının elde edilmesini esas alan bir politik hat izlendiği sırada, Kürt burjuva hareketinin, ulusal soruna emperyalist-kapitalist sistem içinde çözüm aramasına, şu veya bu şekilde karşı çıkılıyordu. Bu eleştiriler dahi 2002 seçimlerinde sonra bir yana bırakılarak, Kürt ulusal sorununun bu şekildeki çözümü, siyasî mücadelenin esası haline getirildi ve Türkiye halkının tüm sorunlarının, ulusal sorunun çözümüne bağlı olduğu ilan edildi.

“Seçim ittifakının” yaptığı tek şey, Kürt burjuva hareketinin izlediği politikalara karşı çıkanları zayıflatmak oldu.

Kürt ulusal sorununun emperyalist-kapitalist sistem içindeki çözümünün çelişkileri

Bugün Kürt ulusal sorununun emperyalist-kapitalist sistem içinde çözümü konusunda anlayış birliğine varıldığı bir vakadır. Ulusal çelişki temelinde çatışan taraflar ve bu çatışmayı sona erdirmek isteyen ABD ve AB, emperyalist-kapitalist sistem içinde bir çözümden yanalar. Ama “uzlaşmazlık”, bu çatışmanın nasıl bir şekilde sona erdirileceğiyle ilgilidir.

Türk burjuvazisi ve faşist devleti, Kürt halkının ayrı bir ulusa mensup olduğunu kabul eder görünümünü altında, Kürtleri zorla asimile etmeyi amaçlayan Türkleştirme politikalarından zere kadar vazgeçmek istemiyor.

Zora dayanan asimilasyoncu politikaya zarar vermemek şartıyla, sözde Kürt halkının ayrı bir ulusa mensup olduğu kabul ediliyor! Ve bu “kabul” atraksiyoncu bazı girişimlerle göz boyamak için sahneleniyor.

Amaçları, Kürt ulusal hareketini ideolojik-örgütsel silahtan arındırıp, cumhuriyetin kuruluşundan beri süregelen asimilasyoncu politikayı sürdürmektir.

Kürt ulusal hareketinin uzlaşmadan yana olduğunu, silahlı çatışmaların yerine “barışı” tercih ettiğini ilan etmesi, ABD ve AB, Türk devletini barışa gitmesi için baskı yapmasının zeminini doğurduğu bir vakadır.

Türk devletinin, AKP'nin “açılım politikası” gündeme gelinceye kadar bu baskılara karşı direndiği bilinmekte. AKP, (Kürt açılımının gerçek yüzü) başlıklı yazımda belirttiğim nedenlerden dolayı, “Kürt sorununu çözme”

adı altında Kürt ulusal hareketiyle bilindiği gibi görüşme sürecini başlattı ve ne istediklerini sordu. Kürt ulusal hareketi Türkiye Kürdistan'ını özerk bir statüye kavuşturmasını isteyen haklı talebini gündeme getirdi. Ama Türk devletinin ve AKP hükümetinin, Türkiye Kürdistan'ını özerk bir statüye kavuşturma diye bir niyetlerinin olmadığı bilinmekteydi. Bu görüşmelerle bunlar bir daha kanıtlandı.

Ve böylece, "silahlı mücadelemiz sayesinde, Türk devleti bizimle anlaşmaya oturdu" görüşlerinin gerçeklerle hiç bir ilişkisinin olmadığı tüm çıplaklığıyla açığa çıkmış oldu.

Bu vesileyle, "barış talebi için mücadelenin" AKP hükümetinin uzlaşmaya zorladığı görüşlerinin de bir palavradan ibaret olduğu anlaşılmış oldu.

"Dış dinamiklerin yanı sıra iç dinamiklerde" AKP'yi Kürt ulusal sorununun savaşın dışında barışçıl yolu seçmeye zorladığını ileri süren görüşlerin, DTP'nin kapatılmasıyla, Kürt ulusalcıların yığınsal olarak tutuklanmalarıyla, boş laflardan öte bir anlam ifade etmediği kısa bir dönemde açığa çıktı.⁸

Çünkü ABD'nin ve AB'nin Türkiye Kürdistan'ının özerk bir statüye kavuşturulmasına yönelik herhangi bir talebinin olmadığı bilinmektedir. AKP'nin "Kürt sorununa çözüm" diye gündeme getirdiği girişimler, ABD'nin ve AB'nin kabul ettiği "ulusal sorun" çözümüdür. Hatta bu şekildeki çözümü "Kürtlerin liderleri" diye lanse edilen Barzani ve Talabani' de destekliyor.

Türkiye, ne Saddam'ın Irak'ıdır ne de emperyalistler, Irak'taki Kürt ulusal sorununun çözümünün bir benzerini Türkiye'ye dayatıyor.

Türkiye Kürdistan'ının özerk bir statüye kavuşması ancak Türkiye devrimiyle gerçekleşebilir.

Bunun için proletaryanın devriminin ve devrimci mücadelesinin dışında Kürt ulusal kökenli işçi ve emekçilerin zorla asimile edilme politikasına son verilemez. Bu gerçeğin dile getirilmesi, Kürt burjuva çevreleri tarafından "şovenizm" diye karalanmasının hiç bir değeri yoktur.

Bu görüşleri; 12 Eylül 1980 öncesi, Sovyetlerin ve Arnavut sosyalist cumhuriyetinin yıkılmasından sonra ve bugünde savunduk ve savunmaya devam ediyoruz.

Çünkü Kürt halkını ezilen ulus olama statüsünden çıkmanın yolunu Marksist-Leninist düşünceler gösteriyor. Marksizm-Leninizm, burjuvazinin tüm karalama kampanyalarına rağmen sosyal pratik tarafından her geçen gün doğrulanan yegâne düşüncelerdir.

Tüm bunlardan ötürü, Kürt halkının ulusal sorununu, ulusal çelişkileri ön plana çıkararak, Türkiye'yi ulusal farklılıklara göre kamplaştırarak de-

ğil, sınıf çelişkilerini ve sınıf farklılıklarını önüne çıkaran politik taktiklerin ışığında çözmeye çalışmak kaçınılmazdır.

Ulusal çelişkileri keskinleştiren politikaların ve taktiklerin izlenmesi, sadece Kürt halkını Kürt ulusal hareketi etrafında toparlamakla kalmadı. Aynı şekilde Türk halkının, Türk milliyetçiliğini savunan faşist, ırkçı, partilerin ve Türk şovenist kesimlerin etrafında toplanmalarına neden oldu.

Ulusal kampaşma, Türk ulusal kökenli işçi ve emekçileri, yoğunlaşan sömürüye ve kapitalizmin, ekonomik krizlerin yarattığı yıkımlara rağmen etkisiz hâle getirmiştir. Burjuvazi ve onun çıkarını savunan partiler, hükümetler, yoğunlaşan sömürünün yarattığı yoksulluğun, açlığın, işsizliğin öfkesinin kendilerine yönelmesini önlemiş, sömürünün yarattığı sosyal felaketleri ört, bas edebilmelerine imkân yaratmıştır.

Ne yazık ki, bu gerçek, tam anlamıyla 26 senelik silahlı mücadele süreci boyunca Kürt ulusal hareketi tarafından ya görünmek istenmemiş veya savundukları, pratiğe geçirmeye çalıştıkları yanlış politikaların etkisini, güçsüz “Türk soluyla” sözde demokrasi ve barış cephesi kurarak gidermeye yeltenmişlerdir.

Oysa “Türk solu”nun güçsüz kalmasının esas nedenlerinden biri Kürt ulusal hareketinin izlediği politik taktiklerin etkinliğidir.

Bu açmazdan kurtulmanın tek yolu, burjuvaziyle, işçi ve diğer sömürülen emekçi sınıfların mücadelesini esas alan politik taktiklerin izlenmesinin gerekliliği ileri sürüldüğünde, Kürt ulusal çevreler “hışımla ayağa kalkmakta” ve bunun Kürt ulusunun sınıf temelinde bölünmesine neden olacağı ve Kürt ulusal hareketini zayıflatacağı iddia edilmektedir.

Evet, böyle bir politik dönüşüm, emperyalist-kapitalist sistem içinde ulusal soruna sözde çözüm arayan ama esas olarak çözümsüzlüğü savunan, Kürt ulusal hareketinin gücünü zayıflatacağı gerçektir. Ama Kürt halkının ulusal sorununun gerçek çözümünü çok güçlendireceği ise gerçeğin ta kendisidir.

Çünkü hangi ulusundan olursa, olsun işçi ve emekçilerin burjuvaziye ve kapitalizme karşı birlikteki mücadelesi, aynı zamanda Kürt halkını zorla asimile etmeye çalışan politikaları da hedef alır. Çünkü Türk işçisini ve emekçisini sömüren güç, aynı zamanda Kürt halkını zorla asimile etmeye çalışıyor. Sömürüye karşı çıkan sınıf “istese de, istemese de” direkt Kürt halkının asimile edilmesine karşı çıkar. Yani işçilerin burjuvaziye karşı mücadelesi aynı zamanda zora dayanan ulusal asimilasyon politikasını hedef alır. İşçilerin son dönemlerdeki mücadelesi, bu iddialarımızın somut kanıtlarının ipuçlarını veriyor.

Burjuvaziye ve kapitalizmi hedef alan politikaların dışında hiç bir şey, Türk ulusuna mensup işçi ve emekçileri, Türk burjuvazisinin milliyetçi, fa-

şist, ırkçı politikalarının ve ideolojisinin etkisinden kurtaramaz ve Kürt halkının zora dayanan asimile edilmesi politikasına karşı çıkmasını sağlayamaz.

Bunun için sosyalistlik veya Marksistlik adına Kürt ulusal hareketinin bugün savunduğu politika desteklememelidir. Bu politika “barış ve demokrasi” adına desteklenmeye devam edildikçe, bağımsız proletarya hareketinin güçlenmesine imkân yoktur.

Kürt ulusal hareketinin izlediği politika, Kürt ulusal sorununu çözemez, aksine Kürt halkının ulusal mücadelesinin çıkmaza girmesine neden olacağı gibi, Türkiye işçi sınıfının devrimci mücadelesinin gelişimine engel olmaya devam eder ve ediyor.

Dipnotlar:

- 1 Yani her türlü burjuva demokratik talepleri için mücadeleyi sosyalizm amacına tabi kılmaktan geri durmaz ve sosyalizmin zaferinin bir aracı olarak ele alır.
- 2 1980 öncesi bu düşünceye karşı olduğunu ileri süren ve bu düşünceyi savunanlara karşı tavır alan Kadir Yalçın'ın, şimdi bir dönem karşı olduğu görüşlerin propagandasını yapmasına, ulusalcılığı aklamasına ne demeli! Ezen ve ezilen uluslar arasındaki ilişkiye sınıflar üstü bir anlayışla yaklaşmak sosyalistlerin işi olmasa gerek. Proletaryayı ezen burjuvazinin ulusal direniş ve mücadelesi hiç bir koşulda demokrasi içerikli olamaz. Feodal gericiğin, kendisini ezen devrimci veya ilerici burjuvaziye karşı (ezilen konumda olmasına rağmen) direnişini hiçbir koşulda “demokratik içerikte” olmasına imkân yoktur. Kapitalizme karşı feodal sistemi savunan gerici bir sınıfın mücadelesinin “demokrasi içerikli” olmasına imkân var mı? Her koşulda ezilen ulusların mücadelesinin demokrasi içeriğinde olamayacağını en vurucu örneği, sosyalist iktidarlara karşı direnen ve mücadeleye girişen, gerici azınlık toplumların ulusal mücadeleleriydi. Bulgaristan'da, Sovyetlerde, sosyalist iktidarlara karşı, karşı-devrimci azınlık ulusların direnişlerine tanık olundu. Özellikle, Hitler faşizminin saldırılarını destekleyen, kapitalizmi geri getirmeye çalışan azınlık “ulusların” mücadeleleri ortaya çıkmıştı. Bunlara nasıl “demokrasi içerikli” ezilen ulusun mücadelesi denilebilir? Ama Kadir Yalçın diyor.
- 3 Kürt halkının erkek çocukları, bir tek kelimesini dahi bilmediği Türkçeyi çoğunlukla askerde öğreniyor, kız çocuklar ise Türkçeyi öğrenemiyor. Bu yolla burjuvazinin ucuz iş-gücü hazır kıtası hâline getiriliyorlar.

- 4 Dil konusu, Lenin'in ulusal sorunları ele alan eserlerinde önemli yer tutuyor. Lenin'in görüşleri bugün de ulusal sorunun ne olduğunu aydınlatmaya devam ediyor. Hiç kimse Lenin'in görüşlerini yok farz edemez.
- 5 Artık Türk burjuvazisinin gelişiminde ve yeteneğinin ortaya çıkarılmasında Türkçenin de yetersiz kaldığının tespiti, Kürtçe bazında Kürt burjuvazisi için de geçerlidir. Günümüzde kapitalizmin gelişmesi, en gelişmiş dili dünya dili hâline getirmeye çalışıyor. Bugün beklenen seviyeye gelmese dahi İngilizce artık dünyanın ortak dili olma yolunda mesafe alıyor. Bu gelişme, diğer dillerin ortadan kalkmasının da zeminini hazırlıyor ama bu durum anadilin oynadığı fonksiyonu değersiz hale getiremiyor ve getiremez.
- 6 Bu konuda 12 Eylül 1980 öncesi hapishane arkadaşım Terzi Fikri'nin öncülük ettiği, Fatsa'da işçi ve emekçileri örgütleyerek, siyasî kararlar almalarını sağlayan ve temsili demokrasinin yerine doğrudan demokrasiyi hayata geçiren ve demokrasiyi bu şekilde uygulayan belediyeçilik anlayışının "demokratik iktidar" örnekleri dahi "sosyalistlerimizin" gündeminde yerini alamıyor.
- 7 Bu talepleri hararetle savunan, yaptığı parti konferansının esas kararları haline getiren EMEP'e seçim barajının kaldırılmasının ne faydası olacak? Şimdiye kadar yapılan seçimlerde boy gösterdi ve siyasî etkinliğini ölçtü. Peki sonuç! Seçime katılan partiler içinde en düşük oyu alan parti olmakla rekor kırıyorsun! Parlamenter mücadeleyi amaçlamanın yanlışlığını bir yana bıraktık; "senin" bu mücadeleyi yürütecek siyasî etkinliğin ve gücün yok. Seçim barajının aşağı indirip, indirilmemesi seni niye ilgilendiriyor, sana faydası ne? Ama reformist bir yola girdin mi, buradan geri dönmek çok zor! Bunun için size hak vermemek elde değil!
- 8 AKP hükümetinin Kürtlere yönelik başlattığı yoğun saldırılar karşısında "barışın müdevimi" *Evrensel Gazetesi*'nin "Başyazarının" paniğe kapılmasına da ne demeli. Kürt ulusal hareketini destekledikleri ve "barışı" savundukları için saldırıların genişleyerek kendilerini de kapsayacağını ileri sürüp durdu. Ve de yasal mevzileri kaybedeceklerinin telaşına kapıldı. Burjuvazinin yasallığının hiç bir şekilde, bir garantisi olmadığını düşüneneğine, "Bu saldırıların arkasında ABD var" diyerek "ABD'ye karşı olan ulusalcıları" harekete geçmeye çağırmaktan kendini alıkoyamaması ise ibretle seyir edilmesi gereken bir manzaraydı.

Çerkes Sosyo-Kültürel Yapısı ve Ulusal Mücadele

“Ey dünya, ey insanlık!

Özgürlüğün anlamını Kafkas dağlılarından öğrenin.

Özgür yaşamak isteyenlerin neler başarabileceğini görün.

Uluslar onlardan ders alsın!”

Karl Marx

Neredeyse bütün tarihsel sürecini bir özgürlük mücadelesi olarak yaşayan Çerkes halkı, Çarcı Rus yayılcılığının Çerkesya'ya uyguladığı soykırım ve sürgün siyasetleri sonucunda dünyanın birçok ülkesine dağılarak büyük bir diaspora oluşturdu. Önce, yüzyıllara yayılan soykırım, ardından, insanlık tarihinin kaydettiği en korkunç toplu katliam olarak nitelenen sürgün halkın iç dinamiklerini ve manevi köklerini parçaladı, Çerkes halkı ulus-devletleşemedi.

Bir ulus-devlet bütününde yaşamak bir yana, gelinen süreçte halk varlığını sürdürmekte bile zorluk çekmektedir. Bunun nedenleri arasında; kültür ve dilin yok olmasına yol açan asimilasyoncu baskılar, tutarlı bir önder kadrodan yoksunluk ve mücadeleyi yürütecek demokratik kitle örgütlerinin halen yaratılamamış olması vb. sayılabilir. Ancak, bunların yanında diğer bir önemli neden de sosyo-kültürel yapının çağdaş yaşamla çelişen ve yeni bir ulusal mücadele biçimi oluşturmak konusunda engeller çıkararak niteliğidir.

Bilindiği gibi, Çerkes kültürünün üzerinde yükseldiği temel felsefe hümanizmdir. Bu, bir atasözünde çok net olarak ifade edilmiştir. Çerkes atası, “Adıgağır Tsıfığe” (Çerkeslik İnsanlıktır) diyerek halka insanlık temelinde bir sosyal yaşam kurulması gerektiğini öğütlemiştir. Halk da, bu atasözünün rehberliğinde bir yaşam sürmüş ve kültürünü insanlık temelinde oluşturmuştur. Batı dünyasında hümanizmin düşünce ve sanata yansiyarak Yeni Çağ'ı başlattığı göz önüne alınırsa, Çerkes kültürünün binlerce yıldan bu yana hümanizme yönelik gerçeği de anlaşılmalı olacaktır.

Çerkes halkı, yaklaşık üç yüzyıl boyunca Rus çarizmine karşı bir özgürlük mücadelesi vermiştir. Mücadele destansı bir nitelik taşımaktadır. Karl Marx, “Ey dünya, ey insanlık! Özgürlüğün anlamını Kafkas dağlılarından öğrenin. Özgür yaşamak isteyenlerin neler başarabileceğini görün.

Uluslar onlardan ders alsın!” diyerek hayranlığını belirtmiş ve Çerkesleri tüm halklara örnek göstermiştir. Kafkas-Rus Savaşları döneminde bölgede bulunan M. Y. Lermontov ise Çerkeslerden, “Tanrıları Özgürlüktür” şeklinde bahsetmiştir. Özgürlüğü tüm değerlerin üstünde gören halkın sosyal yaşamı da özgürlükçü bir anlayışla oluşmuştur. Bu özgürlükçü anlayış halkın kültürel dokularına kadar nüfuz etmiştir. Örneğin, Çerkeslerin tarihin hiçbir döneminde suçluların barınacağı hapishaneleri olmamıştır.

Kültürün bir diğer ayırt edici özelliği de demokratik bir kültür olmasıdır. Komünal toplum yapısının egemen olduğu binlerce yıllık bir tarihi süreç boyunca doğrudan halk demokrasisinin uygulandığı Çerkesya’da, “Xase” adı verilen halk meclisleri ülkenin yönetim mekanizmasının temelini oluşturuyordu. Halk mahkemeleri işlevi de gören bu meclislerde tüm halkın katılımına açık toplantılar düzenlenir, herkes görüşlerini ifade edebilir, ülke ve halkın sorunlarına çözüm aranırdı. 19. yüzyılın ikinci yarısında Çerkesya’da bulunan A. Fonvill, “Xase” kurumu için, “bir tür doğal parlamentarizm” ifadesini kullanmıştır. Bireyin hak ve özgürlüklerine dayanan sosyo-kültürel yapı, “Xase” kurumu ile demokratik bir yönetim mekanizmasını da bünyesinde barındırıyordu. Bu nedenlerle Jabağhi Baj, “Çerkesya demokrat idarenin en eski vatanıdır” diye yazmıştır.

Çerkes sosyo-kültürel yapısı hümanist temelde oluşmuştu, özgürlükçü ve demokratik bir niteliğe sahipti. Halkın binlerce yıl boyunca geleneklerine, Çerkesya’yı ziyaret eden gezginleri hayran bırakacak denli bağlı kalması kültürün hümanist, özgürlükçü ve demokratik bir yapıya sahip olmasından kaynaklanıyordu. Bireysel ve toplumsal gelişim için tüm olanaklarını seferber eden halk, yüksek bir kültür yaratarak uygar bir yaşam kurmuştu.

Ancak bu yaşam biçimi, kimi zaman iç dinamiklerin kimi zaman da dış dinamiklerin belirleyiciliğiyle üç ayrı değişim süreci yaşadı. Öz aynı kalmış olsa da bu değişimler kültürü halkın ihtiyaçlarına cevap verirken çıkardı. Geline süreçte kültür hem çağın gerekleri karşısında yetersiz kaldı, hem de yok olma aşamasına geldi.

Çerkes sosyo-kültürel yapısını bozan söz konusu üç tarihsel evreden ilki sınıfsal ayrışmaların yaşandığı dönemdir. Çerkesya’da sınıfsal ayrışmaların başlayarak komünal sistemin son bulması oldukça geç bir tarihte gerçekleşmiştir. Feodalizmin ülkede güçlenmesi 1500’lü yıllardan sonra yaşanmış bir süreçtir. Aynı yıllar Osmanlı İmparatorluğu ve Kırım Hanlığı’nın bölgeyi Müslümanlaştırarak ele geçirmek istediği dönemdir. Bu nedenlerle feodalizm, komünal toplumun değer yargılarını yozlaştırırken aynı zamanda halka İslâmî öğretisi ve değer yargıları da empoze edilmiştir.

Feodalizm, sosyal yaşamın kültürün özüne aykırı biçimde yeniden düzenlenmesini getirdi. Örneğin, yaşlının ortada, gencin solda ve yaşça en küçüğün de sağda olması gereken yürüyüş biçimi terk edildi. Artık, prensler ortada, soylular solda, hür köylü veya köleler de sağda yürüyor-du. Ev içindeki oturuş biçimi de değişmişti, köleler odada kapı dibinde oturmak zorundaydılar. Bireye sadece insan olduğu için verilen değer in yerini, sahip olduğu ekonomik güç veya sosyal statü için gösterilen saygı almıştı. Bireyin özgürlüğüne verilen önem, şeriat kurallarına uymayan kişilerin derin çukurlara hapsedilmesiyle ortadan kalktı. Kültür, insancıl özüne tezat bir biçim kazanmıştı. Bu nedenle, feodalizm yılları kültürel deformasyon süreci olarak algılanmalıdır.

Bu değişim çok sancılı geçen bir dönemde yaşanmıştır. Kafkas-Rus Savaşları'nın sürdüğü bu dönemin sonunda ülke tamamen işgal edilmiş ve halk vatanından sürülmüştür.

Kültürün yaşadığı ikinci değişim süreci ise bundan sonra başlamaktadır. Büyük Çerkes Sürgünü ile dünyanın farklı ülkelerine dağıtılan halkın asimilasyoncu baskılara maruz kalması kültürel yapıda onarılamaz hasarlara neden olmuştur. Örneğin, Osmanlı ülkesinde dilini unutan Çerkes kıızı Janpago için büyük Adıge şairi Şocentsuk Aliy "Türk Bahçesinde" adlı ilk şiirini yazar. Anadilde eğitim veren Çerkes Örnek İlkokulu ve dernekler kapatılır. Kafkaslardan gelen bu Müslüman halk, "Potansiyel Türkler" olarak görülüp asimile edilmek istenir. "Kafkas Türkleri" masalı başlamıştır. Çerkesçe konuşmak, yeni doğan çocuklara Çerkesçe isim vermek yasaklanır. Köylerin Çerkesçe olan adları Türkçe adlarla değiştirilir. 1977'de Kafkas kültür derneklerinin federasyonlaşma toplantısının çıkışında karanlık odaklarca gerçekleştirilen bir saldırıda Tsey Mahmut Özden hayatını kaybeder. Çerkes kültürünün yok olmaması için demokrasi mücadelesi verilmesi gerektiğini dile getirmek bile bir yürek işidir artık.

80 küsur senenin sonunda "Kafkas Türkleri" masalı gerçekleşmiştir. Halkın yarıya yakını anadilini unutmuştur. Tuğçe Baran'ın Vatan gazetesinde yazdığı ve Çerkeslerin "Layt" olarak nitelendiği bir makaleye verilen yanıtların çoğu, "Ben hem Türk'üm hem de Çerkes'im" türünden yanıtlardır, örneğin. Milliyet gazetesinin KONDA araştırma şirketine yaptırdığı ankette ise Çerkes halkı adeta yok sayılır, kimsenin sesi çıkmaz. Türklüğü savunmayı iyi Çerkes olmak zanneden kitlede, demokratikleşmenin öneminden bahsetmek bile bedel ödemeyi gerektiren bir hadisedir. Kültürel asimilasyon süreci halkın önemli kısmının sosyo-psikolojik olarak, etnik aidiyetinden rahatsızlık duyar bir konuma gelmesine neden olmuştur. Çerkes ulusal kimliğini tanımlamak ve haklarını talep etmek birçoğuna ağır gelmektedir.

Kültürün yaşadığı üçüncü değişim ise “Yeni Dünya Düzeni” olarak adlandırılan “Soğuk Savaş” sonrası süreçte gerçekleşmiştir.

SSCB'nin dağılmasından sonra tek kutuplu hale gelen dünyada kültürel emperyalizm ivme kazanmış, küreselleşme, emperyalizmin ulaştığı bir üst aşama olarak beraberinde kültür anarşisini getirmiştir. M. Bernard Chantebout sormaktadır, “Toplumları Amerikanizasyondan artık kimler koruyacak?”

Yaratılan insan tipi; bireyci, kendinden başkasını düşünmeyen, kendine ve çevresine karşı güvensiz, uğruna bedel ödeyebileceği hiçbir değere sahip olmayan, daima mutsuz ve tatminsiz insan tipidir. Küreselleşme, geleneksel kültür ve ahlâk adına ne varsa süpürüp atmaktadır. Yerel kültürleri, değer yargılarını yıkmaktadır. Her şeyi belirleyen meta ve pazar ilişkileridir. Paraya tapan insan, tüketim toplumunun çılgın bir esiri durumundadır. İnsan, anlamlı amaçlarını kaybetmiş, tutku ölmüştür. Değersizlik değer haline gelmiştir. Toplumda erimiş birey fikri, insan saygısının iflas ettiği bu noktada başlamaktadır.

Metropollerde ve üniversite amfilerinde yozlaşmış değerlerin tutsağı olarak duyarsız bir yaşama mahkum edilmiş öğrenciler, Kuadce Ruslanid'in “Soyunu küçümseme, kanın-canındır” dizelerini haklı çıkaran kızlar, dili ve kültürüyle dalga geçen gençlik, tüm çabasını ekonomik kurtuluşa adanmış bencil insancıklar, bireyci ve ulusal kimliğinden habersiz bir yeni nesil. Kısacası, kararın bir gelecek. Kültürel dejenerasyon, yok oluş ve yok etme felsefesinin süslü bir tezahürü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Özet olarak açıklanan bu tarihsel evreler sonucunda Çerkes kimliği bir bunalım süreci yaşamaktadır. Türkiye'deki diasporik Çerkes kimliğinin kısa vadede ulaşacağı sonucu “Amerikalıya Benzeyen Asalet Budalası Türk” tanımlamasıyla ifade etmek mümkündür ve bu çok da karamsar bir öngörü sayılmamalıdır. Kültürün feodalizm yıllarında dış dinamiklerin yoğun etkisiyle özüne tezat bir biçime girmesi, sürgün sonrasında maruz kalınan inkar ve baskı politikaları ile küreselleşme döneminin neden olduğu yozlaşma kısa vadede halkı bu noktaya getirecektir.

Kültür, ulusal kimliğin belirleyici ögesidir. Çerkes kimliğini diğer ulusal kimliklerden farklı kılan Çerkes halkının kültürüdür. Çerkes kültürünün korunması ve geliştirilmesi, Çerkes ulusal kimliğinin korunması ve geliştirilmesi anlamına gelir.

Kültür, toplumsal kişiliğin doğması ve gelişmesinde en etkili etmenlerden biri olarak toplum içerisindeki kişi ya da gruplar arasındaki davranışların eşgüdümünü sağlar, aralarındaki bağların temeli buna dayanır. Toplumsal dayanışmanın temelini oluşturur. Çerkes halkının dayanışma

ve birlikte hareket etme konusunda büyük sıkıntılar yaşamamasının nedenlerinden biri de Çerkes kültürünün geçirdiği değişimler sonucunda geldiği durumdur. Anadolu'da yok oluş sürecini yaşayan bu kültürün sahipleri, kültürü koruma ve geliştirme amacıyla etkili bir kolektif mücadele biçimi yaratmamaktadırlar.

Bu noktada, paradoksal bir durum söz konusudur. Kültürü korumak ve geliştirmek amacıyla bir mücadele verilmesi gerektiği, ama aynı zamanda, sosyo-kültürel yapının ulaştığı sonuç itibarıyla mücadeleyi engellemesi. Elbette, bu durum kültürün özünden kaynaklanmamaktadır. Kültür, son derece hümanist, özgürlükçü ve demokratik bir öze sahiptir. Ancak, geçirdiği tarihsel değişim evreleri kültürü bu duruma getirmiştir. İşte, bu çalışmada, Çerkes ulusal mücadelesinin önünü kesen sosyo-kültürel kurumlar sorgulanmaktadır. Çerkes sosyo-kültürel yapısı analitik bir yaklaşımla incelenmekte ve yeniden düzenlenmesi amacıyla yöntemler gösterilmektedir.

Sosyo-kültürel yapının özüne uygun biçimde yeniden düzenlenmesi; tutarlı bir önderlik, güçlü ve süreklilik arz eden mücadele örgütleri ile entelektüel birikimi yüksek ve duyarlı bir kitle yaratmak, her alanda akademik bilgi ve kültürel donanımına sahip aydınlar yetiştirmek, ulusal varlığı riske sokan provokatif söylemlerin etkisini azaltmak ve gelenekleri çağdaş yaşamın ihtiyaçlarına cevap verir hale getirmek gibi birçok konuda büyük önem taşımaktadır. Kısaca, ulusal gidişatı tersine çevirmek konusunda sosyo-kültürel yapının yeniden düzenlenmesi kilit öneme sahiptir.

Tarihte yaşadığı değişimler sonucunda özüne aykırı şekilde uygulamakta olan ve ulusal mücadeleyi de engeller hale gelen sosyo-kültürel kurumların başında; "Xase", "Xabze", "Thamate", "Abrek", "Ceguakue", "P'ın" ve "Pselukh" kurumları gelmektedir. Bu 7 temel kurumun sorgulanıp çağdaş bir anlayışla yeniden düzenlenmesi ulusal kurtuluş mücadelesinin önünü açacaktır.

Bilindiği gibi, Çerkeslerde yönetim "Xase" kurumu sayesinde gerçekleşiyordu. Bu meclislerde savaş ve barış kararları alınır, gelenekler gözden geçirilerek işlevini tamamlamış olan kurallar yenileriyle değiştirilir, anlaşmazlıklar çözülür, gençlere toplumun sorunlarına ortak olma bilinci ve topluma hitap etme yeteneği kazandırılır, ülkeyi ilgilendiren tüm sorunlar buralarda tartışılır. "Xase"ler, halkın aydınlık geleceğine yönelik atılan her adımın planlandığı karar merkezleri durumundaydı.

Doğrudan halk demokrasisinin uygulandığı komünal dönemde halk meclis ve mahkemeleri işlevi gören "Xase"lerin günümüzdeki karşılığı Çerkeslerin oluşturduğu sivil toplum kuruluşlarıdır. Türkiye diasporası

özelinde ise Kafkas kültür dernekleridir. Ancak, bu örgütlerin geleneksel “Xase” kurumu gibi demokratik bir yönetim mekanizması oluşturamadığı son derece açıktır. Halk üzerindeki yönlendiriciliği bir hayli sınırlı olan bu örgütlerin demokrasi ve özgürlüğü savunan bireyler yerine, ekonomik güç ve sosyal statü sahibi veya karanlık ilişkiler içindeki şahısları karar verme süreçlerine dahil etmesi yukarıda açıklanan tarihsel değişim süreçleriyle ilgilidir. Anadolu’da söylenen bir halk türküsü, “Koyun kurt ile gezerdi, fikir başka başka olmasa” demektir... Etkili bir demokrasi mücadelesi vermenin temel şartı kurtla kuzunun ayrılmasıdır. “Xase” kurumunun günümüzdeki karşılığı olarak Kafkas kültür dernekleri ekonomik güç ve sosyal statüye itibar etmemeli, karanlık ilişkileri olan kişileri bünyesinden çıkarmalıdır. Doğru düşünce ve görüşlere sahip idealist insanlar karar verme süreçlerine dahil edilmeli, söz konusu dernekler birer demokratik kitle örgütü haline getirilmelidir.

“Xabze” Çerkes toplumsal yaşamını düzenleyen gelenekler bütününe verilen addir. Yazın diline sahip olmayan halk, toplumsal yaşamını yazılı kanunlar yerine “Xabze” ile düzenlemekteydi. Hümanist bir temelde oluşan bu gelenekler sınıfsal ayrışmaların başlaması ve feodalizmin güçlenmesiyle birlikte yozlaştı. Bir avuç feodalın çıkarlarına hizmet eden bir baskı aracına dönüştürüldü. İslâmî öğretinin Çerkesya’ya dayatılmasının da etkisiyle kültürün insanlı özüne aykırı bir duruma geldi. Bugün halen, diasporanın bazı yörelerinde asil-köle ayrımı yapılıyor. Gençlerin evlenmesinde bile bu nedenle sorunlar yaşanabiliyor. Çerkes kızlarında türban yaygınlaştı, bazıları kendileriyle tokalaşmak isteyen erkeklere ellerini uzatmıyorlar. Empoze edilen katı dini kurallar, Çerkes kimliğinin uygar yapısıyla çelişiyor.

İyi bir Müslüman olmak, her zaman için iyi bir Çerkes olmak anlamına gelmeyebilir. Müslümanlık ve Çerkeslik farklı olgulardır. Örneğin, ölen kişinin ardından ağıt yakılması Müslümanlıkta hoş karşılanmaz ama Çerkeslerde çok önemli bir gelenektir. Katı dini kuralların Çerkes kültürünü kuşatması, kültürle iç içe geçerek kimi zaman geleneklerden de daha baskın bir şekilde uygulanması kültür adına son derece olumsuz bir durumdur. Üstelik bu sayede kitleye sadık ve itaatkâr yurttaşlar olması telkin edilmekte, demokrasi mücadelesinin önü kesilmek istenmektedir.

Oysa, Çerkes atası son derece uzak görüşlü bir yaklaşımla “Adet uygun olandır” demiş ve halkın “Xabze”yi çağdaş yaşamın gereklerine uyarlaması konusunda temel ipucunu bin yıllar öncesinden vermiştir. 21. yüzyılda insanlığın en çok ihtiyaç duyduğu demokrasi ve hümanizm temelinde geleneklerin de olumlu yönde bir değişime ihtiyaç duyduğu açıktır.

“Adıgağer Tsıfıge” (Çerkeslik İnsanlıktır) sözü yine bir Çerkes atasözü olarak bu konuda rehber edinilmesi gereken çağdaş bir anlayışı yansıtmaktadır.

“Thamate”, geçmişten gelen engin bilgi birikimi ve tecrübesiyle topluma yol gösterecek niteliğe ulaşmış bilge insanlar için kullanılan bir terimdir. Komünal dönemde avın veya toplanan ürünün adil olarak paylaşılmasını “Thamate”ler sağlardı. “Thamate”ler seçilerek göreve getirilirlerdi. Yazın diline sahip olmayan toplumda bilgi ve tecrübe yaşın ilerlemesiyle paralel olarak arttığı için “Thamate”ler genellikle yaşlı insanlardı. “Thamate” kurumunun, sosyal yaşamdaki işlevi halka önderlik etmektir.

Ne yazık ki, bugün Çerkes halkının “Thamate” olarak gördüğü birçok kişi halka önderlik edecek yetkinlikte değildir. Halk, sağlam ve tutarlı önder kadrolardan yoksun olmanın sıkıntısını yaşamaktadır. “Bilgi Çağı” olarak nitelenen günümüzde, iletişim devriminin sağladığı olanaklar sayesinde bilgiye ulaşmak kolaylaşmış ve bilgi sahibi olmak yaşın ilerlemesiyle orantılı olmaktan çıkmıştır. “Akıl yaşta değil baştadır” özdeyişi de bu noktaya dikkat çekmektedir. Dolayısıyla, çağımızın “Thamate”leri yaşlı veya genç, her alanda akademik bilgi birikimine sahip entelektüel kadrolar olmalıdır.

Kişisel anlaşmazlıklarını siyasî ve ulusal konulara yansıtmayan, bireysel çıkarlarını halkın çıkarlarından üstün görmeyen, halkın sırtından değil halk için siyaset yapan, uzak görüşlü, demokratik ve direnişçi bir ruha sahip, entelektüel birikim ve akademik bilgiyle donanmış yeni önder kadrolara ihtiyaç duyulmaktadır.

Oluşturulacak yeni önder kadro; halkını tanımalı ve ona güvenmeli, otoritesini bilime dayandırmalı, planlı bir ekip çalışmasını esas almalı, düşünceyle davranış birliğinin simgesi olmalı, her koşul altında direnip ilkeli davranabilmeli, beyin tembelliğini yenmeli, daima yeni arayışlar içinde olmalı ve hatalarının esiri olmamalıdır. Ancak bu niteliklere sahip bir önder kadro “Thamate” kurumunun mirasçısı olabilir.

Çerkesya tarih boyunca Hunlar, Moğollar, Bizans, İran, Araplar, Kırım Hanlığı, Osmanlılar ve Çarlık Rusya’sı gibi birçok istilacı güce karşı kurtuluş mücadeleleri vermiştir. Ülkenin jeopolitik ve jeostratejik önemi nedeniyle maruz kalınan işgalci saldırılar halkın neredeyse tüm tarihsel sürecini bir özgürlük mücadelesi olarak yaşamasına neden olmuştu. Özgürlüğü için dağlara çıkan Çerkes gerillalarına ise “Abrek? denirdi.

Özellikle Çarlık Rusya’sına karşı verilen yüzlerce yıllık direniş “Abrek”lerin omuzlarında yükselmişti. Bu direniş Karl Marx’ı hayran bırakmış ve Çerkesleri dünyaya örnek göstermesine neden olmuştu. Ulusal kurtu-

luş mücadelelerinin temel unsuru olarak “Abrek”ler özgürlük savaşını bir yaşam biçimi olarak benimsemişlerdi.

Ne var ki, savaşa ve savaşçılığa dayalı bu yaşam biçimi günümüzde geçerliliğini yitirmiştir. Çerkes halkı, yüzyıllara hatta bin yıllara yayılan savaşlardan gerekli dersleri çıkarabilmelidir. Kafkas-Rus Savaşları’nda yenilgiye uğraması ve hemen ardından yaşadığı Büyük Çerkes Sürgünü ile ulusal direncini büyük ölçüde yitirmiş olması, ulusal politikalarını barışçıl bir anlayışla oluşturması gerektiğini duyurmaktadır. Yaklaşık 3 yüzyıl savaşıarak dünyanın 40’tan fazla ülkesine dağıtılan bir halkın bireyleri barışı en hareketli şekilde savunması gereken kimselerdir.

Günümüzün “Abrek”leri, provokatif söylemlerle savaş çığırkanlığı yapanlar değil, yüksek bir sorumluluk duygusuyla barışı savunanlardır. Bir Türk atasözü, “Kalem kılıçtan keskindir” der. 21. yüzyılın yeni “Abrek”leri entelektüel birikim ve kültürel donanımla barıştan yana olacaklardır. “Bilgi Çağı”nda bilgiyle savaşacaklardır. Dolayısıyla, halkın “Abrek” kurumuna bakışı bu temelde yeniden düzenlenmelidir.

Çerkes halkının ilk aydınları olarak kabul edilen “Ceguakue”ler şarkı ve türkülerinde işledikleri konularla iyiyi övüp kötüyü yererek topluma yol gösterici bir misyon taşıyan halk ozanlarıydı. “Ceguakue”lerin bestelediği ve dilden dile dolaşan kahramanlık türkülerinde yer bulabilmek amacıyla toplumda tatlı bir rekabet yaşanır, bu sayede insanların direnişçi, mert, dürüst ve ahlâklı olması sağlanırdı. “Ceguakue”ler tarih boyunca her zaman halktan yana oldular. Feodalizm yıllarında feodal sınıfların emrine girmemekte direndiler, ancak baskının artmasıyla birlikte bağımsızlıklarını kısmen yitirdiler. Fakat, Ortadoğu toplumlarındaki Pir Sultan Abdal, Nesimi ve Hallacı Mansur gibi halk ozanlarının tersine tarihte hiçbir “Ceguakue”nin burnu dahi kanatılmamıştır. Onlar, halkın sevdiği ve saygı duyduğu ayrıcalıklı bir grup oluşturmaktaydılar.

Bugün “Ceguakue”lerin misyonunu aydınlar taşımaktadır. Ancak, özellikle diasporanın kimlerin aydın olduğu konusunda bir zihniyet değişikliğine ihtiyacı vardır. Her şeyden önce bir aydın bağımsız düşünebilmelidir. Olaylara analitik bir yaklaşımla bakabilmeli, ulusal ve toplumsal sorunları çözmeye yönelik güçlü bir sorumluluk hissi taşımalı ama en önemlisi karanlık odaklarla ilişki halinde olmamalıdır. Halkı yok etmek isteyen herhangi bir emperyalist gücün etkisinden kendisini koruyabilmeli, en büyük silahı ise inandığı gerçekler olmalıdır. Kitlelere ümitsizlik aşılamamalı, cesur ve kararlı olmalı, demokrasi mücadelesinin olmazsa olmazlığına inanmalıdır. 21. yüzyılın “Ceguakue”leri halkın sorunlarını kendi sorunu olarak algılayan, bağımsız düşünebilen, akademik düzeyde bilgi sahibi ve

ulusal konularda uzmanlaşmış, tutarlı bir demokrasi savunucusu cesur aydınlar olmalıdır.

Çerkeslerin özgürlüğe olan büyük tutkuları sosyal yaşamı da özgürlükçü bir temelde şekillendirmiş ve bu halkın tarih boyunca hiçbir zaman suçluların barınacağı hapishaneleri olmamıştı. Suçlular için en büyük yaptırım “P’in” kurumu ile uygulanan sosyal boykottu. Birey, ülke ve toplum aleyhinde bir eylemde bulunmuş veya herhangi bir suç işlemişse ona verilen en büyük ceza toplumdaki tecrit edilmektir. Kendisine selam bile verilmeyen birey, suçunun bedelini toplumdaki dışlanarak ödüyor. Suçlulara verilen en ağır ceza toplumsal tecrit koşullarına mahkum edilmektir.

Elbette, bu kurum da halkın geçirdiği tarihsel değişim sürecinden payına düşeni aldı. Önce feodal yozlaşma, ardından asimilasyon ve sonrasında da kültürel değerleri erozyona uğratan küreselleşme süreçleri “P’in” kurumunun da temellerini sarstı. Günümüzde, insan hak ve özgürlüklerinden, eşitlikten, demokrasiden, ilericilikten yana taraf olanlar önü alınmaz bir dedikodu ortamına çekilip yıpratılıyor ve toplumdaki dışlanıyorlar. Statükocular, gerici söylemleri şiar edinenler, işbirlikçiler ve provokatörler ise toplumda rahatlıkla yer bulabiliyor ve takdir ediliyorlar. Yani, “P’in” kurumu ters işliyor. Mücadeleyi zaafa uğratan bu kurum yeniden düzenlenmelidir. Halk arasında tutarlı bir demokrasi bilinci ve özgürlükçü düşüncelerin yaygınlaşması ile birlikte söz konusu kurumun da olumlu yönde bir değişim yaşayacağı açıktır.

Çerkes gençlerinin kendilerine uygun bir eş aramak amacıyla yaşadıkları flört dönemi “Pselukh” olarak adlandırılmaktadır. Gençler sabahlara kadar süren “Zexes” adlı eğlencelerde bir araya gelip sohbet ederler, değişik oyunlar oynayıp eğlenirler. Karşı cinsle yaklaşma imkanı bulan genç ona kur yapar, iltifat eder ve onu tanımaya çalışır. Genç kızların “Zexes” adı verilen bu eğlencelerde geniş bir hareket özgürlüğüne sahip olması Çerkes halkını Ortadoğu toplumlarından ayırmaktadır.

Fakat, kültüre sonradan empoze edilen katı dini kuralların baskısı “Pselukh” kurumunu da olumsuz yönde etkilemiştir. Özellikle muhafazakâr yörelerdeki Kafkas kültür derneklerinde genç çiftlerin el ele tutuşmasının bile yadırganıyor olması, genci başka ortamlara yöneltmektedir. Çerkes ortamlarında karşı cinsle istediği düzeyde ve tatmin edici bir ilişki kuramayan genç, daha rahat ve serbest ortamlara girmeyi tercih ederek, ait olduğu sosyal çevreden kopmakta ve zaman içinde kültürüne yabancılaşmaktadır.

Elbette, çağdaşlaşma ve yozlaşma farklı olgulardır. Toplumun belli kuralları vardır ve genç bireyden beklenen bu kurallara uymasındır. Ancak,

“Pselukh” yapan gençler ilişkilerinin boyutlarını kendileri belirlemelidirler. Bu konuda onlara baskı yapmak büyük bir hatadır. Gençleri özgür bırakmak, bazı tecrübeleri kendi toplumları içinde bizzat yaşayarak öğrenmelerini sağlamak gerekir. Üniversite öğrencisi pek çok gencin Kafkas kültür derneklerine bir kez bile uğramamış olması, derneklere davet edildiklerinde ise burun kıvırmaları yapılan bu tespit konusunda aydınlatıcı olabilir. Konu sanıldığından çok daha önemlidir. Gençliğin evliliğe hazırlık sürecini düzenleyen “Pselukh” kurumu da çağdaş yaşamın gereklerine uygun biçimde yeniden düzenlenmelidir. En iyi çözüm, gençleri bu konuda düşünmeye teşvik ederek sorunu kendi aralarında tartışmalarını sağlamaktır.

Sonuç olarak, sosyo-kültürel yapıda meydana gelen söz konusu olumsuz değişmelerin ulusal mücadeleyi her geçen gün biraz daha etkisizleştiriyor olması konu üzerinde ciddiyetle durmayı zorunlu kılıyor. Özellikle Çerkes gençliğinin, ulusal mücadelenin merkezi durumunda olması gereken Kafkas kültür derneklerinden uzak durması ve kendine farklı sosyal çevreler yaratarak ait olduğu kültürden kopması, nedenleriyle birlikte detaylı olarak düşünülmesi gereken bir sorundur.

Genç; düşüncelerini ifade etmesine olanak tanınmayan, gelenek adı altında, teokrasiyle yönetilen ülkeleri aratacak düzeyde katı dini kuralların uygulandığı, liderlik kavgaları nedeniyle yapısı bozulmuş, hamaset nutuklarıyla kardeş halklara kin ve nefret kusulan, okuyup araştırmanın, kendini entelektüel anlamda geliştirmenin gereksiz işler olarak algılandığı, gruplaşmalar, kişisel kapris ve kıskançlıklar nedeniyle her an dışlanma tehlikesiyle karşı karşıya olduğu ve sevgilisiyle el ele tutuşmasının bile yadırgandığı sosyal ortamlara elbette girmek istemeyecektir. Bu noktada, empati yapmak genç kitlenin içinde olduğu durumu anlayabilmek açısından yararlı olacaktır.

Kafkas kültür derneklerinde gençlere Çerkes kültürünün güzellikleri anlatılmalıdır. Yüksek bir vatan ve birlik inancı aşılmalıdır. Dayanışma bilinci verilmelidir. Aynı halkın çocukları oldukları ısrarla vurgulanmalıdır. Barıştan yana, insancıl ve çağdaş bireyler olmaları için emek harcanmalıdır. Dernekler, gençliğin hayata hazırlandığı bir okul işlevi görmelidir. Çerkesliği omuzlarında taşıdıkları ağır bir yük olarak değil, zevkle ve gurur duyarak savunmaları gereken bir ulusal kimlik olarak algılamaları sağlanmalıdır.

Çerkes gençlerinin kültürlerinden kopmalarına neden olacak düzeyde kirlenilen sosyal yaşam alanları ulusal yok oluşa açıkça davetiye çıkarılmaktadır. Toplumun en dinamik kesimi olarak gençlik, mücadeleyi inanç

ve kararlılıkla omuzlaması gerekirken Çerkesliği omuzlarında taşıdığı ağır bir yük olarak algılamaya başlamıştır. Gençliğin önemli kısmı halkın sorunlarına ortak olmayı ve bu konuda düşünce üretmeyi itici ve gereksiz bir uğraş olarak görmektedir. Bu çalışmada tarihsel değişim süreçleri doğrultusunda analizi yapılan Çerkes sosyo-kültürel yapısı, güçlü bir iradi müdahaleyle yeniden düzenlenmediği takdirde sosyal yaşam alanlarındaki söz konusu kirlilikten kurtulmak mümkün değildir.

Tarihsel mücadele sürecinde Çerkes halkı büyük darbeler almıştır. Soykırım, sürgün, asimilasyon politikaları, kendine yabancılaştırma metotları ve kültürel yozlaşma gibi ulusal kimliği eritip yok etmeyi hedefleyen uygulama ve süreçler sonucunda, Çerkes sosyo-kültürel dokusunun patolojik bir duruma evrildiği gözlenmektedir. Özellikle gençlik, bir kimlik bunalımı yaşamaktadır ve önemli sayılabilecek kısmı da etnik aidiyetinden rahatsızlık duyar hale gelmiştir.

Bu çalışmada incelenen sosyo-kültürel kurumların ulusal gelişimi engeller bir niteliğe bürünmüş olması genel olarak dış dinamiklerin sebep olduğu tahribatlarıdır ve aynı zamanda, halkın kendi kimliğine ne denli yabancılaştırıldığını da göstermektedir. Çerkes halkı, bu tahribatları kendi iç dinamikleriyle gidermenin yollarını aramalıdır. Güçlü bir iradi müdahaleye ihtiyaç duyulmaktadır.

Çerkes sosyo-kültürel yapısının çağdaş yaşamın gereklerine uygun yeni bir ulusal mücadele biçimi yaratmak konusunda engeller çıkaran niteliği sorunsallaştırılmalıdır. Halk, ulusal mücadele yürütecek güçlü örgüt ve kadroların, entelektüel birikimi yüksek duyarlı bir kitlenin, dayanışma bilinci ile barışçıl, hümanist, çağdaş, özgürlükçü ve demokratik görüşlerin oluşmamasındaki sorumluluğu biraz da kendi sosyo-kültürel yapısında aramalıdır.

21. yüzyıl dünyasında uluslar ailesinin güçlü bir üyesi olabilmek, uzun soluklu, inanç ve kararlılıkla yürütülen sistematik bir ulusal mücadele biçimini zorunlu kılmaktadır. Bunun ilk koşulu ise, sosyo-kültürel yapının hümanist, özgürlükçü ve demokratik özüne uygun olarak yeniden düzenlenmesidir. Bilinmelidir ki, toplumun demokratizasyonu yönünde atılacak her ileri adım sorunun çözümüne katkı sağlayacaktır. Çerkes halkının emekten-emekçiden yana ilerici-sol dinamikleri tutarlı bir demokrasi mücadelesi kapsamında sosyo-kültürel yapının yeniden düzenlenmesi sorununu da düşünmek durumundadırlar.

8 MART 2010 Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün 100. Yıldönümü Mesajımız

8 Mart 2010 Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün 100. Yıldönümünü büyük acı ve kayıplarımızla kutluyoruz.

Tarihsel, sosyal, ekonomik, siyasal, kültürel ve pek çok açılardan Emekçi Kadınlarımızın günümüzdeki durumu özlediğimiz biçim ve içe-riklerde değildir. Kapitalizmin her açıdan yabancılaştırdığı insan bu sö-mürünün bir parçasıdır. Bu bilinç ve kararlılıkla söylemek zorundayız: Kadının özgürleşmesinin kavgasını verenler yalnızca Komünistlerdir. Kadının kurtuluşu sosyalizmedir.

Her 8 Mart'ta olduğu gibi günümüzde de bu soruna yaklaşımda iki farklı eğilim görüyoruz: Birincisi; Devrimci bakış, ikincisi; reformist yaklaşım. Düzenin sınırlarını aşmayan, emekçi kadınları Devrimci ve Mark-sist Kadrolarla buluşturmeyen örgütlerin eylemleri bu 8 Mart'ta yeniden sınanıp denendi. Çeşitli örgütler pankartlarını açıp alanlarda 8 Mart'ı kut-ladı. Kapalı salon toplantılarında konu işlendi.

Burjuva ve küçükburjuva "sol" akımlarla, burjuvazinin açtığı kanal-larda yeşerme imkânı bulan kapitalist Batı'dan devşirme "feminist akım-lar" bu soruna bilimsel ve nihai çözüm açısından bakmamakta, konu ve sorunları salt "erkek düşmanlığına" indirgeyerek bilinç bulanıklığı yarat-maktadır. Emekçi Kadınların sosyal / enternasyonal kurtuluşu, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü kazanmış kadın-erkek tüm insanlarımızın kolektif mücadelesiyle gerçekleştirilebilir.

Ayrıca Türkiye burjuvazisi de 8 Mart'a önceki yıllara oranlara ken-dince "Kadınlar Günü" adıyla sahiplenmiş, içeri boşaltarak âdeta Anne-ler Günü ve Sevgililer Günü'ne indirgemıştır. Hâkim gerici sınıflar, 8 Mart'ın tarihsel-sınıfsal önemi böylelikle gizlenmeye ve kapitalist pazar ilişkilerinde kadınlara çiçek ve hediye alma günü olarak sunmaya çalış-mıştır.

8 Mart'ın 100 yıllık tarihi aynı zamanda sınıflar mücadelesinin çok anlamlı bir parçasıdır. Bu sürece terini ve kanını akıtan, emekçi kadınla-rımızın sosyal / enternasyonal kurtuluşu mücadelesine katkı getiren; Clara Zetkin, Rosa Luxemburg ve Nadeja Krupskaya gibi Devrimci de-ğerlerimizi ebedi saygılarımızla anıyoruz.

Yaşadığımız coğrafyanın yetiştirdiği kadın Gerilla, Devrimci, Sosyalist ve Komünist yoldaşlarımızı da aynı duygularla anıyor ve selamlıyoruz: 10 Eylül 1920 tarihinde Kongre yöntemiyle oluşturulan Tarihî TKP'mizin Kongresine katılan Naciye Hanım, 1920'li yıllarda İşçi Sınıfının Sendikal Birliği davasına harç koyan TKP üyesi Safiye Topçuoğlu, 1932 yılında İzmir İşçileri Sendikası Birliği üyesi ve sendikal mücadelede ilk kez mahkûm olan TKP üyesi Melek Topçuoğlu, 1944 yılında Tütün İşçilerini örgütleyen TKP üyesi Zehra Kosova, 1951 TKP Tevkifatı sanıklarından faşist canilerce katledilen Dr. Sevinç Özgüner, TKP, 1950 Barış Derneği ve II. TİP Genel Başkanı Behice Boran, Kürt ulusal özgürlük mücadelesinde kendini yakan Zekiye Alkan, keyfi-filî infaz yöntemleriyle katledilen THKP-C militanı Sabahat Karataş türünden tüm Devrimci ve Komünist insanlarımız meşreplerince sosyal kurtuluş mücadelesine katkı getiren isimlerden bazıdır. Anadolu Kızılbaş-Alevî kültü geleneğinden Ana-Kadın, Ata-Kadın ve Kızılbaş Kadınlarımızı, eşinin yanı sıra silaha sarılan Dersimli Besa Siyaye-Ana, Zarife-Ana, Bese-Analarımızı, dünyanın tüm kadın gerillalarının efsanevi anılarını sonsuz sevgi ve saygılarımızla anıyoruz. TEKEL Direnişi'ndeki öncülükleriyle, sınıflar mücadelesine ekledikleri devrimci halkalarıyla, Yerli Komünarlarımız olan Emekçi Kadınlarımızın onurlu mücadelesini kutluyor ve selamlıyoruz.

Sınıflı toplumlarda çifte sömürü altındaki Emekçi Kadınlarımızın birliği ve örgütlülüğü bu çifte sömürüyü alt edecektir. Emekçi Kadınların kurtuluşu işçi sınıfının kurtuluşu gibi kendi eserleri olacaktır. Sosyal-Siyasal Devrimler emekçi kadınların katkısı olmadan asla gerçekleşemeyecektir.

Sınıflı toplumlarda kabaca sömürülen kadının ve kadın doğasının eğitimi nasıl sağlanacaktır? Bu soruyu ancak, bağımsız sınıf tavrını kuşanmış, merkezi kurumsal disiplinli **PARTİ**'nin öncülüğündeki bilimle, bilimsel bilgiyle donanmış insanlarımız cevaplayabilecektir.

Günümüz koşullarında kadın; kendi doğasını doğaya uyumlu düşünce-davranışlarıyla her açıdan özgürleştirecek çabalara yönelmek durumundadır. Emekçi kadınlar örgütlü ve organik ilişkili erkek yoldaşlarıyla birlikte uzun erimli bir kurtuluş yolunda oluşan tüm imkânları yaratmalıdır.

Yaşadığımız coğrafyada en başta cezaevlerinde, kırdada ve kentte Devrimci Kadınlarımızın gerçekleştirdiği etkinlikleri, kadınların özgürleşmesi ve kurtuluşu mücadelesine kolektif yeni bir halka katması dileğiyle selamlıyoruz.

SORUN Polemik

NEWROZ PÎROZ BE!.. MERHABA NEWROZI!..

21 MART 2010 NEWROZ'unu da geçen yıllarda olduğu gibi yaşadığımız coğrafyadaki kütleli çıkışların en coşkulu, en görkemli ve en anlamlısı olarak selamlıyoruz.

Kürt ulusal özgürlük hareketi mitolojideki bu anlamlı geleneğini iyimser, ilerici ve dinamik bir yorumla günümüzün sosyal mücadeleler tarihine bağlamayı bilmiştir.

Yaşadığımız coğrafyadaki ulusallık-sınıfsallık dinamiklerini incelerken işçi sınıfı ve emekçi halklarımızın sosyal-sınıfsal-enternasyonal kurtuluşunu düşünürüz. Bu amaçla kendi sentezimizi üretmeye çalışırken halk hareketlerinden, köylü isyanlarından, hak arama eylemlerinden, işçi sınıfının kütleli çıkışlarından ve insanlarımızın düşünce-davranışlarını belirleyen kültürel birikimlerden yararlanmak durumundayız.

Komünistler; Mezopotamya'daki masal, efsane ve mitolojik anlatımları sözlü tarihten yazılı tarihe geçirirken ilerici, dinamik ve iyimser bir yorumla incelemek durumundadır. Bu görevi bu türden bir yorumla ele almayınca gerici, idealist ve metafizik yorumlar "rahatlıkla" işbaşı yapabilmektedir.

Tarihsel Kawa'nın eylemi Yeni Gün'ün habercisidir. Yeni Gün insana ve doğaya uyumlu bir başlangıçtır. Doğaya uyumlu her adım devrimcidir, değiştiren ve dönüştürendir.

Günümüzdeki NEWROZ kutlamalarını tarihselden güncel uzanan gerçekçi bir kütleli çıkış olarak algılıyoruz.

Bir emekçi Demirci Kawa'nın zalim Dehak'a karşı yaktığı ateşi günümüzde işçi sınıfı ve emekçiler yakmaktadır.

Mezopotamya'nın emekçi halklarından Kürtler hâkim gerici sınıflarca sürekli baskı altında tutulmuşlardır. İnkâr, imha, asim-

lasyon politikalarıyla tarihleri, coğrafyaları, ilerici kültür ve gelenekleri, dilleri, inançları yok sayılmak istenmiştir.

NEWROZ eylemleriyle tüm ezilen ve sömürülen halklar taleplerini haykırmaktadır.

Halkların talep ve ihtiyaçları kapitalist sistemde değil, ancak sosyalist sistemde gerçekleşme şansını elde edecektir.

Günümüzde emperyalist-kapitalizme karşı verilen savaşlarda NEWROZ'un anlamı büyüktür.

NEWROZ; bir yanılla eşitlik, özgürlük, hak arama, birlik, dayanışma, barış, direniş, aşk, sevgi, dostluk, yoldaşlık ve proletarya kardeşliği gibi değerlerimizin tek yürek olduğu yeni bir gündür.

NEWROZ'daki kütleli çıkışları bağımsız sınıf tavrı gözeten kadroların eşitlik ve özgürlük mücadelesiyle buluşturup bütünleştirmeli, küresel kriz döneminde anlamlı ve ileri bir sese dönüştürmeliyiz.

İnsanın ve insanlığın sosyal-sınıfsal-enternasyonal kurtuluşu mücadelesinde NEWROZ'ları bu düşünce-davranış çizgilerimizle anmak ve kutlamak **An**'ın en devrimci görevidir.

Dünyanın tüm ezilen ve sömürülen halklarının NEWROZ Bayramını yürekten kutluyoruz.

BIJÎ NEWROZ!

BIJÎ BİRATİYA GELAN!

SORUN Polemik

Hasan Arif Şimşek* - (1933- 9 Şubat 2010) -

İşçi Sınıfının Sendikal-Siyasal Birliği Mücadelesine Adanmış Bir Yaşam

Hasan Arif Şimşek 1933 yılında Girit göçmeni kalabalık bir ailenin çocuğu olarak İzmir'de doğdu. Yaşamı boyunca baba¹ ve aile mesleği olan boyacılık-badanacılıkla geçindi. 1954 yılında Dr. Hikmet Kıvılcımlı ve arkadaşlarının kurulan Vatan Partisi'nin İzmir İl Teşkilâtını Esat Balım² ve arkadaşlarıyla birlikte kurduklarında henüz 21 yaşındaydı. 1957 milletvekili seçimleri kampanyasında İzmir'de çalıştı. Vatan Partisi tutuklamaları sırasında İzmir yöneticileri ile birlikte tutuklandı. Dava sürecince, Kıvılcımlı ve diğer partililerle birlikte, önce Harbiye tutukevinde, daha sonra da 1 yıl kadar Sultanahmet Cezaevi'ndeki en genç tutuklu olarak kaldı. Daha sonraki yıllarda da Kıvılcımlı'nın siyasî çizgisinden ayrılmadı. 1969-70'de yine Kıvılcımlı'nın girişimiyle kurulan İşsizlikle ve Pahalılıkla Savaş Derneği (İPSD)'nin İzmir şubesini kurdu, çeşitli sendikal-siyasal çalışmalara, mitinglere katıldı.

1967-1970'li yıllarda Kocaeli Petkim ve Yarımca Seramik Fabrikasının inşaat sürecinde Yapı İşçileri Sendikası (YİS) Kocaeli Şube Başkanlığı görevini üstlendi. İsmet Demir ve arkadaşlarıyla³ işçi-kitle çalışmaları yaptı. Grev ve mitinglerde aktif rol aldı. 1962-1970 İ. TİP'in örgütlenme çalışmalarına katıldı. İşçi sınıfının sendikal birliği mücadelesinde SADA'ya (Sendikalar Arası Dayanışma Anlaşması-Ağ-) DİSK'in örgütlenmesine omuz verdi. DİSK üst yönetimi YİS'in DİSK'e katılma önerisini onaylamadı.

1975 yılında bir grup tarafından yeniden kurulan Vatan Partisi'nin kurucuları arasında yer aldı. Daha sonraki yıllarda hastalığının da etkisiyle çok aktif olamadı. İzmir civarındaki Özdere beldesinde yaşamaktaydı. İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği mücadelesinde terini akıtan Hasan Arif Şimşek Yoldaşımız 9 Şubat 2010 tarihinde, sevenleri tarafından doğaya teslim edildi. Cenazesini HKP kaldırdı.

Devrimci anısı ve mücadelesi yaşatılacaktır.

SORUN Polemik

Dipnot Açıklamaları:

- * Hasan Arif Şimşek hakkındaki canlı tanıklıkları ve bilgileri içeren bu yazı; dönemin işçi-kitle çalışmaları yapan işçi önderlerinden ve YİS'in kadrolarından İsmet Demir'in mücadele arkadaşları, SADA, DİSK, İ. TİP'in örgütlenmesinde etkin rol alan ve 15/16 Haziran Direnişi kadrolarından Sırrı Öztürk'ten, TÖS ve İSPD'deki kitle çalışmalarıyla tanınan öğretmen Tahsin Tekin'den, dönemin işçi-kitle çalışmalarında, İSPD'de, Sosyalist Gazetesi ile Orhan Müstecaplıoğlu'nun çıkardığı Gerçeğin Sesi gazetelerinde emeği geçen Ecz. Necmi Kaymakçı'dan ve Sosyal İnsan Yayınları yönetmeni Ahmet Kale'den derlenen bilgiler ışığında kaleme alındı (**S. P.**).
- 1 Hasan Arif Şimşek'in babası Hüseyin Şimşek dönemin TKP üyesiydi, aynı zamanda TKP'nin kadrolarından Macit Bilge ve Casim Aktimur'un mücadele arkadaşıydı. İzmir'de ilk kez 'İzmir Boyacılar ve Badanacılar Cemiyeti'ni kurmuştu.
 - 2 Vatan Partisi İzmir teşkilâtının kuruluşunda Esat Balım, Mehmet Ali Resimcioğlu, Avni Öztürk (Memedoğlu)'da vardı. Bu üç isimde dönemin TKP kadrolarıydı. Avni Öztürk, Vatan Partisi tevkifatında askerde olduğu için hakkında dava açılmadı. Ayrıntılı bilgi için bakınız: Sırrı Öztürk, *Politika-Sanat-Estetik Yolunda 'Emeğin Ressamı' Avni Memedoğlu*, Sorun Yayınları, 1999.
 - 3 YİS Kocaeli Şubesi kurulana ve bağımsız bir büroya kavuşana kadar, DİSK'e bağlı T. Maden-İş Sendikası Kocaeli Şubesi bürosu ve lokali YİS'in örgütlenme çalışmalarına tahsis edildi. İsmet Demir'in işçi-kitle çalışma arkadaşlarından başta Sırrı Öztürk olmak üzere SADA'yı, İ. TİP'i, daha sonra DİSK'i kuran Kocaeli'ndeki sınıf bilinçli kadrolar YİS'in ve Hasan Arif Şimşek ve arkadaşlarının örgütlenme çalışmalarına aktif biçimde katılmış, dayanışmalarını eksik etmemişlerdir.

Necmi Kaymakçı

Bizim Arif Ustamız

Arif Usta'da uğruna bir ömür tükettiği hayallerini ait olduğu sınıfa bırakarak bu evreni terk etti. Kadri kıymeti bilinebildi mi, kimin bilinebildi ki? Hiç olmazsa onun son nefesinde yanı başında eşi ve çocukları vardı. Ne hazindir ki birkaç yıl önce aramızdan ayrılan Orhan Müstecaplıoğlu gözlerini yumduğunda onu sonsuzluğa uğurlayan sadece Darülaceze'nin soğuk duvarlarıydı.

Ya Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın öyküsü...Mahpushane duvarları arasında geçen uzun yıllar.

Havanın kurşun gibi ağır olduğu o yıllarda ait olduğu sınıfı için bazen kuru ekmek ve suyla yetinmek zorunda kalan bir Dr. Hikmet vardı. Sınıfı adına destansı duruşunu bir ömür boyu sürdüren ve en zor koşullarda bile üreten ve üreten... Ama ne acıdır ki kara toprağa düşerken yadelerde tek başınaydı...

Arif Ustayla 12 Mart'ın zor günlerinde de birlikteydik, kaldığı şehri terk etmek zorunda kalmıştı. Boyacılık olan mesleğini yaparak kendisinin ve çocuklarının geçimini sağlamaya çalışıyordu, ben de ona çıraklık yapıyordum, aynı evde kalıyorduk. Boyacılık mesleğinde o usta ben çıraktım. O yıllardan bu yana Arif Abiye Arif Usta demişimdir.

Arif Usta TKP'li bir babanın çocuğu olarak dünyaya gözlerini açmıştı. Sosyalist mücadeleye omuz veren hepsi işçi 6 erkek kardeştiler.

Arif Şimşek'in Yapı İşçileri Sendikasının (Y.İ.S) Kerkük Ceyhan boru hattı grevindeki çalışmaları, 1957 Vatan Partisi İzmir il örgütü sekreterliğindeki örgütleyici kimliği bilinir...

Onu '65 yılında Yapı İşçileri Sendikasının İstanbul örgütünde görürüz.

İ.P.S.D. nin çatısı altında birlikteydik.

Sultanahmet cezaevinde Kıvılcımlı ile mahpusluk...

O yıllarda Arif Usta Sultanahmet cezaevinden tahliye edilmesini buruk karşılamıştır, çünkü Kıvılcımlı'nın tutukluluğu devam etmektedir, bu nedenle çıkmayı hiç içine sindiremez.

Hasta olduğunu duyduğumda geçen yaz İzmir zdere'deki evine ziyarete gitmiştim. Çok hasta olmasına karşın mücadeleci kimliği ile dimdik ayaktaydı. Onun Dr. Hikmet'e olan bağlılığını ve saygısını bir kez daha yakından gözledim. Uzun yıllar önce Dr. Hikmetle de Arif Abinin İzmir Yeşilyurt'taki evinde karşılaşmıştık. Dr.un Arif ağabeyi oğlu gibi sevdiğini bilirim.

Arif Ustayla çok uzun yıllar öyle yoğun birlikteliğimiz oldu ki, hangisini anlatsam... Onu anlatmak için uzun söze gerek yok... İşçi sınıfının yiğit ve aydın temsilcisiydi bizim Arif Ustamız.

Usta! Binler onbinler ol ki kahırla kavrulan şu dünyamız aydınlan-sın.

Arif Ustayı bize gelecek güzel günlerden haber getiren bir postacı sevinciyle kucaklamışımdır hep..

Yüreğimde acısını, beynimde anılarını hep taşıyacağım.

Mart 2010-Sarıyer

Sultanahmet Cezaevi-Oturanlar: Soldan İkinici Arif Usta

Necmi Kaymakçı

-Mektup-

8 Mart'ta Emekçi Kadınlar'ımıza şöyle seslenmeli!

Yüzyıllardır sürüp giden çektiğiniz şu eziyete bir bakın. Şu kısacık ömrünüzde, rahat yüzü göremeden, bir ohh diyemeden şu fani dünyadan göçüp gidersiniz. Niçin? Bunca cefaya daha ne kadar boyun eğilecek. Bu acı, bu eziyet daha ne kadar sürüp gidecek?..

Çocuklarımıza, torunlarımıza acıyla kavrunan bu Dünyayı mı miras bırakacağız?

Emekçi Kadınlar; Mart'ın 8. günü omuzlarınızda çok uzun yılların aşılamayan sorunlarıyla, çekilen acıların yükünü taşıyacaksınız.

Mücadelenizde yolunuzu açacak zengin deneyimler hemen yanı başınızda, onlara uzanın...

Onlara daha bir sıkı sarılın ki, 8. Mart günlerinde vurulan davullar, çekilen halaylar, söylenen türküler gelecek güzel günlerin habercisi olsun.

Gerek 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün 100. Yıldönümü, Gerekse 21 Mart Newroz Kutlamaları İle İlgili Olarak Yurtiçinden, Yurtdışından, Özellikle de Cezaevlerindeki İnsanlarımızdan Mektup ve İnternet Yoluyla Aldığımız Mesajlara Kolektifimiz Çalışanları da Aynı Duygularla Katılmaktadır.

SORUN Polemik

Sahte Gündemleri ve Çarpıtılmış Görüşleriyle Etkinliklerimize Neden Saldırıyorlar?

Küresel ekonomik krizin etkisi derinleştikçe sınıflar mücadelesi de giderek keskinleşiyor. Burjuvazi sınıfsal bilinciyle ideolojik etkisini hayatın her alanına yaymaya çalışıyor, kafaları karıştırıyor. Hâkim gerici sınıfların yarattığı kafa karışıklığı Sol “Cenahta” da etkisini çeşitli biçim ve oranlarda gösteriyor.

İdeolojik ve sınıfsal tercihini doğru yapamayanlar, bilimsel bilgi ve bilinçten yoksun olanlar, bu kaos ortamında saatın rakkası gibi bir sağa bir sola gidip geliyor.

Emperyalist-kapitalizmin yoz ve kozmopolit “kültür” politikası insanımızı koparabildiği ölçülerde ulusal, sosyal, sınıfsal, kültürel kimlik ve köklerinden büyük oranda koparmayı başarmıştır.

Emperyalizmin ve onun politikalarını harfiyen uygulayan resmî ideoloji üniforması giymişlerin 85 yıldır uyguladığı kapitalist yabancılaştırma yöntemi bu coğrafyada “arabesk” bir toplum yaratmıştır.

Sağlı “sol”lu burjuva partileri bu türden bir gerici ortamını bilinçle yaratmıştır. Onlar insanımızın bilimsel bilgi ile tanışıp bilinçlenmesini engellemek için politikalarını sürdürmektedir.

Sınıflı toplum, özündeki sömürücü kimliği ile eşitsiz, haksız, özgürlüksüz, ahlaksız ve dejenere bir toplumdur. Sınıflı toplum aynı zamanda hasta bir toplumdur.

Sol “Cenahımız” daki insan malzemesi de sınıflı toplumların tüm rahatsızlıklarından derece derece etkilenmiştir.

Sol’daki mevcut insan malzemesini değiştirip dönüştürmek öyle kolay değildir. Kapitalist üretim, mülkiyet ve paylaşım ilişkiler ağının şartlandığı insan malzemesi sosyal-siyasal devrimlerle ve de süreç içinde ancak dönüştürülebilir. Ne hazin Sol’daki kümelenmelerde işçi ve emekçi halk çocukları çok az yer alırken küçükburjuva kökenli olanlar çoğunluktadır. Anılan küçükburjuvaları devrimci harekete kazandıracak, proletaryanın potasında eritecek ya da nötralize edecek birleşik, ciddi, güvenilir ve donanımlı bir **PARTİ** olmadığından küçükburjuva ke-

sim ideolojik bulaşıklığını Sol'a fazlasıyla taşıyabilmektedir. Bu türden bulaşıklık resmî ideolojinin "halkçılık, laiklik, bağımsızlık, çağdaşlaşma, kamuculuk, feodalizmin tasfiyesi, anti emperyalizm vb." şeklinde algılanması olarak kendini gösteriyor. Ve buna bir de "ulusallık sosu" eklenerek "sol" politika yapılmaya çalışılıyor.

Sol "Cenahımız" daki insan malzemesinin sosyalist siyasî kültürü, davranışları, bilinci, etik anlayışı ve donanımının hangi düzeyde olduğu çeşitli tarihsel-sosyal olay ve olgular karşısındaki tavırlarıyla ortaya çıkmaktadır.

Sınıflar mücadelesi bu insan malzemesi ile neleri yapıp yapmayacağıımızın işaretini veriyor.

"Legal" ve "illegal" duruşlarıyla mevcut insan malzemesi ile nasıl bir ideolojik, politik ve örgütsel mücadele verildiğini çok net biçimde görebiliyoruz.

Bir yanda devrimci iş yapmak için yanıp tutuşan, büyük bir susuzlukla Marksizm'le tanışmak için çırpınan, okuyup araştıran, dürüst, samimi, ilkeli, bilinçli, militan, özverili, coşkulu, heyecanlı kadrolar; diğer yanda "dar grup kültürü" ya da "dar grup tapınımı" hastalığından kurtulamamış, "şef" kültürü dışına çıkamamış sosyalizm dışı büyük bir kalabalık...

Birinci olarak anılanlarla kolektif iş yapmak, iş içinde onları biçimlendirmek ve sosyalizmin sorunlarını tartışmak, çözüm yöntemleri üretmek imkân dâhilindedir. İkinci olarak anılanların eğitimi ve sosyalizme kazanılması, ancak "şef" kültürünün kırılıp aşılmasına bağlıdır.

İçerideki ve dışarıdaki hapishanelerde "şef" kültürüne biat etmiş "tabî" insanlar hem devrimci harekete hem de sosyalist kültürümüzün gelişip güçlenmesine büyük zararlar verebilmektedir.

Sosyalist, komünist örgütlenmelerde ne "şef"lere ne de "şef" taslaklarına yer vardır. Olmamalıdır.

Bilimsel Sosyalizm / Komünizmin düşünce-davranış bütünlüğü içinde öğrenilemeyişinin elbette ki nedenleri vardır. Bunun nedenlerini sorumlulukla, serinkanlı olarak ve de bir disiplin içinde tartışmak gerekiyor. Bilakis "şef" saplantısına girmişler ile "ulusal sol"cuların verdiği zararı nasıl gidereceğiz? İdeolojik-teorik-politik-örgütsel donanımımızla, **PARTİ**'nin kurmaylığında gerçekleştirilen sosyal pratiklerimizle küçük-burjuva "solcu"luğunun verdiği zararlar aza indirilecektir.

Sol “Cenahımız” burjuva resmî tarih anlayışı ile resmî ideolojilerden kopabildiği oranda bilimsel nitelikler kazanmaya aday olacaktır. Burjuva ideolojisi-Kemalizm; dürüst, ilkeli, bilimsel, entelektüel gelişmelerin en büyük engellerinden biridir.

Basın-yayın faaliyetlerinde, elimizdeki araçlarla, eğitim çalışmalarında, panel-söyleşi, forum, sempozyum, istişari toplantılarda, işçi-kitle çalışmalarında özetlemeye çalıştığımız insan malzemesiyle sıkça karşılaşıyoruz.

Kapitalizmin esir aldığı insanlarımızı dönüştürmek çok zordur. Böyle de olsa bu türden insanların beyinlerinde bir şimşek çakmak, Makarenko misali yüreklerinde henüz teslim alınmayan bir adacık aramak ve oraya hitap etmek için elimizdeki tüm araçları ve yeteneklerimizi kullanmaya devam edeceğiz.

Kolektifimiz'in ürettiği kitap, dergi, gazete, broşür vb. ürünlerimizle bir biçimde tanışan insanlarımızla gerçekleştirdiğimiz diyalog ve tartışmalarda, Sol “Cenahımız”daki insan malzemesinin konumunu tüm ayrıntılarıyla incelemek fırsatını buluyoruz.

Yaptığımız *iş*'in bir gereği olarak mektup ve internet yoluyla yazarak diyalog arayanların da hakikî amaç ve niyetlerini anlamaya çalışıyoruz.

Politik iletişim kurmak isteyenlerin tümüne uygun cevaplar veremiyoruz. Hem zamanı iyi kullanmak istiyoruz hem de işlevsel olmaya, yaratıcı diyalogları geliştirip güçlendirmeye özen gösteriyoruz.

Henüz Bilimsel Sosyalizm / Komünizm ile tanışmamış, fakat ilerici, demokrat, devrimci, sosyalist ve komünist olduğunu zannedenlerle aynı dili konuşamadığımız için yararlı bir iletişim kuramıyoruz. Onların *Kolektifimiz*'i çekmeye çalıştığı “dipsiz kuyu boş ambar” türünden tartışmalara da doğallıkla girmiyor, giremiyoruz.

Üniversite okumuş yarım-aydınların etkisine girmiş, onların aşırma tezlerini özümlemiş, bilim ve akıl dışı teorileriyle kafası karışmış olanlarla da tartışmıyoruz. Stalin, Troçki, Mao, Enver Hoca, Che, günümüzde de Chavez “dedi ki” güzergâhından henüz çıkamamış olanlarla da tartışmıyoruz. Tartışmak bir yana bu türden bir politika yapılmasını devrimci hareketin yeni nitelikler kazanabilmesi açısından doğru ve ilerletici bulmuyoruz.

Benzeri bir siyaset anlayışının asla geliştirici olmayan tarzlarını M. Suphi, Dr. H. Kıvılcımlı, Deniz, Mahir, İbrahim'ler üzerinden götürüp aşamayanlar için de söylemeliyiz.

Sovyetler Birliği deneyiminin çözülmesini salt "Kruşçev-Brejnev revizyonizmine" bağlayanlarla, Stalin ve Sovyet düşmanlığına endekslenmiş "tartışmaları" ciddiye alıp nasıl eleştireceğiz? Bu yolda "hamle" yapan Troçkist ve Anarşist kanallara girmiş olanların rotasını nasıl dönüştüreceğiz? Burjuvazinin desteğindeki "Sivil toplumcu" ve antimarksist "Frankfurt Okulu"nun T. C.deki temsilciliklerini kuranların etkisini nasıl kıracağız? "Ben Marx'ı aştım." megalomanisine girenlerin yarattığı ideolojik erozyonu nasıl aşacağız?

Sol "Cenahımızda" sorulacak, tartışılacak çok meselemiz var...

Kolektifimiz ile aranan diyalog ve ilişkilerde amacı belirsiz tartışmalara girmiyoruz. Gündemimizi sekteye uğratacak bu türden tartışmalara nasıl gireriz?

Bu türden tartışmanın taraflara çok sıkıcı geldiğinin de farkındayız. Böyleleriyle ne iki satır sohbet edebilirsiniz ne de keyifli iki bardak çay içebilirsiniz.

Ama ne hazindir ki, bu türden bir insan malzemesi Sol "Cenahta" yoğunlukla kümelenmiştir. Sosyalizm ile asla bağdaşmayan çürük insan malzemesini eğitmek, ayıklamak elbette kolay bir uğraş değildir. Bunun bilincindeyiz ve biliyoruz ki devrimci mücadele güçlendikçe bu malzemeyi hem şekillendirecek hem de çürüklerini eleyecek.

* * *

Bu yıl TÜYAP 8. Bursa Kitap Fuarı'nda düzenlediğimiz "Dersim 37-38 Katliamı ve Sol'un 'Politikası' " başlıklı Panel-Söyleşimizde karşılaştığımız bu türden insan malzemelerinin yarattığı provokatif saldırıları okurlarımızla paylaşarak konuyu örneklemek istiyoruz.

Panelimizi *Kolektifimiz* adına Sırrı Öztürk (S. Ö.) hem yönetti hem de tebliğini sundu. Özetle: Devrimcilerin, Marksistlerin günümüzü anlamak açısından Kızıbaş-Dersim'e, tarihine, kültürüne, ilerici geleneklerine, burjuva resmî tarih ve resmî ideolojisine nasıl baktığını, Kemalist rejimin gerçekleştirdiği kitlesel katliamların nedenlerini, bu türden bir katliamla yüzleşmek ve hesaplaşmak gerektiğini ve de sistemin uygulayageldiği baskı ve terörün nasıl aşılacağına ilişkin görüşlerini anlattı. Araştırmacı yazar Turabi Saltık ile Cafer Solgun da çeşitli çalışmaların-

da dile getirdikleri özgürlükçü ve demokratik çözüm yöntemlerini aktardı. Dersim katliamının, ideolojik, politik nedenleriyle sonuçlarını belgeleriyle ve de kitleleri eğitip düşündürmeyi amaçlayan dengeli bir üslupla sundu.

Paneli izleyenlerden bazıları bu nitelikli etkinliklerimizden, özgün tahlillerimizden çok rahatsız oldular.

Tüyap Konferans Salonunu bir ara 200-250 kişi doldurmuştu. Bizden önceki panelde Yaşar Nuri Öztürk “modern islâm” (ne demekse) geçinen çok kalabalık bir kitleye hitap etmiş, onları efsunlamış ve panelimizin 15 dakikasını çalmıştı. Fuar idaresi zamanımızın çalınmasına müdahale etmemiş, bizden sonraki paneli de ırkçı-şoven konumuyla Hulki Cevizoğlu hazretlerine ayırmıştı. Fuar idaresi bize saat: 14:30’da etkinliğimizi duyurduğu için davetiye ve afişlerimizi de bu saate göre hazırlamıştık. Fuar idaresi bu değişikliği bize duyurmamış ve 13:15 saatinde panelimizi anons etmiştir.

Dolayısıyla panelimize gelecek olan hedef kitlemiz zamanında gelememiştir.

Bursa Kitap Fuarı etkinliklerimizi içeren afiş ve davetiyelerimize ise Bursa polisi, keyfi biçimde fuardan 10 gün önce el koymuştur. Bu olay etkinliklerde karşılaşacağımız provokasyonun bir işaretiydi. Fuar idaresi de hem saat değişimi hem de iki gerici cenahın arasına bizim etkinliğimizi yerleştirerek büyük bir hata yapmıştı.

Panelimizde, daha söze başlamadan monden kılıklı bir bayan, tıpkı geçenlerde İzmir’de DTP’nin konvoyuna taş atan, kendinden geçmiş bayan gibi giyinikli ve âdeta histeri krizleri geçirircesine: “Ben de Arap’ım. Burada Mustafa Kemal’e söz söyletmem. Veli Küçük’e özgürlük!..” diye gürledi! S. Ö. bu bayanı: “Bu etkinliğimizi size provoke ettirmeyiz. Söylediklerinizin panelimizle ne ilgisi var?” diye uyardı ve dışarı çıkmasını söyledi. O ise “Çıkmıyorum. Evet, ben bu paneli provoke etmek için geldim.” diyerek meydan okudu!

Ardından salon birbirine karıştı. Her kafadan girici bir ses çıkıyordu. 50 yaşlarında iyi giyimli bir bay ise şöyle haykırıyordu: “Ben TKP’liyim. Atatürk Dersim katliamını gerçekleştirmeseydi de, bu memleketi feodalizme mi teslim etseydi? Bölücülük yapıyorsunuz. Cumhuriyetimizi emperyalizme teslim ediyorsunuz!.. Sizi protesto ediyorum.” dedi ve salonu terk ettiği görüldü.

Daha sonra “cumhuriyet, demokrasi, hukuk, Atatürk, bölücülük, terör, terörist, vatan, millet” sosuna bürünmüş ırkçı-şoven histerilerle her kafadan bir ses çıkmaya başladı.

Fuar güvenliğinden sorumlu olanlar da duruma müdahale etmedi.

Allahın işine bakın, kendilerini “sol” kulvarda sayan “İP”, “TKP”, “Türk Solu”, ADD, ÇYDD, Kemalist, ırkçı, Türkçü, vatansever, faşist, Ergenekoncu ve sözde ABD ve AB emperyalizmine karşı olduğunu söyleyen tüm gerici zevat bizim Panel-Söyleşimizde cem etmeyi uygun bulmuştu?!..

Demek ki, *Kolektifimiz*'in arkasında durduğu idolojik-politik hat bu türden gerici bir insan malzemesini buluşturmaya ve ortak hareket etmeye yetmişti...

S. Ö. etkinliği açarken: “Değerli canlar, dostlar, yoldaşlar merhaba! *Kolektifimiz*'in düzenlediği panel-söyleşimize hoş geldiniz...” diye izleyenleri içtenlikle selamlamasına ve izleyenlerin sorularının cevaplanacağını söylemesine rağmen, ADD'li olduğunu söyleyen monden kılıklı bir bayan S. Ö.ye aynen şunları söylemeye cüret etmiş: “Senin gözlelerinden bizlere kinle baktığını görüyoruz. Bize ve Cumhuriyetimize nefretle bakıyorsunuz. Bu memleket bizim, böldürmeyeceğiz. Atatürk katliam yapmamıştır. Cumhuriyeti korumuştur...” diyerek hamasetli bir nutuk çekmiştir.

Panelde demokrat bir ölçü gözetilerek tam 9 kişiye söz verilmiş, söz alanların tamamı da söz birliği etmişçesine aynı mealde konuşmalar yaparak etkinliğimizi sabote etmeye çalışmıştır.

Etkinlikte burjuva resmî tarih anlayışı ile resmî ideolojinin fena hâlde etkisinde kalan ve de “sol” geçinenlerin yönelttiği tüm soruları cevaplandı.

Hâkim gerici sınıfların beyinlerini içdişi ettiği bu zavallı insancıkların “demokratik tartışma” yöntemine alışık olmadığı görüldü. Hepsinin ideolojik, ruhsal, kültürel konumları tahrip edilmişti. Kışkırtılıp yönlendirilmeye son derece açık ve teşneydiler. Ellerinden gelse ve biraz daha organize olsalar konuşmacılarımıza fiziksel saldırılarda dahi bulunabileceklerdi.

Sol “Cenahımız” ise panelimize gelmemişti. Dersimli Kızılbaş-Alevi canlarımız ise geleneksel hümanist ve iyimser tavırlarıyla provokatörlere bulaşmamıştı. Onlar yapılan konuşmalarımızdan son derece mutluudu.

Provokatörlere anladıkları dilde cevaplar verildi. Etkinliğimizi sabote edemediler. Yalnızca zamanımızı çalmayı becerdiler.

Bu tekil örnekler de gösteriyor ki, T. C.de yaşayanların kafaları oldukça karışık. Sahte gündemle kitleler aldatılmaktadır. İdeolojik, ruhsal konumları “rahatlıkla” iğdiş edilmiş kitleler hâkim gerici sınıfların “yüksek” çıkarları doğrultusunda yönlendirilebilmektedir. Burjuva resmî tarih anlayışı ile resmî ideoloji Kemalizm, bilimsel, demokratik ve özgürce bir tartışma ortamının oluşmasını büyük oranda darbelemiştir. Yalancı, entrikacı, akla, mantığa aykırı, ırkçı, şoven, faşist anlayışlar sosyal demagojilerle kitleleri zehirleyebilmiştir.

Panelde zaman darlığı yüzünden kendilerine söz verilemeyen bir grup genç *Kolektifimiz*'in standında S. Ö. ile konuşma-tanışma talebinde bulununca gençleri oturttuk. Kafalarındaki tüm soruları cevapladık. Bu tanışmadan memnun olduklarını söylediler ve standımızdan S. Ö.ye teşekkür ederek ayrıldılar.

* * *

“T. C.nin gündemi yarım saatte değişir.” özdeyişimizi bilinçle her fırsatta gündeme taşıyor ve sıkça tekrar etmeyi uygun buluyoruz. Toplum sosyal sınıf ve sosyolojik emekçi halk gerçekliği uzantısında saflaşmamıştır. Sağlı “sol”lu burjuva partileri “laik-şeriat” gibi sahte bir gündemle NATO’cu, CIA’cı, IMF’ci, DTÖ’cü politikalarını insanımızın üzerinden geçirmektedir. Sosyal demagojileri karşıya alıp geriletecek, hesaplaşacak ve tarihsel-sosyal haklılıklarımızla aşacak bir hareketimiz ise yoktur. Sol “Cenahımızın” konumu bir yanıyla zayıf ve çok tartışmalıdır. Diğer yandan sosyal muhalefet dinamiklerinin tabanında görev yapan çok değerli **nüvelerimizin** varlığından da haberiyyiz. İktidar projesine sahip bir **PARTİ**imiz henüz işbaşı yapamadığına göre, bu coğrafyada kafalar daha çok karışacaktır. Sol “Cenahımızın” onulmaz bir hata yapmasına bağlı olarak; manipüle edilen provokasyonlar “rahatlıkla” gerçekleşebilecek, siyasî cinayetler, katliamlar yapılacak, daha çok bombalar patlatılacak, binbir emek ve özverilerle oluşan mevzilerimiz eloğullarınca çiğnenecek, yeri bir daha doldurulamayacak en değerli canlarımız kahpece arkadan vurulacak, cezaevleri Devrimci ve Komünist kadrolarla dolup taşacak, uluslarötesi tekeli sermayenin diktatörlüğü zaferini bizlerin hata ve yanlışları üzerinden ilan edebilecektir.

Böyle mi olmalıdır? Mevcut devrimci potansiyel gücümüzü enerjiye çeviremeyecek miyiz?

“Darbe olmaz.” aymazlığıyla AB'ye ve AKP'ye kölece angaje olanları hayat ve mücadele tüm süreçlerde mahcup etmiştir. Finans-kapitalin sınıfsal ve ideolojik kimliğini, karakterini ve gündemini kavrayamayanlar T. C.de gündemin yarım saatte değiştiğini bir kez daha görecektir.

Sahte gündemle yatıp kalkan, kara gerici, ırkçı, şoven, Türkçü ideolojilerle beslenen akımların, kriz şartlarında ne yapmaya aday olduklarının işaretleri alınmaktadır. “Bir kıvılcım tüm bozkırı tutuşturmaya yeter.” özdeyişini iyi okumalıyız.

Krizlerin, devrimci durumların, iç savaşların ya faşizme ya da devrime gebe olduğunu unutmamalıyız. Sol “Cenahımızın” ayrışıp bütünleşmesi davasına omuz verelim. Biricik güvencemiz olan **Komünistlerin Birliği**'nin hangi anlama geldiğini gecikmeden kavrayalım. Temel İlke ve Amaçlarda anlaşmış **nüveleri** kolektif adımlar atmaya zorlayalım. Faşizme karşı mücadelenin önemi ile işçi sınıfının sendikal ve siyasal birliği sorunsalını gündeme neden taşıdığımızı bilince çıkaralım.

Somut, çerçevesi birlikte çizilmiş kolektif her devrimci adıma omuz vermek durumundayız. Burjuva resmî ideolojisinin esiri olmuş, böylesine fikirsel perişanlık içinde bocalayanların hakikatin kavgasını verenlere karşı provokatif saldırı dışında yapacakları bir şey kalmamıştır.

Kolektifimizin elindeki araçlarımızın adedi çoğalmıştır. Sorumluluklarımız daha da artmıştır. Devrimci tezlerimizle tahlillerimiz sosyal pratikte doğrulanmaya başlamıştır. **Komünistlerin Birliği** yakıcı bir sorun olarak gündemdedir. Tarihsel iyimserliğimizle haklı bir yerdeyiz. Daha fazla işlevsel olmaya başladığımızda bu türden saldırılar aza inecek ve provokatörlerin anladıkları biçimde karşılık göreceği açıktır.

SORUN Polemik

Bizden Haberler

- ***Bursa'da Polis Kitap Fuarı Etkinliklerimizle İlgili Afiş ve Davetiyelere El Koydu?!***

8. Bursa Kitap Fuarı Etkinliklerimizle ilgili afiş, davetiye ve benzeri malzemelerimize 20 Şubat 2010 günü Bursa polisi el koydu. 27 Şubat 2010 tarihinde gerçekleşecek kitap fuarı için hazırladığımız afiş ve davetiyeleri dağıtan elemanımızın elinden hukuk dışı yöntemlerle alınması üzerine Bursa C. Savcılığına yaptığımız müracaat fuar süresince bir türlü sonuçlanmadı. Bu keyfi uygulama, sistemin Devrimci ve Marksist Yayın Kolektiflerinin Kitap Fuarlarına katılmasından duyulan korkunun bir ifadesidir.

8. BURSA KİTAP FUARI'NDA DÜZENLEDİĞİMİZ PANEL ETKİNLİKLERİMİZ:

1. ETKİNLİĞİMİZ:

Konu : ***İŞÇİ SINIFI HAREKETİ VE
SOSYALİST HAREKETİN SORUNLARI***

Katılımcılar : ***1. Sırrı Öztürk*** (Sorun Yayınları Kolektifi-Çalışanı)
2. Ahmet Kale (Sosyal İnsan Yayınları Çalışanı)

Yöneten : ***Sırrı Öztürk***

Düzenleyen : ***Sorun Yayınları Kolektifi***

Tarih : 28 ŞUBAT 2010 (Pazar)

Saat : 17. 00 - 18. 15

Yer : Tüyp Bursa Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi
Cumalıkızık Konferans Salonu

Etkinliğimize 135 kişi katıldı, izleyenlerin soruları cevaplandı.

2. ETKİNLİĞİMİZ:

- Konu : **TEKEL DİRENİŞİ VE MARKSİZM**
Katılımcılar : **1. Sırrı Öztürk** (Sorun Yayınları Kolektifi-Çalışanı)
2. Cenk Ağcabay (Araştırmacı-Yazar)
- Yöneten : **Sırrı Öztürk**
Düzenleyen : **Sorun Yayınları Kolektifi**
Tarih : 28 ŞUBAT 2010 (Pazar)
Saat : 18. 30 - 20. 00
Yer : Tüyap Bursa Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi
Cumalıkızık Konferans Salonu

Etkinliğimize, fuarın kapanış saatine yakın oluşu yüzünden, 25 kişi katıldı, izleyenlerin soruları cevaplandı.

3. ETKİNLİĞİMİZ:

- Konu : **LATİN AMERİKA'DA YERLİ HAREKETLERİ**
Katılımcılar : **1. Sırrı Öztürk** (Sorun Yayınları Kolektifi-Çalışanı)
2. Sibel Özbudun (Araştırmacı-Yazar.Öğr. Üyesi.)
- Yöneten : **Sırrı Öztürk**
Düzenleyen : **Sorun Yayınları Kolektifi**
Tarih : 6 MART 2010 (Cumartesi)
Saat : 13.15-14.15
Yer : Tüyap Bursa Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi
Çekirge Konferans Salonu

Etkinliğimize 135 kişi katıldı, izleyenlerin soruları cevaplandı.

4. ETKİNLİĞİMİZ:

Konu : **DERSİM 37-38 KATLIAMI VE SOL'UN
"POLİTİKASI"**

Katılımcılar : **1. Sırrı Öztürk** (Sorun Yayınları Kolektifi-Çalışanı)
2. Turabi Saltık (Araştırmacı-Yazar)
3. Cafer Solgun (Araştırmacı-Yazar-Yüzleşme
Derneği. Su TV. Haber Kor.)

Yöneten : **Sırrı Öztürk**

Düzenleyen : **Sorun Yayınları Kolektifi**

Tarih : 6 MART 2010 (Cumartesi)

Saat : 13. 30- 14. 30

Yer : Tüyap Bursa Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi
Uludağ Konferans Salonu

Etkinliğimize 200'ü aşkın kişi katıldı, izleyenlerin soruları cevaplandı. Burjuva resmî tarihi ile resmî ideolojisinin etkisindeki ırkçı, Türkçü, Ergenekoncu, şoven, sosyalşoven ve faşistlerin ittifak ettiği provokatörlerin saldırısı anladıkları dilde karşılık gördü.